

དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུའི་ཐོབ་དབང་གི་མཐུན་གྲོས།

**CONVENTION ON THE RIGHTS OF PERSONS
WITH DISABILITIES**

འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས།

PARLIAMENT OF BHUTAN

ཚོགས་དཔོན།

ཨ་མ་མི་ལོ་ 2020

སྤྱི་ཚེས་ 30.10.2023 ལུ།

3 ལྷན་ཁུངས་གཞུང་ཚོགས་ཀྱི་བྱུང་ཆེན་ལུ། རྟོན་འབྲས་ འདི་ནི་ འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་གསུམ་པའི་ ཚོགས་ཐེངས་ 10 པའི་
ནང་ལས་ དབང་པོ་སྟོན་ཅན་ཚུ་མི་ཐོབ་དབང་གི་མཐུན་ཁྲིམ་ནང་ ཟ་ཆན་ 12 པའི་དོན་མཆོམས་ 1 པའི་ (1) པ་དང་
དོན་མཆོམས་ 2 པ་དང་། ཟ་ཆན་ 13 པའི་ དོན་མཆོམས་ 2 པའི་ (1) པ་དང་ (2) པ། ཟ་ཆན་ 14 པའི་དོན་
མཆོམས་ 2 པའི་ (2) པ། དེ་ལས་ ཟ་ཆན་ 15 པའི་དོན་མཆོམས་ (1) པའི་ (i) པ་ཚུ་གུ་ དགག་ཆ་དང་བཅས་
འབྲུག་གི་ཕ་ཁྱིམ་ཆེན་མོ་འི་ཟ་ཆན་ 10 པའི་དོན་ཆན་ 14 པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་ རྒྱབ་སྐྱོན་ཆ་འཛིན་གྲུབ་ཡོད་མི་དེ་
འབྲུག་རྒྱལ་པོ་མཆོག་གི་ཞབས་ལས་ གནམ་ལོ་ཚུ་མོ་ཡོས་ལོ་ཟླ་ 1 པའི་ཚེས་ 12 ལུ་འཇམ་སྤྱི་ལོ་ 2023 ཟླ་ 10 པའི་ཚེས་
14 ལུ་བསྟར་སྟོན་གྱི་བཀའ་ཁྲིམ་གནང་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ ཆོངས་ཡིག་བཟོ་ཐངས་ཀྱི་བའི་གནད་སྟོན་ 2014 ཅན་མའི་ རྟོན་
ཆན་ 16 པ་ལྟར་ ལྷན་སྐྱུགས་ལུ་ཡོད་པ་དང་ འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་གིས་ མཐུན་ཁྲིམ་དེ་ གཉེར་འཛིན་ནང་ དགག་ཆ་ཚུ་
བཀོད་ཐོག་ བདག་གཉེར་ཚུ་མཐུན་མཛད་དགོཔ་བཅས། རང་ལུགས་གནམ་ལོ་ཚུ་མོ་ཡོས་ལོ་ཟླ་ 1 པའི་ཚེས་ 12 ལུ།

(དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་ཁྲིམ་)

འདྲེ་

1. འབྲུག་མངའ་བདག་རྒྱལ་པོ་འི་ བཀའ་ཁྲིམ་གཞིམ་དཔོན་མཆོག་ལུ་ སྟན་སྟོན་ཆེད།
2. གཞུང་སྟོན་དབུ་ཁྲིམ་ མི་ཆེ་འབྲུག་གི་སྟོན་ཆེན་མཆོག་ལུ་ སྟན་འབུལ།
3. བཅའ་ཁྲིམས་ལྷན་ཁྲིམ་དབུ་ཁྲིམ་ མི་ཆེ་འབྲུག་གི་ཁྱིམ་སྤྱི་སྟོན་པོ་མཆོག་ལུ་ སྟན་འབུལ།
4. འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྤེའི་ མི་ཆེ་ཁྲིམ་ཆེན་མཆོག་ལུ་ སྟན་འབུལ།
5. ལྷན་གཞུང་མི་ཆེ་སྟོན་པོ་ཡོངས་ལུ་ སྟན་འབུལ།
6. མི་ཆེ་ཁྲིམ་ཕྱོགས་འགོ་ཁྲིམ་པོ་མཆོག་ལུ་ སྟན་འབུལ།
7. འབྲུག་གི་ཚུད་དཔོན་ཡོངས་ཁྲུབ་མཆོག་ལུ་ སྟན་ལུ།
8. ནང་སྤྱི་དུ་ལྷན་ཁག་གི་བྱུང་ཆེན་ལུ་ དང་ལེན་ཆེད།
9. ཕྱི་འབྲེལ་དང་ཕྱིར་ཆོང་ལྷན་ཁག་གི་བྱུང་ཆེན་ལུ་ བདག་གཉེར་ཆེད།

དཀར་ཆག།

དོ་སྟོན།	༡
ཙ་ཚན་ ༡ པ།	༥
དགོས་དོན།	༥
ཙ་ཚན་ ༢ པ།	༥
ངེས་ཚིག།	༥
ཙ་ཚན་ ༣ པ།	༩
སྤྱི་བཏང་གཞི་ཙ།	༩
ཙ་ཚན་ ༤ པ།	༡༡
སྤྱི་བཏང་འགན་ཁུར།	༡༡
ཙ་ཚན་ ༥ པ།	༡༢
འདྲ་མཉམ་དང་ཕྱོགས་ངེས་མེད་པ།	༡༢
ཙ་ཚན་ ༦ པ།	༡༠
ཨ་མ་སྤྱད་བང་པོ་སྟོན་ཅན།	༡༠
ཙ་ཚན་ ༧ པ།	༡༠
ཨ་ལོ་དབང་པོ་སྟོན་ཅན།	༡༠
ཙ་ཚན་ ༨ པ།	༡༡
གོ་བ་བརྟེན་སྟོན།	༡༡
ཙ་ཚན་ ༩ པ།	༡༢
འབྲེལ་མཐུད།	༡༢
ཙ་ཚན་ ༡༠ པ།	༡༤
ཆོ་སྟོན་གི་ཐོབ་དབང།	༡༤

ཙ་ཚན་ ༡༡ པ།	༡༤
ཉེན་འཚུབ་དང་སྐྱེ་བའི་ཚབས་དོལ་གྱི་གནས་སྤངས།	༡༤
ཙ་ཚན་ ༡༢ པ།	༡༤
ཁྲིམས་གྱི་འོག་ལུ་འདྲ་མཉམ་གྱི་ངོས་འཛིན།	༡༤
ཙ་ཚན་ ༡༣ པ།	༡༥
དང་ཁྲིམས་སྒྲིན་ཐབས།	༡༥
ཙ་ཚན་ ༡༤ པ།	༡༥
མི་ངོའི་འདོད་དབང་དང་བདེ་སྤྱད།	༡༥
ཙ་ཚན་ ༡༥ པ།	༡༥
མནར་གཅོད་དང་གཏུག་རྩལ་མི་སྤྱོད་ལས་འགལ་བ་དམའ་འབེབས་གྱི་ཉེས་སྤྱོད་	
ཡང་ན་ཉེས་ཁྲིམས་ལས་དལ་དབང།	༡༥
ཙ་ཚན་ ༡༦ པ།	༡༧
བཀོལ་སྤྱོད་དང་དག་སྤྱོད་དེ་ལས་ལོག་སྤྱོད་ལས་དལ་དབང།	༡༧
ཙ་ཚན་ ༡༧ པ།	༡༨
མི་ངོའི་རྣམ་དག་ཉེན་སྤྱོད།	༡༨
ཙ་ཚན་ ༡༨ པ།	༡༨
འགྲོ་འགྱུལ་དང་མི་ཁུངས་གྱི་འདོད་དབང།	༡༨
ཙ་ཚན་ ༡༩ པ།	༡༩
རང་དབང་གི་འཛོ་བ་སྤྱོད་ནི་དང་མི་སྤྱེའི་ཁོངས་སྤྱུ་བསྤྱི།	༡༩
ཙ་ཚན་ ༢༠ པ།	༢༠
རང་དོན་གྱི་འགྱུལ་སྤྱོད།	༢༠
ཙ་ཚན་ ༢༡ པ།	༢༠
གསལ་སྤྱོད་དང་བསམ་འཆར་གྱི་དལ་དབང་དང་བདེ་དོན་ཐོབ་ལམ།	༢༠

ཙ་ཚན་ ༡༡ པ།	༡༡
རང་གསང་ལུ་བརྩི་བཀྲར།	༡༡
ཙ་ཚན་ ༡༢ པ།	༡༢
སྟོན་གནས་དང་བཟའ་ཚང་ལུ་བརྩི་བཀྲར།	༡༢
ཙ་ཚན་ ༡༣ པ།	༡༣
ཤེས་ཡོན།	༡༣
ཙ་ཚན་ ༡༤ པ།	༡༤
གསོ་བ།	༡༤
ཙ་ཚན་ ༡༥ པ།	༡༥
འཛོན་ཐང་དང་ཉམས་གསོ།	༡༥
ཙ་ཚན་ ༡༦ པ།	༡༦
ལྷ་དང་གཡོག།	༡༦
ཙ་ཚན་ ༡༧ པ།	༡༧
འཛོ་བ་དང་མི་སྡེ་ཉེན་སྦྱོར་གྱི་ལྷ་རེས་གནས་ཚད།	༡༧
ཙ་ཚན་ ༡༨ པ།	༡༨
སྤྲོད་དོན་དང་མི་མང་ནང་གྲུ་གཏོགས།	༡༨
ཙ་ཚན་ ༡༩ པ།	༡༩
ལམ་སྟོལ་དང་སྟོ་སྟོན་དལ་ཁོམ་དེལས་ཅུང་རིགས་ནང་གྲུ་གཏོགས།	༡༩
ཙ་ཚན་ ༢༠ པ།	༢༠
གནས་སྟོང་དང་གནས་སྤྱད་བསྐྱེལ།	༢༠
ཙ་ཚན་ ༢༡ པ།	༢༡
རྒྱལ་སྤྱིའི་མཉམ་འབྲེལ།	༢༡

ཙ་ཚན་ ༣༣ པ།	༣༤
རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་བསྐྱར་སྤྱོད་དང་ལྷ་རྟོག།	༣༤
ཙ་ཚན་ ༣༤ པ།	༣༧
དབང་པོ་སྤྱོན་ཅན་གྱི་ཐོབ་དབང་ཚཱ་ས་རྒྱུ།	༣༧
ཙ་ཚན་ ༣༥ པ།	༣༩
ཙ་པན་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱུ་སྤྱོད་ལྷ།	༣༩
ཙ་ཚན་ ༣༥ པ།	༤༠
སྤྱོད་ལྷའི་བརྩི་འཛིན།	༤༠
ཙ་ཚན་ ༣༧ པ།	༤༡
ཙ་པན་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱུ་དང་ཚཱ་ས་རྒྱུ་གི་བར་ན་མཉམ་འབྲེལ།	༤༡
ཙ་ཚན་ ༣༥ པ།	༤༢
ཚཱ་ས་རྒྱུ་དང་གཞན་ལས་ཚཱ་ས་བར་ན་མཉམ་འབྲེལ།	༤༢
ཙ་ཚན་ ༣༩ པ།	༤༢
ཚཱ་ས་རྒྱུ་གི་སྤྱོད་ལྷ།	༤༢
ཙ་ཚན་ ༤༠ པ།	༤༢
ཙ་པན་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱུ་ལྷའི་སྤྱོད་ཚཱ་ས།	༤༢
ཙ་ཚན་ ༤༡ པ།	༤༢
གཉེན་འཛིན།	༤༢
ཙ་ཚན་ ༤༢ པ།	༤༢
མཚན་རྟགས།	༤༢
ཙ་ཚན་ ༤༣ པ།	༤༤
གནང་བ་གསལ་བཟོ།	༤༤

ཙ་ཚན་ ༤༤ པ།	.....	༤༤
ལུང་ཕྱོགས་མཉམ་བསྐྱེམས་འདུས་ཚོགས།	.....	༤༤
ཙ་ཚན་ ༤༥ པ།	.....	༤༥
བྱབ་དབང་གི་ཚགས།	.....	༤༥
ཙ་ཚན་ ༤༦ པ།	.....	༤༥
དགག་ཆ།	.....	༤༥
ཙ་ཚན་ ༤༧ པ།	.....	༤༥
འཕྲི་སྒྲིལ།	.....	༤༥
ཙ་ཚན་ ༤༨ པ།	.....	༤༧
ཕྱིར་བཏོན།	.....	༤༧
ཙ་ཚན་ ༤༩ པ།	.....	༤༧
འབྲེལ་མཐུད་ཅན་གྱི་སྒྲིག་བཀོད།	.....	༤༧
ཙ་ཚན་ ༥༠ པ།	.....	༤༧
ཚིག་དོན་ཁྲུངས་དག།	.....	༤༧

དོན་མཛད།

དཔེ་མཁན་གྱི་ཕ་མ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་:

- (ཀ) འཛམ་གླིང་གླིང་གི་ཆོག་གི་ཕོ་ལོ་ལྷན་པ་ལ་འབྲུག་ལྗོངས་པའི་གཞི་ཚུ་ འགྲོ་བ་མིའི་ རང་གཞན་ཆེ་མཐོང་གི་ཉེན་སྲོལ་དང་ འོས་འབབ་ དེ་ལས་ འབྲུག་མཉམ་དང་ལྷན་ཅིག་གི་ཐོབ་དབང་ ཚུ་ འཛམ་གླིང་ནང་ དལ་དབང་དང་བརྒྱུ་མཉམ་ དེ་ལས་ ཞི་བདེ་གི་གཞི་འགྲུལ་ཨིན་མ་སྟེ་ རོས་འཛིན་འབད་མི་ལུ་ རྩེ་སྤྱོད་ཅན་ཏེ།
- (ཁ) འཛམ་གླིང་གླིང་གི་ཆོག་གི་ཕོ་ལོ་ལྷན་པའི་དབང་ཆའི་འཛམ་གླིང་གི་ཕོ་ལོ་ལྷན་པའི་བརྒྱུད་གསལ་བསྐྱུགས་དང་ འགྲོ་བ་མིའི་དབང་ཆའི་ཚུལ་སྤྱིའི་གན་ཡིག་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ ཐོབ་དབང་དང་ དལ་དབང་ཚུ་ ཡོངས་ཚུགས་ མི་རིའི་རིགས་གང་རུང་ལུ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ ཐོབ་དབང་ཡོད་པ་སྟེ་ ཞལ་འཆམ་ དང་བཀའ་ཁབ་བྱུང་ཡོད་མི་ལུ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ།
- (ག) འགྲོ་བ་མིའི་དབང་ཆ་དང་གཞི་ཉེན་དལ་དབང་གི་ ཡོངས་ལུ་ཁྱབ་པ་དང་ དབྱེ་མ་ཚུགས་པ་ མན་ཚུན་བརྟེན་པ་ དེ་ལས་ མན་ཚུན་འབྲེལ་བ་འཐབ་ནི་ཚུ་ ཡང་བསྐྱར་གཏན་འབེབས་བཟོ་ནི་ དང་ ལྷག་པར་དུ་ དབང་པོ་སྲོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ཡང་ དེ་ཚུ་ཕྱོགས་རིས་མེད་པར་འཐོབ་ནིའི་ ལས་ ལེན་འབད་དེ།
- (ང) དཔལ་འབྱོར་དང་ མི་སྡེ་ དེ་ལས་ ལམ་སྲོལ་ཐོབ་དབང་གི་ཚུལ་སྤྱིའི་གན་འཛིན་དང་ ཞི་བ་དང་ སྤྱི་དོན་ཐོབ་དབང་གི་ཚུལ་སྤྱིའི་གན་འཛིན། རིགས་རུས་ཕྱོགས་རིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོངས་ཚུགས་ཅུ་ མེད་ཀྱི་ཚུལ་སྤྱིའི་མཁུན་གྲོས། ཨམ་སྤུ་ལུ་ཉེ་དོང་གི་དབྱེ་བ་ཡོངས་ཚུགས་ཅུ་མེད་ཀྱི་མཁུན་གྲོས། མནར་གཅོད་དང་ གཏུག་རྩལ་ མི་སྲོད་ལས་འགལ་བ་ དམའ་འབེབས་ཀྱི་ཉེས་སྲོད་ ཡང་ ཅན་ ཉེས་ཁྲིམས་གཞན་གྱི་གདོང་ལེན་གྱི་མཁུན་གྲོས། ཨ་ལོའི་ཐོབ་དབང་གི་མཁུན་གྲོས། དེ་ལས་ གནས་སྤོ་ལས་མི་དང་ བཟའ་ཚང་ཚུའི་ཐོབ་ཐངས་ཉེན་སྲོལ་གྱི་ཚུལ་སྤྱིའི་མཁུན་གྲོས་ཚུ་ རྩེ་སྤྱོད་ ཅན་ཏེ།

- (ཅ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་འདི་ འཕོ་འགྱུར་ཆེ་བའི་བསམ་གཞི་ཅིག་ཡིན་མ་དང་ དེ་ཡང་ སྐྱོན་ཅན་དང་
གཤེས་སྤྱོད་ཅན་ དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་བར་རྒྱུན་ལས་བརྟེན་ མི་སྡེ་ནང་ གཞན་དང་གཅིག་
ཁར་འབྲེལ་མཉམ་གྱི་ཐོག་ལས་ ཡོངས་རྫོགས་དང་ རྟོན་སྐྱོན་ཅན་གྱི་གཤམ་གཏོགས་མེད་མི་ མི་ངོ་
ཚུའི་བར་འབྲེལ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་འབྱུང་མ་ཡིན་མ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ།
- (ཆ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་དང་འབྲེལ་བའི་དང་ལེན་གྱི་ འཛམ་གླིང་ལས་སྣ་དང་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་
རྒྱལ་ཡོངས་དང་ ལུང་ཕྱོགས་ དེ་ལས་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་ཁར་ སྤྱོད་བྱས་དང་ འཆར་གཞི་
ལས་སྣ་ དེ་ལས་ དང་ལེན་ཚུ་ བསྐྱེག་ནི་དང་ ཡར་འབྲུག་གཏང་ནི་ དེ་ལས་ དབྱེ་ཞིབ་གྱི་གོ་
སྐབས་འབྲེལ་མཉམ་གྱི་ ཚད་ལྡན་བཅའ་ཡིག་ནང་འཁོད་པའི་ གཞི་རྩ་དང་ སྤྱོད་བྱས་ལས་སྐྱོན་
ཁག་ཆེན་ཡིན་མ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ།
- (ཇ) དབང་པོ་སྐྱོན་གྱི་གནད་དོན་འདི་ འབྲེལ་ཡོད་ཐབས་བྱས་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་ཚུའི་
གཙོ་གཞུང་བཟོ་ནི་འདི་ ཁག་ཆེན་ཡིན་མ་ གཙོ་བོར་སྟོན་ཏེ།
- (ཉ) མི་ངོ་གང་རུང་གི་ དབང་པོ་སྐྱོན་ལུ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་རིས་འདི་ འགྲོ་བ་མིའི་རང་གནས་ཆེ་
མཐོང་དང་ ཆ་གནས་ལས་འགལ་བ་ཡིན་མ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ།
- (ཏ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་རིགས་དེ་ ཉེང་སྐལ་ར་ རོས་འཛིན་འབད་དེ།
- (ཐ) ཚབས་ཤོལ་རྒྱུ་སྐྱོར་དགོ་མི་བཙུག་ཏེ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་ འགྲོ་བ་མིའི་དབང་ཆ་ཡར་འབྲུག་
དང་ ཉེན་སྐྱོབ་འབད་ནི་འདི་ དགོས་མཁོ་ཡོད་པ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ།
- (ད) སྣ་མང་གི་ཡིག་ཆས་དང་ འགན་ལེན་ཚུ་ཡོད་རུང་ཡང་ འཛམ་གླིང་ནང་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུའི་
འགྲོ་བ་མིའི་དབང་ཆ་ལུ་འགལ་བ་དང་ མི་སྡེ་ནང་འབྲེལ་མཉམ་གྱི་གཤམ་གཏོགས་འབད་ནི་ལུ་ ཐོ་
ཕོག་དོ་ཡོད་མི་ལུ་ ཆ་གྲུང་ལང་སྟེ།
- (ན) རྒྱལ་ཁབ་ག་ར་དང་ དམིགས་བསལ་ གོང་འཕེལ་འགྲོ་བའི་བསྐྱེད་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་ནང་ དབང་
པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུའི་ འཛོ་བ་གནས་སྤངས་ཡར་འབྲུག་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་མཐུན་འབྲེལ་དེ་
ཁག་ཆེན་ཡིན་མ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ།

- (པ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་འི་ སྤྱིང་བཅུད་ཀྱི་འཆོ་བ་དང་ འོས་ལུན་གྱི་ཕན་འདེབས་ལས་བརྟེན་ སྤྱིང་བཅུད་ལ་འབྱོར་དང་ ཁོང་རའི་མི་སྤྲེའི་རིགས་ དེ་ལས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་འགོ་བ་མིའི་ དབང་ཆ། གཞི་རྟེན་དལ་དབང་། དེ་ལས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་འི་གཤམ་གཏོགས་ཀྱིས་ གངས་ སྤྱི་གཏོགས་ནི་ཡར་འཕར་དང་ མི་དང་ མི་སྤྲེ་ དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ དེ་ལས་ དབྱལ་ མོངས་རྩ་མེད་ལུ་ཕན་གོགས་འབད་ནི་ཨིནམ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ།
- (ཕ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ རང་སྦྱོང་དང་ རང་དབང་ དེ་ལས་ གནམ་ཁ་གི་དལ་དབང་དེ་ ཁག་ ཆེས་ཨིནམ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ།
- (བ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ ཁོང་ར་ལུ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱིད་བྱས་དང་ ལས་སྣ་བརྩམ་ཏེ་ སྤྱིད་བྱས་དང་ ལས་སྣ་ཚུ་འི་ ཐག་གཅད་བྱ་རིམ་ནང་ གཤམ་གཏོགས་འབད་དགོཔ་ བརྩི་འཛིག་ འབད་དེ།
- (མ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ རིགས་རུས་དང་ ཆོས་གཞི་ ཐོ་མོ་ རྐྱང་ཡིག་ ཆོས་ལུགས་ སྤྱིད་དོན་ ཡང་ན་ བསམ་འཆར་གཞན་ མི་ཁྲུངས་ མི་རིགས་ གཡུས་ ཡང་ན་ སྤྱི་སྤྲེའི་འབྱུང་ཁྲུངས་ རྒྱ་དངོས་ མི་རྒྱུད་ དེ་ལས་ འོ་ཆད་ ཡང་ན་ གནས་འབབ་གཞན་ལུ་བརྟེན་ དཀའ་སྤྱད་གི་ གནས་སྤངས་བྱུང་ཡོད་པ་ ཆ་གྲང་ལང་སྟེ།
- (ཙ) ཨམ་སྤུ་དང་ ཨ་ལོ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ བྱིམ་གྱི་ཕྱི་ནང་མེད་པར་ ཏག་སྦྱོད། གཞོད་འཆོ་ ཡང་ན་ འོག་སྦྱོད། རྒྱང་མེད་ ཡང་ན་ བག་གཡེང་གི་བརྩི་མཐོང་། སྤྱི་སྦྱོང་ ཡང་ན་ བཀོལ་ སྦྱོད་གྱི་ཉེན་ཁ་ཆེས་ཨིནམ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ།
- (ཛ) རྩ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་འགན་ལེན་ཡོད་པའི་ ཨ་ལོའི་ཐོབ་དབང་གི་མཐུན་གྲོས་དེ་ རྩམ་སྤུ་ ཏན་ཏེ་ ཨ་ལོ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ གཞན་ཨ་ལོ་དང་འབྲམ་མཉམ་གྱི་ཐོབ་དབང་དང་ གཞི་ རྟེན་དལ་དབང་ཐོབ་དགོཔ་དེ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ།
- (ང) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ འགོ་བ་མིའི་དབང་ཆ་དང་ གཞི་རྟེན་དལ་དབང་དེ་ ཐོ་མོ་དབྱེ་བ་མེད་ པར་ཐོབ་ཚུགས་པ་བཟོ་ནི་ལུ་ གཙོ་བོར་སྤྱོད་ཏེ།

- (ཤ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་མང་རབས་ཅིག་ དབུལ་ཕོངས་ཀྱི་གནས་སྤངས་ནང་སྤྲད་པ་ཨིན་མ་ཤེས་ཏེ་
དབུལ་ཕོངས་ལས་བརྟེན་པའི་ དཀའ་སྤྲུག་ཚུ་བསལ་ནིའི་དགོས་དོན་དེ་ རྩིས་འཛིན་འབད་དེ།
- (ཁ) འཛམ་གླིང་གླུ་ཚྭ་གས་ཀྱི་ བཀོད་ཁྲིམས་ནང་འཁོད་པའི་ བཙེ་བཀྱར་ལུ་རག་ལས་པའི་ ཞི་བདེ་
དང་ ཉེན་སྲུང་གི་གནད་དོན་དང་ སྦྱོར་འཇུག་ཡོད་པའི་འགྲོ་བ་མའི་དབང་ཆ་དང་འབྲེལ་བའི་གན་
ཡིག་ཚུ་ དམིགས་བསལ་ དམག་འཁྲུག་དང་ ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་དབང་བའི་སྐབས་ དབང་པོ་
སྐྱོན་ཅན་གྱི་བདེ་སྲུང་ལུ་མེད་ཐབས་མེད་པ་ཅིག་ཨིན་མ་ སེམས་ཁར་བཞག་སྟེ།
- (ཟ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ འགྲོ་བ་མའི་དབང་ཆ་དང་ གཞི་རྟེན་དལ་དབང་ཐོབ་ཐབས་ལུ་ རང་
གཟུགས་དང་ མི་སྡེ་ དཔལ་འབྱོར་ དེ་ལས་ ལམ་སྲོལ་གྱི་གནས་སྤངས། གསོ་བ་དང་ ཤེས་
ཡོན། བརྟེན་དོན་དང་ བརྒྱུད་འབྲེལ་ལུ་ འབྲེལ་མཐུད་ཡོད་པ་ ཁག་ཆེས་སྟེ་ རྩིས་འཛིན་འབད་
དེ།
- (ང) མི་ངོ་གཞན་ ཡང་ན་ མི་སྡེ་ལུ་ འགན་ཁུར་ཡོད་པའི་མི་ངོ་ལུ་ འགྲོ་བ་མའི་དབང་ཆའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་
དབུད་ཡིག་ནང་འཁོད་པའི་ ཐོབ་དབང་ཚུ་ ཡར་སྡེལ་དང་ བཙེ་སྲུང་གི་འགན་ཁུར་ཡོད་པ་ ཏ་
གོ་སྟེ།
- (ཡ) བཟའ་ཚང་འདི་ རང་བཞིན་དང་ གཞི་རྟེན་གྱི་མི་སྡེའི་ཆ་ཤས་ཅིག་ཨིན་མ་ལས་ མི་སྡེ་དང་རྒྱལ་
ཁམས་ལས་ ཉེན་སྲུང་ཐོབ་དགོས་དང་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ ཁོ་རའི་ཐོབ་དབང་དེ་ ཡོངས་
རྒྱུགས་དང་འབྲ་མཉམ་སྟེ་སྦྱོད་ཐབས་ལུ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་དང་ དེ་ཚུའི་བཟའ་ཚང་ལུ་ དགོས་
མཁོའི་ཉེན་སྲུང་དང་ ཕན་གོས་འབད་དགོས་ལུ་ ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་དེ།
- (ར) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་ཐོབ་དབང་དང་ ཆེ་མཐོང་ཚུ་ ཡར་འཇུག་དང་ ཉེན་སྦྱོབ་དང་འབྲེལ་བའི་
ཡོངས་རྒྱུགས་དང་ གཙོ་གཞུང་གི་རྒྱལ་སྤྱིའི་མཐུན་གྲོས་འདི་གིས་ གོང་འཕེལ་འགྱུར་ཆར་བའི་
རྒྱལ་ཁབ་དང་ གོང་འཕེལ་འགྱུར་བའི་བསྐྱར་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཆ་རའི་ནང་ དབང་པོ་སྐྱོན་
ཅན་ཚུའི་ དཀའ་སྤྲུག་ཚུ་བསལ་ནི་དང་ ཁོང་གི་ ཞི་བ་དང་ སྤྲོད་དོན་ དཔལ་འབྱོར་ མི་སྡེ་

དེལས་ ལམ་སྒོལ་གྱི་དབང་བྱ་ཚུ་ནང་ གོ་སྐབས་འདྲ་མཉམ་ཐོབ་ཚུགས་པ་བཟོ་ནི་ལུ་ ཡིད་
ཆེས་བསྐྱེད་དེ།

གཤམ་གསལ་བཞིན་ངོས་ལེན་མཛད་ཡོད།

ཙ་ཚན་ ༡ པ།

དགོས་དོན།

དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་གྱི་དགོས་དོན་ཡང་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ཉི་ཐོབ་དབང་དང་ གཞི་རྟེན་དལ་དབང་
ཡོངས་རྫོགས་ འདྲ་མཉམ་སྡེ་སྤྱད་ནི་ཡོད་པ་ ཡར་དག་དང་ ཉེན་སྲུང་ དེལས་ རེས་གཏན་བཟོ་ནི་དང་
རང་གནས་གྱི་ཆེ་མཐོང་ལུ་ བརྩི་བཀྲར་ཡར་དག་གཏང་ནི་འདི་ཡིན།

དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཟེར་མི་ནང་ རང་གཟུགས་དང་ བསམ་སྒོ་ སྒོ་གྲོས་ ཡང་ན་ སེམས་ཁམས་ལུ་གཞོན་
དེ་ མི་སྡེ་ནང་གཞན་དང་འདྲ་མཉམ་སྡེ་ ཡོངས་རྫོགས་ ཡང་ན་ དོན་སྤྲིན་ཅན་གྱི་གཤམ་གསལ་འབད་
ནི་ལུ་ཐོ་ཐོག་མི་ཚུ་ ཚུད་པ་ཡིན།

ཙ་ཚན་ ༡ པ།

རེས་ཆོག།

དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་གྱི་དགོས་དོན་ལུ།

“བརྒྱད་འབྲེལ་” ཟེར་མི་ནང་ ཐོབ་ཚུགས་པའི་ བཅད་དོན་དང་ བརྒྱད་འབྲེལ་འཕུལ་རིག་བརྩིས་ཏེ་ སྐད་
ཡིག་དང་ ཆོག་སྟོན་ འབྲུར་ཡིག་ རེག་ཚོར་གྱི་བརྒྱད་འབྲེལ་ དཔེ་སྐྱུན་ཆེ་བ་ ཐོབ་ཚུགས་པའི་བརྒྱད་
ལམ་སྒོལ་མང་ དེ་བཞིན་ ཡིག་ཐོག་ སྒྲ་ཐོག་ སྤྱིར་བཏང་སྐད་ཡིག་ མི་གི་ལྷག་པ་ཚུགས་པ་དང་ འཕེལ་
སྐྱེད་ དེལས་ཐབས་ལམ་གཞན་ ལྷག་པར་དུ་ བརྒྱད་འབྲེལ་གྱི་ ཐབས་ལམ་དང་ སྒྲིག་བཀོད་ཚུ་
ཚུད་པ་ཡིན།

“སྐད་ཡིག་” ཟེར་མི་ནང་ ཁ་སྒྲུབ་དང་ ཁ་སྒྲུབ་མིན་པ་ དེལས་ གཞན་ཁ་སྒྲུབ་མེན་པའི་ རིགས་ཚུ་
ཚུད་པ་ཡིན།

དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ཉི་ཐོབ་དབང་གི་མཐུན་གྲོས།

“དབང་པོའི་སྐྱོན་ལུ་བརྟེན་པའི་ཚུགས་རིས་” ཟེར་མི་འདི་ ཚད་ལྡན་གྱི་སྤྲོད་གནས་བརྩིས་ཏེ་ དབང་པོའི་
 སྐྱོན་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ དབྱེ་བ་གང་རུང་ ཡང་ན་ ཟུར་བཏོན་ ཚད་འཛིན་སོགས་འབད་དེ་ སྤྲོད་དོན་ ཡང་
 ན་ དཔལ་འབྱུར་ མི་སྡེ་ ཞི་བ་ ཡང་ན་ གཞན་གང་རུང་ནང་ འགྲོ་བ་མིའི་དབང་ཆ་དང་ གཞི་རྟེན་
 དལ་དབང་གི་ངོས་འཛིན་དང་ སྤྲོད་ནིའི་གོ་སྐབས་འདྲ་མཉམ་འཐོབ་ནི་ལུ་སྐྱོན་ཕོག་ནི་ ཡང་ན་ ལུས་
 མེད་བཟོ་མི་ལུ་གོ།

“ཚད་ལྡན་གྱི་སྤྲོད་གནས་” ཟེར་མི་འདི་ གནད་དོན་གྱི་དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་
 འགྲོ་བ་མིའི་དབང་ཆ་དང་ གཞི་རྟེན་དལ་དབང་སྤྲོད་ནི་དེ་ མི་གཞན་དང་འདྲ་མཉམ་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་
 བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ ཆ་སྟོམ་མེད་པ་ ཡང་ན་ འོས་མེད་ཀྱི་སྤྲུག་མེད་པར་ དགོས་མཁོའི་འོས་འཆམས་ཅན་
 གྱི་ བཟོ་བཅོས་དང་ སྟོམ་སྒྲིག་ལུ་གོ།

“བཟོ་བཀོད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་” ཟེར་མི་འདི་ ལུང་ཚད་ཆེ་བ་ནང་ སྒྲིག་བཅོས་དང་ དམིགས་བསལ་གྱི་
 བཟོ་བཀོད་མ་དགོ་པར་ མི་ག་ར་གིས་སྤྲོད་བརྟུབ་པའི་ ཐོན་སྐྱེད་དང་ མཐའ་འཁོར་ ལས་སྣ་ དེ་ལས་
 ཞབས་ཏྲུག་ལུ་གོ། “བཟོ་བཀོད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་” ནང་ དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་
 སྡེ་ཚན་ལུ་ སན་འཕྱུལ་སྤྲོད་ནི་ཚུ་བཀག་གི་མེད།

ཙཱ་ཆན་ ༩ པ། སྤྲོད་བཏང་གཞི་ཅ།

དཔྲལ་མཐུན་གྲོས་ཀྱི་གཞི་རྩ་ཚུ་ཡང་།

- (ཀ) རང་གནས་ཀྱི་ཆེ་མཐོང་དང་ རང་སྤྱོད་ གནམ་ཁ་གི་དལ་དབང་བརྩིས་ཏེ་ རྒྱུ་འཁྲུག་རང་དབང་ལུ་
 བརྩི་བཀྲར་འབད་ནི།
- (ཁ) ཚུགས་རིས་མེད་པ།
- (ག) མི་སྡེ་ནང་ ཡོངས་རྫོགས་དང་དོན་སྤྲོད་ཅན་གྱི་ གཤམ་གཏོགས་དང་ ཁོངས་གཏོགས།
- (ང) ལུང་པར་ཡོད་མི་ལུ་བརྩི་བཀྲར་དང་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ འགྲོ་བ་མིའི་ སྤྲོ་མང་ཅིག་ཡིན་པའི་
 ངོས་ལེན་འབད་ནི།

(ཅ) གོ་སྐབས་འདྲ་མཉམ།

(ཆ) འབྲེལ་མཐུད་ཅན།

(ཇ) ཐོ་མོ་འདྲ་མཉམ།

(ཉ) ཨ་ལོ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུའི་ འཕོ་འགྱུར་ཅན་གྱི་ཚུགས་གྲུབ་ལུ་བརྩི་བཀྱར་དང་ ཨ་ལོ་དབང་པོ་
སྐྱོན་ཅན་ཚུའི་དོན་གས་བདག་འཛིན་གྱི་དོན་ལས་ ཁོང་གི་ ཐོབ་དབང་ལུ་བརྩི་བཀྱར་འབད་ནི།

ཙམ་ན་ ༤ པ།

སྤྱི་བཏང་འགན་ཁུར།

༡. ཙམ་ན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུའི་ འགོ་བ་མིའི་དབང་ཆ་དང་གཞི་རྟེན་དལ་དབང་
དེ་ དབང་པོའི་སྐྱོན་ལུ་བརྟེན་པའི་ཉེ་རིང་གང་རུང་མེད་པ་ ཡོངས་ཚུགས་འཐོབ་ནིའི་ ཡར་ཕྱག་
དང་ངེས་གཏན་བཟོ་ནིའི་འགན་ལེན་ཏེ་ འདིའི་དོན་ལུ་ ཙམ་ན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས།

(ཀ) དཔོན་གྱི་མཐུན་གྲོས་ནང་འཁོད་པའི་ཐོབ་དབང་ཚུ་བསྟར་སྤྱོད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ འོས་
འཛམས་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་བཟོ་དང་ བདག་སྐྱོང་ དེ་ལས་ ཐབས་ལམ་གཞན་ཚུ་ཆ་འཛིན་
འབད་ནི།

(ཁ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ལུ་ཚུགས་རིས་ཡོད་པའི་ དཔོན་གྱི་ཁྲིམས་དང་ སྤྱི་གཞི་ ལུགས་
སྲོལ་ དེ་ལས་ གཤེས་ལུགས་ཚུ་ བསྐྱར་བཅོས་ ཡང་ན་ ཙམ་མེད་གཏང་ནིའི་དོན་ལུ་
ཁྲིམས་བཟོ་བརྩིས་ཏེ་ འོས་འཛམས་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་གཞན་སྟོན་ནི།

(ག) སྤེན་བྱས་དང་ ལས་སྣ་ཡོངས་ཚུགས་ནང་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་དབང་ཆ་ ཉེན་སྲུང་དང་
ཡར་ཕྱག་གཏང་ནིའི་འབྲི་འགན་འབག་ནི།

(ང) དཔོན་གྱི་མཐུན་གྲོས་ལས་འགལ་བའི་ བྱ་བ་དང་གཤེས་ལུགས་ལས་འཛུལ་ཏེ་ མི་
མང་དབང་འཛིན་དང་ གཙུག་སྡེ་ཚུ་གིས་ དཔོན་གྱི་མཐུན་གྲོས་དང་འབྲེལ་ ལག་ལེན་
འཐབ་ནི་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་ནི།

(ཅ) མིང་འདུས་ཚྲིགས་ ཡང་ན་ སྐར་གྱི་ཚང་ལས་གང་རུང་གིས་ དབང་པོའི་སྐྱོན་ལུ་བརྟེན་
པའི་ རྩོགས་རིས་ཅུ་མེད་གཏང་ནིའི་དོན་ལུ་ འོས་འཚམས་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་བཟོ་ནི།

(ཆ) དཔོན་མཐུན་གྲོས་གྱི་ཙུ་ཚན་ ༡ པའི་ནང་དེས་ཚིག་འཁོད་པ་ལྟར་ བཟོ་བཀོད་ལམ་
ལུགས་གྱི་ ཅ་ཆས་དང་ ཞབས་ཏྲིག་ མཁོ་ཆས་ དེལས་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུའི་ ཞིབ་
འཚོལ་དང་ གོང་འཕེལ་ཚུ་ཡར་ཕྱག་ ཡང་ན་ འགན་ལེན་འབད་ནི། དེ་ཡང་ དབང་
པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུའི་ དགོས་མཁོ་འགྲུབ་ཐབས་ལུ་ སྒྲིག་བཅོས་དང་ གོང་ཚད་ཉུང་བའི་
ཁར་ དེ་ཚུ་ཐོབ་ནི་དང་ སྤྱད་ནི་ཡར་ཕྱག་གཏང་ནི་མ་ཚད་ ཚད་གཞི་དང་ལམ་སྟོན་བཟོ་
ནིའི་ནང་ བཟོ་བཀོད་གྱི་ལམ་ལུགས་ཡར་ཕྱག་གཏང་ནི།

(ཇ) ཚད་ལྡན་གྱི་གོང་ཚད་ཅན་གྱི་འཕྲུལ་རིག་ལུ་གཙོ་རིམ་སྟོན་ཏེ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་
ལུ་འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ བརྟེན་དང་ བརྟུན་འབྲེལ་འཕྲུལ་རིག་ འགྲུལ་སྐྱོད་ཕན་
འདེབས་ འཕྲུལ་ཆས་དང་ ཕན་འཕྲུལ་བརྩིས་ཏེ་ འཕྲུལ་རིག་གསར་པ་ཚུ་ ཐོབ་
ཚུགས་པ་དང་ སྤྱད་ནི་དོན་ལུ་ ཞིབ་འཚོལ་དང་བཟོ་ནི་ཚུ་ཡར་ཕྱག་གི་འགན་ལེན་ནི།

(ཉ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ འཕྲུལ་རིག་གསར་པ་རྩིས་ཏེ་ གཞན་ཕན་འདེབས་དང་ རྒྱབ་
སྐྱོར་གྱི་ཞབས་ཏྲིག་དང་ མཐུན་ཁྱེན་ དེལས་ འགྲུལ་སྐྱོད་ཕན་འདེབས་དང་ འཕྲུལ་
ཆས་ ཕན་འཕྲུལ་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་བརྟེན་ཕྱིན་ནི།

(ཏ) དཔོན་མཐུན་གྲོས་ནང་ཡོད་པའི་ ཐོབ་དབང་ཚུ་ལེགས་ཞིམ་སྟེ་སྤྱད་ནིའི་དོན་ལས་
དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་དང་འབྲེལ་བའི་བྱད་རིག་དང་ ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ སྤྱོད་བཟོ་ཡར་
ཕྱག་གཏང་ནི།

༡. དཔལ་འབྱོར་དང་ མི་སྡེ་ དེལས་ ལམ་སྟོལ་ཐོབ་དབང་གི་ཐད་ཁར་ ཅུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་
ཁོང་ར་ལུ་ཡོད་པའི་ཐོན་སྐྱོད་དང་དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ རྒྱལ་སྤྱིའི་མཐུན་འབྲེལ་གཞི་བཀོད་གྱི་
ནང་འཁོད་ ཐོབ་དབང་ཚུ་འཕྲོ་རྒྱུན་ཏེ་འགྲུབ་ཐབས་ལུ་ དཔོན་གྱི་མཐུན་གྲོས་ནང་འཁོད་པའི་
འགན་ཁུར་ཚུ་ འདི་འཕྲོ་ལས་སྤྱོད་འཇུག་འབད་ནི་ལུ་ ཐབས་ལམ་སྟོན་ནི།

3. དཔོན་མཐུན་གྲོས་བསྐྱར་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་དང་སྤྱི་དབང་བཟོ་ནི་དང་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་ལེ་ཐང་ཁར་ ཕ་སྐུ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ ཨ་ལོ་དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་བཟིས་ཏེ་ དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ ཁོང་རའི་ རོ་ཆབ་འདུས་ཚོགས་ཐོག་ལས་ གྲོས་བསྐྱར་དང་གཤམ་གཏོགས་འབད་དགོ།
4. དཔོན་མཐུན་གྲོས་ཀྱིས་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ ཡང་ན་ ཕ་སྐུ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་འི་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ནང་ དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་གྱི་ཐོབ་དབང་ཐོབ་ཚུགས་ནིའི་ དགོངས་དོན་ཚུ་ལུ་ སྐུ་གཞོན་མེད། ཕ་སྐུ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་འི་ཁྲིམས་དང་ མཐུན་གྲོས་ སྤྱི་གཤམ་གཏོགས་ ཡང་ན་ གཤམ་ལུགས་ཚུ་ནང་དོས་འཛིན་གྲུབ་པའི་ འགོ་བ་མའི་དབང་ཆ་དང་ གཞི་རྒྱུ་དཔེ་དབང་ཚུ་ལུ་ དཔོན་མཐུན་གྲོས་ཀྱི་ རོས་འཛིན་ཡོད་དམ་མེད་ ཡང་ན་ གཙོ་རིམ་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ ཆ་མེད་མི་འགྲོ།
5. དཔོན་མཐུན་གྲོས་འདི་གིས་ སྤྱི་གཞུང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཡོངས་ཚོགས་ནང་ བཀག་འཛིན་དང་ དབྱེ་བ་མེད་པར་ ཆ་གནས་ཡོད་པ་ཡིན།

ཙམ་ཙམ་ ༥ པ། འབྲམ་མཉམ་དང་ཕྱོགས་རིས་མེད་པ།

1. ཕ་སྐུ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ ཁྲིམས་ཀྱི་འོག་ལུ་མི་ག་ར་འབྲམ་མཉམ་དང་ དེ་ཚུ་ལུ་ ཕྱོགས་རིས་མེད་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉེན་སྲོལ་དང་ཁེ་སྐུ་འབྲམ་མཉམ་གྱི་ཐོབ་རིམ་ཡོད་པ་དོས་འཛིན་འབད་དགོ།
2. ཕ་སྐུ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་འི་སྤྱོད་ལུ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་རིས་ལུ་བཀག་དམ་དང་ དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་ཚུ་ལུ་ ཕྱོགས་རིས་ཀྱི་སྤྱི་མཚན་ག་ར་ལས་ འབྲམ་མཉམ་དང་དོན་སྤྱོད་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉེན་སྲོལ་བྱིན་དགོ།
3. འབྲམ་མཉམ་ཡོད་པ་དང་ ཕྱོགས་རིས་ཙམ་ཙམ་ཡར་ཤལ་གཏང་ནི་ལུ་ ཕ་སྐུ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ ཚད་ལྡན་གྱི་སྤྱོད་གནས་ཡོད་པ་དོས་གཏང་བཟོ་ནི་ལུ་ འོས་འཚམས་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་སྤྱོད་དགོ།

༤. དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་འི་དོན་ལས་ འདྲ་མཉམ་དེ་མཁྱོགས་སུ་འགྲུབ་ཐབས་ལུ་ དགོས་མཁོ་ཡོད་ པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ དཡོད་མཐུན་གྲོས་འདི་འོག་ལུ་ ཚྱུགས་རིས་སྤེ་བཅི་ འཛུགས་འབད་ནི་མེད།

ཙཱ་ཆན་ ༤ པ།

ཨམ་སུ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན།

༡. ཙཱ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ ཨམ་སུ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ ཚྱུགས་རིས་མང་རབས་ ཅིག་བྱངམ་ཨིནམ་ངོས་འཛིན་འབད་དེ་ དེ་འི་དོན་ལུ་ ཨམ་སུ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གིས་ འགོ་བ་མའི་ དབང་ཆ་དང་ གཞི་རྟེན་དལ་དབང་ཡོངས་རྫོགས་སྤྱོད་ནི་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་གྱི་དོན་ལུ་ ཐབས་ ལམ་སྟོན་དགོ།
༢. ཙཱ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ ཨམ་སུ་ཚུ་ལུ་ འགོ་བ་མའི་དབང་ཆ་དང་ གཞི་རྟེན་དལ་དབང་ ཡོངས་རྫོགས་སྤྱོད་ནི་ཡོད་པ་བཟོ་ནི་འི་དོན་ལུ་ ཨམ་སུ་ཚུ་ ཡར་འཕར་དང་ཡར་ཐོན་ དེ་ལས་ དབང་ཆ་ཅན་ངེས་གཏན་བཟོ་ནི་འི་དོན་ལུ་ འོས་འཚམས་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་སྟོན་དགོ།

ཙཱ་ཆན་ ༥ པ།

ཨ་ལོ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན།

༡. ཙཱ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ ཨ་ལོ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་གིས་ གཞན་ཨ་ལོ་དང་འདྲ་མཉམ་གྱི་ འགོ་བ་མའི་དབང་ཆ་དང་ གཞི་རྟེན་དལ་དབང་ཡོངས་རྫོགས་སྤྱོད་ནི་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་ནི་འི་ དོན་ལས་ འོས་འཚམས་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་སྟོན་དགོ།
༢. ཨ་ལོ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་བའི་ཐད་ཁར་ ཨ་ལོ་འི་ཁེ་ཕན་བཅི་འཛུགས་འབད་ནི་ འདི་ གལ་ཆེ་ཤོས་ཨིན།
༣. ཙཱ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ ཨ་ལོ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ ཕན་གནོད་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ ཡོངས་རྫོགས་ནང་ དལ་དབང་གི་ཐོག་ལས་ བསམ་འཆར་གསལ་སྟོན་གྱི་ཐོབ་དབང་ཡོད་པ་

ངེས་གཏན་བཟོ་དགོས་དང་ དེ་ཕྱི་བསམ་འཆར་ལུ་ ལོ་སྒྲིན་དང་བསྐྱེད་ གཞན་ཨ་ལོ་དང་འབྲ་
མཉམ་གྱི་ངོས་ལེན་འབད་དགོ་པའི་ཁར་ ཐོབ་དབང་ཚུ་ཐོབ་ནི་དོན་ལས་ དབང་པོ་འོ་སྒྲིན་དང་
ལོ་ཚད་དང་འོས་འཚམས་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱིན་དགོ།

ཙམན་ ༡ པ།

གོ་བ་བད་སྟོན།

༡. ཙམན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ འདི་འཕྲོ་ལས་ དོན་སྒྲིན་ཙམན་དང་ འོས་འཚམས་ཙམ་གྱི་ཐབས་ལམ་
ཆ་འཛིག་གི་འགན་ལེན་མི་འདི་ཡང་།
  - (ཀ) བཟའ་ཚང་གི་གནས་ཚད་ཁར་བཅིས་ཏེ་ མི་སྡེ་ནང་ དབང་པོ་འོ་སྒྲིན་དང་ དབང་པོ་
སྒྲིན་ཙམ་གྱི་ཐོབ་དབང་དང་ ཆེ་མཐོང་ལུ་ བཅི་བཀྱར་བསྐྱེད་དགོ་པའི་ གོ་བ་བད་སྟོན་
འབད་ནི།
  - (ཁ) མི་ཆེད་གནས་སྐྱངས་གར་ནང་ ཐོ་མོ་དང་ ལོ་ཚད་བཅིས་ཏེ་ དབང་པོ་སྒྲིན་ཙམན་དང་
འབྲེལ་བའི་ སྤང་འཆར་དང་ རྩལ་སྤྱོད་ དེ་ལས་ གཞན་པའི་བྱ་བ་ཚུ་བཀག་ནི།
  - (ག) དབང་པོ་སྒྲིན་ཙམ་གྱི་ རྩལ་སྤྱོད་ཀྱི་ སྤང་འཆར་ཚུ་འི་ གོ་བ་བད་སྟོན་ཡར་བྱ་
གཏང་ནི།
༢. འདི་དོན་ལས་ཐབས་ལམ་ནང་ཚུད་མི་ཚུ་ཡང་།
  - (ཀ) མི་མང་གོ་བ་བད་སྟོན་གྱི་དོན་ལས་ དོན་སྒྲིན་ཙམ་གྱི་སྐྱུལ་བསྐྱེད་ཐོབ་བཞུགས་བཟོ་བཞུགས་
འགོ་བཙུགས་ཏེ་ རྒྱུན་སྐྱོང་འཐབ་ནི།
    - (i) དབང་པོ་སྒྲིན་ཙམ་གྱི་ཐོབ་དབང་ལུ་ དང་ལེན་སྐྱོང་ནི།
    - (ii) དབང་པོ་སྒྲིན་ཙམ་ཚུ་ལུ་ རྩལ་སྤྱོད་ཀྱི་ མི་སྡེ་གོ་བ་བད་སྟོན་ཆེ་བ་ཡར་
བྱ་གཏང་ནི།
    - (iii) དབང་པོ་སྒྲིན་ཙམ་ཚུ་འི་ རིག་ཅུལ་དང་ སྤང་འཆར་ དེ་ལས་རྩལ་སྤྱོད་ཀྱི་ ལཱ་
ས་དང་ ལཱ་གཞི་གི་ཆོང་ལམ་ནང་ ཁོང་གི་སྤང་འཆར་ལུ་ ངོས་འཛིན་ཡར་
བྱ་གཏང་ནི།

- (ཁ) ཡཱ་ལོ་ ལོ་ཚད་རྒྱུ་བཅིས་ཏེ་ ཤེས་ཡོན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་གནས་ཚད་ག་ར་ནང་ དབང་པོ་
སྐྱོན་ཅན་ལུ་ བཅི་བཀྱར་གྱི་བསམ་སྒོ་བསྐྱེད་བཅུག་ནི།
- (ག) བན་བརྒྱད་ཀྱི་ལས་སྡེ་ག་ར་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ དཔོན་མཐུན་གྲོས་ཀྱི་ དགོས་
དོན་དང་འཁྲིལ་ཏེ་སྐྱོན་ནི་ལུ་ སྒོ་བསྐྱེད་འབད་ནི།
- (ང) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་དང་ཐོབ་དབང་དང་འབྲེལ་བའི་ གོ་བ་བན་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་བན་ར་ལས་སྡེ་ཚུ་
ཡར་ཤལ་གཏང་ནི།

ཙམ་ཙམ་ ༩ པ། འབྲེལ་མཐུད།

༡. དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ རང་དབང་གི་འཛོ་བ་སྐྱོང་ནི་དང་ མི་ཆེད་གནས་སྤངས་ག་ར་ནང་ གྲལ་
གཏོགས་འབད་ཚུགས་ཐབས་ལུ་ ཙམ་ཙམ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ བན་དོན་
དང་བན་བརྒྱད་འཕུལ་རིག་དང་ལམ་ལུགས་བཅིས་ཏེ་ གཞན་དང་འབྲེལ་མཉམ་སྡེ་ དངོས་མཐོང་
མཐའ་འཁོར་དང་ སྐྱེལ་འབྲེན་ བན་དོན་དང་བརྒྱད་འབྲེལ་ དེ་ལས་ མི་མང་ལུ་ ཁྲོམ་དང་
གཡུས་ཁར་ ཁ་ཕྱེ་སྟེ་ ཡང་ན་ སྤྱོད་ཡོད་པའི་ གཞན་མཐུན་རྒྱུན་དང་ཞབས་ཏོག་ཚུ་འབྲེལ་
མཐུད་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ ཐབས་ལམ་སྐྱོན་དགོ། འབྲེལ་མཐུད་ལུ་ བར་རྒྱུན་
དང་ ཐོ་ཕོག་མི་ཚུའི་ངོས་འཛིན་དང་ ཐབས་ལམ་གཞན་བཅིས་ཏེ་ གཤམ་འཁོར་ཐབས་ལམ་ཚུ་
ལུ་སྤྱོད་འཕུག་འབད་དགོ།
- (༡) སྤོབ་གྲ་དང་ སྤོད་ཁྱིམ་ གསོ་བའི་མཐུན་རྒྱུན་ དེ་ལས་ ལཱ་ས་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ སྤོང་ཁྱིམ་
དང་ ལམ་ སྐྱེལ་འབྲེན་ དེ་ལས་ གཞན་ཁྱིམ་ནང་ན་དང་ཕྱི་ཁའི་ མཐུན་རྒྱུན།
- (ཁ) སྒོ་ག་འཕུལ་དང་ ཚབས་དོལ་ཞབས་ཏོག་བཅིས་ཏེ་ བན་དོན་དང་ བན་བརྒྱད་ དེ་ལས་
ཞབས་ཏོག་གཞན།

༡. ཕ་ཕན་ཀླུ་ལབ་ཚུ་གིས་ འོས་འཆམས་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་སྟོན་དགོས་ཚུ་ཡང་།
  - (ཀ) མི་མང་ལུ་ གོ་ཡངས་ཐོག་ ཡང་ན་ སྤྲོད་ཡོད་པའི་ མཐུན་ཁྱེན་དང་ཞབས་ཏྲུག་ཚུའི་
འབྲེལ་མཐུད་ཀྱི་ ཉུང་མཐའ་ཚད་གཞི་དང་ ལམ་སྟོན་ཚུ་ བཟོ་སྟེ་ ལྷབ་སྟེལ་འབད་དེ་
དེ་ཚུའི་ བསྟར་སྤྱད་ལྷ་རྟོག་འབད་ནི།
  - (ཁ) མི་མང་ལུ་ གོ་ཡངས་ཐོག་ ཡང་ན་ སྤྲོད་ཡོད་པའི་ མཐུན་ཁྱེན་དང་ཞབས་ཏྲུག་གི་
མི་སྐུལ་སྟེ་ཚུ་གིས་ དེ་ཚུ་ དབང་པོ་སྟོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ འབྲེལ་མཐུད་སྤྱོད་མང་ཡོད་པ་ དེས་
གཏན་བཟོ་དགོ།
  - (ག) འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ཚུ་ལུ་ དབང་པོ་སྟོན་ཅན་གྱི་འབྲེལ་མཐུད་དང་འབྲེལ་བའི་ དཀའ་
ངལ་གྱི་ སྤྱོད་བཟུང་ཕྱིན་ནི།
  - (ང) སྤྲིང་ཁྱིམ་དང་ མི་མང་ལུ་གོ་ཡངས་ཐོག་གི་ མཐུན་ཁྱེན་གཞན་ཚུ་ནང་ འབྲུང་ཡིག་ཐོག་
དང་ ལྷག་པ་ཚུགས་པ་ དེ་ལས་ ཏ་གོ་ཚུགས་པའི་ མིང་རྟགས་འཐོབ་བཟོ་ནི།
  - (ཅ) སྤྲིང་ཁྱིམ་དང་ མི་མང་ལུ་གོ་ཡངས་ཐོག་ལུ་ཡོད་པའི་ མཐུན་ཁྱེན་གཞན་ཚུ་ནང་ འབྲེལ་
མཐུད་ལྷན་ཐབས་ཀྱི་དོན་ལས་ ལམ་སྟོན་པ་དང་ ལྷག་མི་ དེ་ལས་ བརྟམ་སྤྱོད་མི་
བཅིས་ཏེ་ དངོས་མཐོང་ཕན་འདེབས་དང་ བར་མི་ཚུ་འཐོབ་བཟོ་ནི།
  - (ཆ) བརྟམ་དོན་གྱི་འབྲེལ་མཐུན་དེས་གཏན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལས་ དབང་པོ་སྟོན་ཅན་ལུ་ གཞན་
འོས་འཆམས་ཅན་གྱི་ཕན་འདེབས་དང་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཚུ་ཡར་ཤལ་གཏང་ནི།
  - (ཇ) ཡོངས་འབྲེལ་བཅིས་ཏེ་ བརྟམ་དོན་དང་བརྟུད་འབྲེལ་གྱི་འཕུལ་རིག་དང་ལམ་ལུགས་
གསར་པ་ཚུ་ དབང་པོ་སྟོན་ཅན་ལུ་འབྲེལ་མཐུད་ཡར་ཤལ་གཏང་ནི།
  - (ཉ) འབྲེལ་མཐུད་ཅན་གྱི་ བརྟམ་དོན་དང་བརྟུད་ཀྱི་འཕུལ་རིག་དང་ལམ་ལུགས་ཚུ་ སྤྱོད་
གོང་ལས་ བཟོ་བཀོད་དང་ བཟོ་ཐབས་ བཟོ་སྟེན་ དེ་ལས་ བཀོ་བཀམ་འབད་ནིའི་
ཡར་ཤལ་གཏང་སྟེ་ འཕུལ་རིག་དང་ལམ་ལུགས་ཚུ་ གོང་ཚད་ཉུང་ཐ་སྟེ་འབྲེལ་མཐུད་
འབད་ཚུགས་པ་བཟོ་ནི།

ཙཱཱ་ ༡༠ པ།
ཆོ་སྤྱོད་གི་ཐོབ་དབང་།

ཙཱཱ་ཐུལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ འགོ་བ་མི་ག་ར་ལུ་ ཆོ་སྤྱོད་གི་རང་གནས་ཐོབ་དབང་ཡོད་པ་དང་ དེ་ཡང་
དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་ཚུ་ལུ་ གཞན་དང་འདྲ་མཉམ་དང་དོན་སྤྱོད་ཅན་ཐོབ་སྤྱོད་ནི་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་ནི་འི་
དོན་ལུ་ དགོས་མཁོ་འདི་ཐབས་ལམ་ཡོངས་རྫོགས་སྤྱོད་ནི་འི་ ཁས་ལེན་འབད་ཡོད།

ཙཱཱ་ ༡༡ པ།
ཉེན་འཚུབ་དང་སྤྱོད་པོ་འི་ཆབས་དོལ་གྱི་གནས་སྤངས།

ཙཱཱ་ཐུལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་སྤྱི་འབྲེལ་པོ་འི་ཁྲིམས་དང་ རྒྱལ་སྤྱི་འགོ་བ་མི་འབྲེལ་ཆ་གི་ཁྲིམས་བཅུ་
ཉེ་ རང་སེའི་རྒྱལ་སྤྱི་ཁྲིམས་གྱི་འགན་ཁུར་དང་འབྲེལ་ དམག་འབྲུག་དང་ རྒྱུ་པོ་འི་ཆབས་དོལ་ དེ་
ལས་ རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་གནས་སྤངས་ཚུ་བཅུ་ཉེ་ ཉེན་འཚུབ་གྱི་གནས་སྤངས་སྐབས་ དབང་
པོ་སྤྱོད་ཅན་ཚུ་ལུ་ ཉེན་སྤྱོད་དང་ ཉེན་སྤྱོད་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་ནི་འི་དོན་ལས་ དགོས་མཁོ་འདི་ཐབས་
ལམ་ག་ར་སྤྱོད་ནི།

ཙཱཱ་ ༡༢ པ།
ཁྲིམས་གྱི་འོག་ལུ་འདྲ་མཉམ་གྱི་ངོས་འཛིན།

1. ཙཱཱ་ཐུལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་ཚུ་ ས་གནས་ག་ར་ནང་ ཁྲིམས་གྱི་འོག་ལུ་ མི་
ཨིན་པའི་ངོས་འཛིན་གྱི་ཐོབ་དབང་ཡོད་མི་ལུ་ཁས་ལེན་འབད་དགོ།
2. ཙཱཱ་ཐུལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་ཚུ་ མི་ཆེ་འི་གནས་སྤངས་ག་ར་ནང་ གཞན་དང་
འདྲ་མཉམ་གྱི་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཕྱོགས་གུ་སྤྱོད་ནི་ཡོད་པ་འདི་ ངོས་འཛིན་འབད་དགོ།
3. ཙཱཱ་ཐུལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་ཚུ་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཕྱོགས་གུ་སྤྱོད་ཐབས་ལུ་
རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་ཚུགས་ཐབས་ལུ་ འོས་འཛམས་ཅན་གྱི་ ཐབས་ལམ་སྤྱོད་དགོ།

༤. ཕ་སྐུ་ལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ ཁྲིམས་མཐུན་ལྷོགས་གྲུབ་སྤྱོད་སྐབས་ འོག་སྤྱོད་ལས་ཉེན་སྲུང་གི་
 རྟོན་ལས་ རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་བ་མིའི་དབང་ཆ་གི་ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་ འོས་འཆམས་ཅན་དང་རྟོན་
 སློན་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ། དེ་ལྷགས་ཀྱི་ཉེན་སྲུང་ཚུ་གིས་ ཁྲིམས་མཐུན་
 ལྷོགས་གྲུབ་སྤྱོད་སྐབས་ མི་ངོའི་ཐོབ་དབང་དང་ བསམ་དོན་ དེ་ལས་ གནམ་ཁ་ལུ་བརྩི་བཀྱར་
 ངེས་གཏན་བཟོ་ནི་མ་ཆད་ དེ་ཚུ་ ཁེ་སྐོན་ལྷག་སྤྱོད་དང་ ཐོབ་རིམ་ལྷོག་སྐྱུལ་མེད་པར་ མི་ངོའི་
 གནས་སྤངས་ལུ་ཆ་སྟོམས་དང་མཐུན་པའི་ཁར་ རྩས་ལུན་ཐུང་ཀྱི་ཅིག་ལུ་སྦྱོར་འཇུག་ཡོད་པ་དང་
 དེ་ཚུ་ དབང་ཆ་ད་ཅན་དང་ རང་དབང་ཅན་ དེ་ལས་ ཉེ་རིང་མེད་པའི་དབང་འཛིན་ ཡང་ན་
 ཁྲིམས་སྤེའི་འདུས་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དགོ། ཉེན་སྲུང་ཚུ་ཡང་ མི་ངོའི་ཐོབ་དབང་དང་
 ཁེ་སྐོན་ལུ་ གཞོད་པའི་ཐབས་ལམ་དང་ ཆ་སྟོམས་དགོ།

༥. ཕ་ཆན་འདིའི་དགོངས་དོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ ཕ་སྐུ་ལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སློན་ཅན་ལུ་ འབ་
 མཉམ་གྱི་ རྒྱ་དངོས་བདག་བཟུང་དང་ རྩལ་བཟུང་གི་ཐོབ་དབང་དང་ ཁོང་རའི་དདུལ་འབྲེལ་
 གྱི་དབང་ཆ་ད། དདུལ་ཁང་ལས་སློན་འབྲུལ་གྱི་ཐོབ་ལམ་འབ་མཉམ། གཏའ་མ་དང་ དདུལ་
 འབྲེལ་གྱི་བྱ་ལོན་དང་ བཅན་དབང་ཐོག་ རྒྱ་དངོས་ལས་འབྲུལ་ཐབས་བསྐྱིག་ནི་མེད་པའི་ འོས་
 འཆམས་ཅན་དང་ རྟོན་སློན་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་སློན་དགོ།

ཕ་ཆན་ ༡༩ པ། དང་ཁྲིམས་སློན་ཐབས།

༡. ཕ་སྐུ་ལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སློན་ཅན་ཚུ་ལུ་ བྱ་རིམ་དང་ལོ་ཆད་ཀྱི་འོས་འཆམས་ལྷན་
 པའི་སྤྱོད་གནས་བརྩིས་ཏེ་ ཁོང་རའི་ཐད་ཀར་ ཡང་ན་ ཐད་ཀར་མིན་པའི་གྲལ་གཏོགས་ཀྱི་
 ལཱ་འགན་འདི་ རྟོན་སློན་ཅན་སྤེའི་འབག་ནི་དང་ དབང་པོའི་གནས་ཆད་བརྩིས་ཏེ་ ཁྲིམས་ཀྱི་བྱ་
 རིམ་ག་ར་དང་ བརྟག་ཞིབ་ དེ་ལས་ གཞན་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་རིམ་ནང་ མི་ངོ་གཞན་དང་འབ་
 མཉམ་སྤེ་ དང་ཁྲིམས་སློན་ཐབས་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ།

- དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ རོན་སྒྲིན་ཅན་གྱི་བླ་མ་ཁྲིམས་སྒྲིན་ཐབས་ལུ་ ཕ་སྐན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་
འགག་སྡེ་དང་ བཙོན་ཁང་ལས་གཡོག་པ་བཟུས་ཏེ་ བླ་མ་ཁྲིམས་འགན་འཛིན་འབད་མི་ཚུ་ལུ་
འོས་འཛམས་ཅན་གྱི་སྤྱིང་བདར་ཡར་བྲག་གཏང་དགོ།

ཙ་ཙན་ ༡༤ པ།

མི་ངོའི་འདོད་དབང་དང་བདེ་སྤྱད།

- ཕ་སྐན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ གཞན་དང་འབྲེལ་མཉམ་གྱི་ཐོག་ལས་ངེས་
གཏན་བཟོ་དགོཔ་ཡང་།
(ཀ) མི་ངོའི་འདོད་དབང་དང་ བདེ་སྤྱད་གི་ཐོབ་དབང་སྤྱད་ནི།
(ཁ) ཁྲིམས་འགལ་ ཡང་ན་ བཙོན་དབང་ཐོག་ལུ་ འདོད་དབང་འབྲལ་ཐབས་བསྐྱིག་ནི་མེད་
པའི་ཁར་ འདོད་དབང་འབྲལ་ཐབས་གང་རུང་ཚུ་ཡང་ ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་དགོ་པའི་ཁར་
འདོད་དབང་འབྲལ་ཐབས་ཀྱི་དོན་ལུ་ དབང་པོའི་སྐྱོན་འདི་ བདེན་ཁུངས་གཟུང་ནི་མེད།
- ཕ་སྐན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ གལ་སྲིད་དབང་པོའི་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ བྱ་རིམ་གང་རུང་ལས་བརྟེན་ འདོད་
དབང་ལས་འབྲལ་ཐབས་བསྐྱིག་ཆེ་ གཞན་དང་འབྲེལ་མཉམ་ཐོག་ལུ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་འགོ་བཟུང་
དབང་ཆ་གི་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ གཉལ་དཔང་གི་ཐོབ་ལམ་ཡོད་པ་དང་ ཚད་ལྡན་གྱི་སྡོད་གནས་
བཟུས་ཏེ་ དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་འདིའི་དམིགས་དོན་དང་ གཞི་ཙ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ བཟུང་མཐོང་
བསྐྱེད་དགོཔ་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ།

ཙ་ཙན་ ༡༥ པ།

མནར་གཅོད་དང་ གཞུག་རྒྱུབ་ མི་སྤྱོད་ལས་འགལ་བ་ དམའ་འབེབས་ཀྱི་ཉེས་སྤྱོད་ ཡང་ན་ ཉེས་ ཁྲིམས་ལས་དལ་དབང་།

- མི་ངོ་གང་རུང་ མནར་གཅོད་དང་ གཞུག་རྒྱུབ་ མི་སྤྱོད་ལས་འགལ་བ་ དམའ་འབེབས་ཀྱི་ཉེས་
སྤྱོད་ ཡང་ན་ ཉེས་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་ལུ་བསྐྱུ་ནི་མེད། དམིགས་བསལ་ཏུ་ ཁོའམ་མོ་རའི་ གནང་
བ་མེད་པར་ གསོ་བ་ ཡང་ན་ ཚན་རིག་གི་སྡོན་བརྟག་འབད་ནི་མེད།

༡. ཕ་སྐྱ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ གཞན་དང་འབྲེལ་ཉམས་སྤྱོད་ མནར་གཅོད་དང་
 གཏུག་རྒྱུ་ མི་སྤྱོད་ལས་འགལ་བ་ དམའ་འབེབས་ཀྱི་ཉེས་སྤྱོད་ ཡང་ན་ ཉེས་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་
 ཅུ་བསྐྱུ་ནི་ལས་སྤྱོད་འགོག་འབད་ནི་འོ་དོན་ལས་ དོན་སྤྱོད་ཅན་ཀྱི་ ཁྲིམས་བཟོ་དང་ བདག་སྤྱོད་
 བྲེལ་ཁྲིམས་ དེ་ལས་ཐབས་ལམ་གཞན་ཚུ་སྤྱོད་དགོ།

ཕ་ཚན་ ༡༤ པ།

བཀོལ་སྤྱོད་དང་ བྲག་སྤྱོད་ དེ་ལས་ ལོག་སྤྱོད་ལས་དཔལ་དབང།

༡. ཕ་སྐྱ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ ཕོ་མོ་འཛིན་གནས་སྤངས་བཅུས་ཏེ་ ཁྲིམ་གྱི་ཕྱི་
 བཟོ་གཉིས་ལུ་ བཀོལ་སྤྱོད་དང་ བྲག་སྤྱོད་ དེ་ལས་ ལོག་སྤྱོད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོངས་རྫོགས་ལས་
 ཉེན་སྐྱོབ་འབད་ནི་ལུ་ འོས་འཛམས་ཅན་ཀྱི་ ཁྲིམས་བཟོ་དང་བདག་སྤྱོད་ མི་སྤྱོད་ ཤེས་ཡོན་ དེ་
 ལས་ ཐབས་ལམ་གཞན་ཚུ་སྤྱོད་དགོ།
༢. ཕ་སྐྱ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་དང་ ཁོང་གི་བཟའ་ཚང་དང་ བདག་འཛིན་པ་ཚུ་ལུ་
 བཀོལ་སྤྱོད་དང་ བྲག་སྤྱོད་ དེ་ལས་ ལོག་སྤྱོད་ སྤྱོད་འགོག་དང་ འོས་འཛིན་ དེ་ལས་ སྤྱོད་
 ལུ་འབད་ཐངས་ཚུ་ བད་དོན་དང་ ཤེས་ཡོན་ཐོག་ལུ་བཟོ་ཡོད་པ་བཅུས་ཏེ་ འོས་འཛམས་ཅན་
 ཀྱི་ ཕོ་མོ་དང་ཡོ་ཚད་ལུ་གཞིར་བཞག་ཐོག་ སྤྱོད་འདེབས་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་ནི་དང་ བཀོལ་སྤྱོད་
 དང་ བྲག་སྤྱོད་ དེ་ལས་ ལོག་སྤྱོད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོངས་རྫོགས་ལས་ སྤྱོད་འགོག་གི་འོས་འཛམས་
 ཅན་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་སྤྱོད་དགོ། ཕ་སྐྱ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ ཉེན་སྐྱོབ་ཀྱི་ཞབས་རྟེན་ཚུ་ ཡོ་ཚད་
 དང་ ཕོ་མོ་ དེ་ལས་ དབང་པོ་འོ་སྐྱོན་ལུ་གཞིར་བཞག་སྤྱོད་ཅན་ རེས་གཏན་བཟོ་དགོ།
༣. བཀོལ་སྤྱོད་དང་ བྲག་སྤྱོད་ དེ་ལས་ ལོག་སྤྱོད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོངས་རྫོགས་ སྤྱོད་འགོག་འབད་ནི་འོ་
 དོན་ལུ་ ཕ་སྐྱ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཀྱི་ཞབས་རྟེན་ལུ་ཡོད་པའི་ མཐུན་རྐྱེན་
 དང་ ལས་སྤྱོད་ཚུ་ རང་དབང་གི་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལྷ་རྟེན་འབད་དགོ་པ་རེས་གཏན་བཟོ་དགོ།
༤. ཕ་སྐྱ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ བཀོལ་སྤྱོད་དང་ བྲག་སྤྱོད་ ལོག་སྤྱོད་ དེ་ལས་ ཉེན་སྐྱོབ་ཀྱི་ཞབས་
 རྟེན་ཚུ་ལས་བརྟེན་རྐྱེན་ཅན་ཕོག་མི་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་འོ་ གཞུགས་དང་ཤེས་རྟེན་གས་ དེ་ལས་

སེམས་ཁམས་ཀྱི་ནད་ལས་དྲག་ནི་ མི་ཆོ་ཉམས་གསོ་དང་ སྐར་ལོག་གཅིག་སྒྲིལ་ཡར་དྲག་
གཏང་ནི་དོན་ལས་ འོས་འཚམས་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་སྟོན་དགོ། དེ་ལྟགས་ཀྱི་ དྲག་ནི་དང་
སྐར་ལོག་གཅིག་སྒྲིལ་འབད་ནི་ཚུ་ གསོ་བ་དང་ སུན་བདེ་ རང་གི་རང་ལུ་ཆ་བཞག་ ཆེ་མཐོང་
དང་ རང་སྐྱོང་ལྷན་པ་དང་ ཕོ་མོ་དང་ལོ་ཚད་ལུ་གཞིར་བཞག་ཐོག་གི་མཐའ་འཁོར་ནང་འོང་དགོ།

4. ཕ་སྐུ་ཁྱུ་ལབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྟོན་ཅན་ལུ་ བཀོལ་སྟོན་དང་ དྲག་སྟོན་ དེ་ལས་ ལོག་
སྟོན་ཚུ་ རོས་འཛིན་དང་ བརྟག་ཞིབ་ དེ་ལས་ འོས་འཚམས་དང་བསྟུན་ ཚུད་བཞེར་གྱི་དོན་
ལས་ ཞམ་སྤྱད་ཨ་ལོ་ལུ་དམིགས་གཏད་བསྐྱེད་པའི་ ཁྲིམས་དང་སྤྱི་དབྱུང་བཅས་ཏེ་ རོན་
སྟོན་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་དང་སྤྱི་དབྱུང་ཚུ་བཟོ་དགོ།

རྩ་ཆན་ ༡༢ པ། མི་ངོའི་ནམ་དག་ཉེན་སྦྱོབ།

དབང་པོ་ལུ་སྟོན་ཕོག་པའི་མི་ངོ་ག་ར་ལུ་ ཁོ་འམ་མོ་རའི་ གཟུགས་དང་ སེམས་ཀྱི་ནམ་དག་ལུ་ མི་ངོ་
གཞན་དང་འབྲ་མཉམ་གྱི་བརྩི་བཀྱར་གྱི་ཐོབ་དབང་ཡོད།

རྩ་ཆན་ ༡༣ པ། འགྲོ་འགྱུལ་དང་ མི་ཁྲུངས་ཀྱི་འདོད་དབང་།

1. ཕ་སྐུ་ཁྱུ་ལབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྟོན་ཅན་གྱི་ འགྲོ་འགྱུལ་གྱི་འདོད་དབང་དང་ རྟོན་གནས་
དང་མི་ཁྲུངས་ཀྱི་དལ་དབང་དེ་ གཤམ་འཁོད་བཅས་ཏེ་ མི་ངོ་གཞན་དང་འབྲ་མཉམ་གྱི་ཐོབ་
དབང་ཡོད་པ་རོས་འཛིན་འབད་དགོ།
- (༡) མི་ཁྲུངས་འཆང་ནི་དང་ སོར་ནི་འཕྲོ་ཐོབ་དབང་ཡོད་པ་དང་ བཅན་དབང་དང་དབང་པོ་ལུ་སྟོན་
ལུ་བརྟེན་ མི་ཁྲུངས་འབྲལ་ཐབས་བསྐྱིག་ནི་མེད།
- (ཨ) དབང་པོ་ལུ་སྟོན་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ མི་ཁྲུངས་ ཡང་ན་ རོ་སྟོན་གྱི་ཡིག་ཆ་གཞན་ལེན་ནི་དང་
འཆང་ནི་ལས་འབྲལ་ཐབས་བསྐྱིག་ནི་ ཡང་ན་ འགྲོ་འགྱུལ་གྱི་འདོད་དབང་སྟོན་ནི་དོན་

ལུ་ ནང་སྐྱོད་གྱི་བྱ་རིམ་ལྟ་བུའི་ འབྲེལ་ཡོད་བྱ་རིམ་སྤྱོད་ནི་ལས་འབྲེལ་ཐབས་བསྐྱིག་ནི་
མེད།

(ག) རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་བརྩིས་ཏེ་ རྒྱལ་ཁབ་གང་རུང་ལས་འཕྲོད་འགྱུར་ཞིན་པའི་དཔེ་དབང་ཡོད།

(ང) བཙན་དབང་ ཡང་ན་ དབང་པོའི་སྐྱོན་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཇུག་ནི་ལས་
འབྲེལ་ཐབས་བསྐྱིག་ནི་མེད།

༢. ཨ་ལོ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ སྤྱི་བའི་ཉིན་མ་ལས་ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་ མིང་དང་ མི་ཁྲུངས་འཆང་ནི་
དེ་ལས་ རང་སོའི་ཕམ་ཤེས་ནི་དང་ ག་དེ་དག་དྲག་གཅེས་སྤྱོད་གི་ཐོབ་དབང་ཡོད།

དགག་ཆ།

འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་འདི་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུའི་ཐོབ་དབང་གི་མཐུན་གྲོས་གྱི་ཙེ་ཚན་ ༡༥ པའི་
དོན་མཚན་མས་ ༡ པའི་ ༡༧༡ པ་དང་ དོན་ཚན་མས་ ༩ པའི་དབང་དུ་མི་འདུ། འབྲུག་རྒྱལ་
གཞུང་གིས་ མཐུན་གྲོས་འདི་ གཉེར་འཛིན་གནང་བདག་གཉེར་འབད་སྐབས་དགག་ཆ་དེ་བཀོད་
དགོ།

ཙེ་ཚན་ ༡༥ པ།

རང་དབང་གི་འཛོ་བ་སྤྱོད་ནི་དང་ མི་སྤྱེའི་ཁོངས་སུ་བསྟུ་ནི།

ད་ཡོད་མཐུན་གྲོས་གྱི་ཙེ་མན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ མི་སྤྱེ་ནང་འབྲེལ་མཉམ་སྤྱོད་ནི་དང་
གཞན་དང་འབྲེལ་མཉམ་གྱི་གནམ་ཁའི་ཐོབ་དབང་ཡོད་པ་ངོས་འཛིན་འབད་དེ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་གཞན་
འཁོད་བརྩིས་ཏེ་ མི་སྤྱེ་ནང་ཁོངས་སུ་བསྟུ་ནི་དང་ གྲུལ་གཏོགས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ དོན་སྤྱེའི་ཅན་དང་
འོས་འཚམས་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་སྟོན་དགོ།

(༡) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ སྤྱོད་གནས་དང་ ས་གནས་ མི་ངོའི་གདམ་ཁ་འདི་ གཞན་དང་འབྲེལ་
མཉམ་གྱི་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་དང་ དམིགས་བསལ་འཛོ་བའི་སྤྱི་ཆ་ལུ་གནས་ནི་མེད།

(ཁ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ འཛོ་བ་སྤྱོད་ནིའི་དོན་ལུ་དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་ རང་དོན་གྱི་ཕན་འདེབས་
དང་མི་སྤྱེའི་ཁོངས་སུ་བསྟུ་ནི་དང་ དེ་ལས་ ཟུར་བཞག་དང་མི་སྤྱེ་ནང་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་བཞག་ནི་

ལས་སྒྲིག་འགོག་བཅིས་ཏེ་ ཁྱིམ་གྱི་ནང་ན་དང་ སྤྱོད་གནས་ དེ་ལས་ གཞན་མི་སྡེའི་རྒྱབ་སྐྱོར་
གྱི་ཞབས་རྟེན་སྣ་མང་གི་སྐོབ་ལམ་ཡོད།

- (ག) མི་མང་མི་སྒྲོབས་གྱི་མི་སྡེའི་ཞབས་རྟེན་དང་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ འབྲ་
མཉམ་གྱི་སྐོབ་ལམ་ཡོད་པ་དང་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་ལུ་ རྩིས་ལེན་འབད་ནི།

ཙ་ཙ་ ༡༠ པ། རང་དོན་གྱི་འགྲུལ་སྐྱོད།

ཙ་ཙ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་འི་ རང་དོན་གྱི་འགྲུལ་སྐྱོད་འདི་ གཤམ་འཁོད་ཚུ་བཅིས་
ཏེ་ རང་དབང་ཆེ་ཤོས་ཡོད་པ་དེས་གཏན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ དོན་སྤྲོན་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་སྤྲོན་དགོ།

- (ཀ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་འི་ རང་དོན་འགྲུལ་སྐྱོད་དེ་ ཁོང་རའི་དང་འདྲོད་གྱི་འབད་ཐངས་དང་ ཅུས་
ཚུ་ཁར་ དེ་ལས་ གོང་ཚད་རན་རྟེན་ཏེ་སྤྱོད་ ལྷན་ཐབས་འབད་ནི།

- (ཁ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ གོང་ཚད་རན་རྟེན་ཏེ་སྤྱོད་ཐོབ་ཚུགས་ནི་བཅིས་ཏེ་ སྤྲུམ་ཚད་ཅན་གྱི་
འགྲུལ་སྐྱོད་དང་ སན་འདེབས་ འཕྲུལ་ཆས་ སན་འཕྲུལ་ དེ་ལས་ དངོས་མཐོང་སན་འདེབས་
གྱི་སྤྲིལ་བཀོད་དང་ བར་མི་ཚུ་སྐོབ་ནིའི་ལྷན་ཐབས་འབད་ནི།

- (ག) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་དང་ ལྷ་འབད་མི་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ འགྲུལ་སྐྱོད་རིག་ཅུལ་གྱི་སྦྱོང་བཟུང་
བྱིན་ནི།

- (ང) འགྲུལ་སྐྱོད་སན་འདེབས་དང་ འཕྲུལ་ཆས་ དེ་ལས་ སན་འཕྲུལ་བཟོ་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ དབང་
པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་དོན་ལུ་ འགྲུལ་སྐྱོད་མང་རབས་བཟོ་ནིའི་འཁྲི་འགན་འབག་ནི།

ཙ་ཙ་ ༡༡ པ། གསལ་སྤྱོད་དང་བསམ་འཆར་གྱི་དལ་དབང་དང་ བཟོ་དོན་སྐོབ་ལམ།

ཙ་ཙ་རྒྱལ་ཁབ་ག་ར་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ གཞན་དང་འབྲམ་སྤྱོད་ བཟོ་དོན་དང་ གནས་
སྐབས་ལེན་ནི་དང་ འཐོབ་ནི་ དེ་ལས་ སྤྱོད་ནིའི་དལ་དབང་ཚུ་ དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་གྱི་ཙ་ཙ་ ༩ པའི་

ནང་ རེས་ཚིག་འཁོད་པ་ལྟར་ ཁོང་རའི་ གདམ་ཁ་ཅན་གྱི་ བརྒྱད་འབྲེལ་བཙུང་ཏེ་ གསལ་སྟོན་དང་
བསམ་འཆར་དལ་དབང་གི་ཐོབ་དབང་ཚུ་ཡོད་པ་རེས་གཏན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ གཤམ་འཁོད་བཙུང་ཏེ་
འོས་འཆམས་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་སྟོན་དགོ།

(ཀ) སྤྱིར་བཏང་མི་མང་ལུ་བསམ་པའི་བད་དོན་ཚུ་ དབང་པོ་སྟོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ ཏ་གོ་ཚུགས་པའི་སྒྲིག་
བཀོད་དང་ དབང་པོའི་སྟོན་སོ་སོར་ལུ་འོས་འཆམས་ཡོད་པའི་འབྲུལ་རིག་གི་ ཏུས་མཐུན་དང་
ཟད་འགྲོ་ཐེབས་མེད་པར་སྤྱོད་ནི།

(ཁ) བད་སྐད་དང་ འབྲུལ་ཡིག་ འཕེལ་སྐྱེད་ དེལས་ གདམ་ཁ་ཅན་གྱི་བརྒྱད་འབྲེལ་དང་ ཐབས་
ཤེས་དང་ བཟོ་ གཞི་ དེལས་ དབང་པོ་སྟོན་ཅན་ཚུའི་གདམ་ཁ་གི་ བརྒྱད་འབྲེལ་གྱི་སྒྲིག་
བཀོད་གཞན་ཚུ་ གཞུང་འབྲེལ་གྱི་བར་འབྲེལ་ནང་ རོས་ལེན་དང་ ལྷན་ཐབས་འབད་ནི།

(ག) སྤྱིར་བཏང་མི་མང་ལུ་ ཡོངས་འབྲེལ་བཙུང་ཏེ་ ཞབས་རྟེན་སྟོད་མི་སྐར་ལྗེ་ཚུ་ལུ་ དབང་པོ་སྟོན་
ཅན་ཚུའི་དོན་ལུ་ བད་དོན་དང་ཞབས་རྟེན་ཚུ་ ཏ་གོ་ཚུགས་པ་དང་ སྟོད་ཚུགས་པའི་སྒྲིག་བཀོད་
ཐོག་ལས་ སྟོད་ནི་ལུ་ བན་སྐྱེལ་འབད་ནི།

(ང) ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལས་བད་དོན་སྟོད་མི་བཙུང་ཏེ་ རྒྱུང་མཐོང་དང་རྒྱུང་བསྐྱུགས་ཚུ་ལུ་ ཞབས་
རྟེན་ཚུ་ དབང་པོ་སྟོན་ཅན་གྱི་ཐོབ་ཚུགས་པ་བཟོ་ནིའི་ དང་འདྲོད་བསྐྱེད་བཟུག་ནི།

(ཅ) བད་སྐད་རོས་འཛིན་དང་ སྟོད་ནི་ཡར་བླག་གཏང་ནི།

ཙཱ་ཆན་ ༡༡ པ། རང་གསང་ལུ་བཙུང་བཀུར།

༡. དབང་པོ་སྟོན་ཅན་གཅིག་ལུ་ཡང་ རང་གསང་ ཡང་ན་ བཟའ་ཚང་ སྟོད་གནས་ འཕྲིན་འབྲེལ་
བཅས་ལུ་ བཅོན་དབང་ ཡང་ན་ ཁྲིམས་འགལ་ཐེ་གཏོགས་དང་ ཁོའམ་མོ་རའི་ཆེ་བསྟོད་དང་
སྟན་ཐུགས་ལུ་ཁྲིམས་འགལ་གཞོན་བཀལ་ལུ་བསྐྱེད་ནི་མེད། དབང་པོ་སྟོན་ཅན་ལུ་ དེ་ལུགས་གྱི་
ཐེ་གཏོགས་དང་གཞོན་བཀལ་ལས་ ཁྲིམས་གྱི་ཉེན་སྦྱོར་གྱི་ཐོབ་དབང་ཡོད།

༢. ཅ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་འི་ རང་དོན་དང་ གསོ་བ་ དེ་ལས་ མི་ཆེ་
ཉམས་གསོ་གི་རང་གསང་ཉེན་སྐྱོབ་འབད་དགོ།

ཅ་ཚན་ ༡༩ པ།

སྐྱོན་གནས་དང་བཟའ་ཚང་ལུ་བརྩི་བཀུར།

༡. ཅ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ལུ་ གཉེན་སྦྱོར་དང་ བཟའ་ཚང་ ཕམ་ དེ་ལས་
མཆེད་སྤྱན་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱགས་རིས་ཚུ་ གཞན་དང་འབྲེལ་མཉམ་སྡེ་ཅ་མེད་གཏང་ནི་འི་དོན་ལུ་
དང་ གཤམ་འཁོད་ཚུ་ངེས་གཏན་བཟོ་ཐབས་ལུ་ དོན་སྤྱོད་ཅན་དང་ འོས་འཚམས་ཅན་གྱི་
ཐབས་ལམ་སྦྱོར་དགོ།

(༡) གཉེན་སྦྱོར་རུང་བའི་ཡོ་ཆད་དང་ གཉེན་བྱ་བ་སྤོམས་མི་ཚུ་འི་རང་མོས་དང་ཐད་ཀར་གནང་
བ་ལས་བརྟེན་ བཟའ་ཚང་ཡོད་མི་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་འི་ཐོབ་དབང་ངོས་འཛིན་འབད་ནི།

(ལ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱིས་ ཨ་ལོ་འི་གངས་ཚད་དང་ ཨ་ལོ་འི་བར་ན་གི་ཡོ་གངས་ཚུ་ རང་
མོས་དང་འགན་ཁུར་ཅན་སྡེ་གོས་ཐག་གཅད་ནི་དང་ ཡོ་ཆད་ཀྱི་འོས་འཚམས་དང་ལྷན་
པའི་བཅད་དོན་དང་ སྐྱེ་རྒྱུ་དང་སྐྱེ་རྒྱུ་གཅད་ཐབས་ཀྱི་ ཤེས་ཡོན་གྱི་ཐོབ་དབང་ཚུ་ངོས་
འཛིན་འབད་ནི་དང་ དེ་ལུགས་ཀྱི་ཐོབ་དབང་སྦྱོད་ནི་འི་དོན་ལུ་ དགོས་མཁོ་འི་ཐབས་ཤེས་
ཚུ་སྤོང་ནི།

(ག) ཨ་ལོ་བརྩིས་ཏེ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ གཞན་དང་འབྲེལ་མཉམ་གྱི་སྐྱེ་ལུས་གཟུང་ནི།

དགག་ཆ།

འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་འདི་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་འི་ཐོབ་དབང་གི་མཐུན་གྲོས་གྱི་ཅ་ཚན་ ༡༩ པའི་
དོན་མཆས་ , པའི་ ༡༧ པ་དང་ ༡༩ པའི་དབང་རུ་མི་འདུ། འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་གིས་
མཐུན་གྲོས་འདི་ གཉེར་འཛིན་གནང་བདག་གཉེར་འབད་སྐྱབས་དགག་ཆ་དེ་བཀོད་དགོ།

༢. ཅུ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ རང་སོའི་ཀྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཚུའི་དགོངས་དོན་ནང་འཁོད་ཡོད་པ་
ལྟར་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུའི་ གཞི་འཛིན་དང་ བདག་འཛིན་ བདག་གཉེར་ དེ་ལས་ བྱ་ཚབ་
གསོ་ནི་ ཡང་ན་ དེ་ཚུ་དང་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཚུའི་འགན་ཁུར་དང་ ཐོབ་དབང་ཡོད་པ་
ངེས་གཏན་བཟོ་ནི་དང་ དེ་ཡང་ གནད་དོན་ག་ར་ནང་ ཨ་ལོའི་ཁེ་ཕན་འདི་གལ་ཆེ་ཤོས་ཨིན། ཅུ་
ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ ཁོང་རའི་ཨ་ལོ་གསོ་སྐྱོང་གི་འགན་ཁུར་འགྲུབ་
ཐབས་ལུ་ འོས་འཚམས་ཅན་གྱི་ཕན་འདེབས་འབད་དགོ།

༣. ཅུ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ ཨ་ལོ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ བཙུ་བཀྱར་དང་ལྷན་པའི་བཟའ་ཚང་
གི་ཐོབ་དབང་དེ་ གཞན་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ། ཐོབ་དབང་དེ་ཚུ་འགྲུབ་
ཐབས་ལུ་དང་ ཨ་ལོ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་དང་དེ་ཚུའི་བཟའ་ཚང་ལུ་ སྤྲ་གསང་བཞག་ནི་དང་ སྐྱུར་
བཞག་ནི་ བདག་མེད་བཞག་ནི་ དེ་ལས་ སོ་སོར་བྱེ་སྤྲེ་བཞག་ནི་ཚུ་སྤོན་འགོག་འབད་ཐབས་
ལུ་ ཅུ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ སྤྲ་གོང་ལས་ བན་དོན་དང་ ཞབས་རྟེན་ དེ་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཚུ་
ཆ་ཆར་སྤོད་དགོ།

༤. ཅུ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ ཆགནས་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་དང་ བྱ་རིམ་ཚུ་དང་འབྲེལ་ ཁྲིམས་སྒྲུའི་
བསྐྱར་ཞིབ་ཐོག་ལུ་ ཨ་ལོའི་ཁེ་ཕན་ཁོ་ན་ལུ་ དབང་ཆ་ད་ཅན་གྱི་དབང་འཛིན་གྱི་མ་གཏོགས་
ཨ་ལོའི་རེ་འདོད་མེད་པར་ སུམ་ལས་སོ་སོར་བྱེ་ནི་མེད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ། ཨ་ལོ་ ཡང་ན་
སུམ་གཅིག་ ཡང་ན་ གཉིས་ཆར་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཨིན་མི་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ཨ་ལོ་དེ་སུམ་
ལས་ སོ་སོར་བྱེ་ནི་མེད།

༥. ཅུ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ གལ་སྲིད་ བཟའ་ཚང་ངོ་མ་གིས་ ཨ་ལོ་གི་གཅེས་སྐྱོང་འཐབ་མ་
ཚུགས་ཆེ་ ཨ་ལོ་དེ་ལུ་ བཟའ་ཚང་སྒྲོམ་ ཡང་ན་ འདི་ཡང་མེད་ན་ མི་སྒྲུའི་ནང་འཁོད་བཟའ་
ཚང་གི་ལམ་ལུགས་བཟོ་སྟེ་སྤོད་ནིའི་ཐབས་ཤེས་བསྐྱིག་དགོ།

ཙུ་ཚན་ ༡༧ པ།

ཤེས་ཡོན།

༡. ཙུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ལུ་ཤེས་ཡོན་གྱི་ཐོབ་དབང་ཡོད་མི་ལུ་ངོས་འཛིན་
འབད་དགོ། ཐོབ་དབང་འདི་ རྩོགས་རིས་མེད་པར་ གོ་སྐྱབས་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཐོག་ལས་ཐོབ་
ཐབས་དང་ གཤམ་འཁོད་ཚུ་འགྱུབ་ཐབས་ལུ་ ཙུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ གནས་རིམ་ག་ར་ནང་
ཆ་ཚད་གི་ཤེས་ཡོན་དང་ མི་ཆེ་ཅིག་ལྟུབ་ཚུ་གསལ་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ།

(ཀ།) མི་དེ་རུས་པ་དང་ ཆེ་མཐོང་གི་གོ་དོན་ དེ་ལས་ རང་གི་ཆ་གནས་ཡོངས་རྫོགས་སྟེ་འཕེལ་
ནི་དང་ འགྲོ་བ་མི་དབང་ཆ་དང་ གཞི་རྒྱུ་དལ་དབང་ དེ་ལས་ འགྲོ་བ་མི་དེ་སྟེ་མང་
ལུ་བརྩི་བཀུར་མཐའ་བཙན་བཟོ་ནི།

(ཁ།) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་གཤམ་སྟོད་དང་ རིག་རྩལ་ དེ་ལས་ གསར་རྩལ་ ལྷག་པར་དུ་
ཁོང་རའི་བྱ་ཤེས་དང་གཞུགས་ཀྱི་ལྷོགས་གྲུབ་ཚུ་དེ་རུས་པ་མཐོ་ཤོས་སྟེ་འཕེལ་ནི།

(ག།) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ རང་མོས་གྱི་མི་སྟེ་ནང་ དོན་སྤྲོད་ཅན་གྱི་གྲལ་གཏོགས་འབད་ནི་
ཡོད་པ་བཟོ་ནི།

༢. ཐོབ་དབང་འདི་འགྱུབ་ཐབས་ལུ་ ཙུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོས་ཚུ་ཡང་།

(ཀ།) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ལུ་བརྟེན་ སྤྱིར་བཏང་ཤེས་ཡོན་གྱི་ལམ་ལུགས་
ལས་བཀག་ནི་མེད་པ་དང་ ཨ་ལོ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ལུ་བརྟེན་ རེས་
པར་དུ་དགོ་པའི་གཞི་རིམ་ ཡང་ན་ འབྲིང་རིམ་ཤེས་ཡོན་སྟོང་པར་ཐོབ་ནི་ལས་བཀག་ནི་
མེད།

(ཁ།) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་གིས་ ཁོང་ར་སྟོད་སའི་མི་སྟེ་ནང་ གཞན་དང་འདྲ་མཉམ་སྟེ་ གཞི་
རིམ་དང་ འབྲིང་རིམ་གྱི་ཤེས་ཡོན་དེ་ ཀྱན་ཆེད་དང་ སྤྱི་ཚད་ཅན་ དེ་ལས་ སྟོང་པར་
འཐོབ་ཚུགས་ནི།

(ག།) མི་ངོའི་དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་སྟོད་གནས་བྱིན་ནི།

(ང) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ རོན་སྤྲིན་ཅན་གྱི་ཤེས་ཡོན་ལྷན་ཐབས་འབད་ཐབས་ལུ་ སྤྱི་
བཏང་ཤེས་ཡོན་ལམ་ལུགས་ནང་ དགོས་མཁོའི་རྒྱབ་སྐྱོར་འཐོབ་ཚུགས་ནི།

(ཅ) གྲལ་ཚུད་ཡོངས་ཚྛོགས་གྱི་དམིགས་དོན་དང་འབྲེལ་ སློབ་རིག་དང་མི་སྡེ་གོང་འཕེལ་གྱི་ཆེ
བའི་གནས་སྤངས་ནང་ རོན་སྤྲིན་ཅན་གྱི་མི་ངོ་དང་བསྐྱབ་པའི་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱིན་ནི།

3. ཕ་སན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ ཤེས་ཡོན་དང་ མི་སྡེའི་གངས་སུ་ འད་
མཉམ་དང་ཡོངས་ཚྛོགས་གྱི་གྲལ་གཏོགས་གྱི་དོན་ལས་ ཆེ་སློག་དང་ མི་སྡེའི་གོང་འཕེལ་གྱི་
རིག་ཅལ་ལྷབ་བཅུག་དགོ། དེའི་དོན་ལུ་ ཕ་སན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ གཤམ་འཁོད་བརྩིས་ཏེ་
འོས་འཆམས་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་སྟོན་དགོ།

(ཀ) འབྲུ་ཡིག་དང་ ལག་ཡིག་གཞན་ དེ་ལས་འཕེལ་སྐྱེད་ལྟབ་ནི་དང་ བན་བརྒྱད་དང་
ཤོག་བཀོད་ དེ་ལས་ འགྲལ་སྐྱོད་གྱི་རིག་ཅལ་དང་ དོ་མཉམ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་བསྐྱབ་
སྟོན་ལྷན་ཐབས་འབད་ནི།

(ཁ) བན་སྐད་ལྟབ་ནི་དང་ ཐོས་སྐྱོན་ཅན་ཚུའི་སྐད་ཡིག་གི་དོ་སྟོན་ལུ་ལྷན་ཐབས་འབད་ནི།

(ག) མི་ངོ་ཅིག་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱི་ཨ་ལོ་ལུ་དང་ མཐོང་སྐྱོན་ཅན་ དེ་ལས་ ཐོས་མཐོང་
སྐྱོན་ཅན་ལུ་ འོས་འཆམས་ཅན་གྱི་ཁ་སྐད་དང་ བཟོ་གཞི་ དེ་ལས་ ཐབས་ཤེས་དང་
སློབ་རིག་དང་མི་སྡེ་གོང་འཕེལ་གྱི་ཆེ་བའི་གནས་སྤངས་ནང་ཤེས་ཡོན་ཐོབ་ངེས་གཏན་
བཟོ་ནི།

4. ཐོབ་དབང་འདི་ཚུ་ངེས་གཏན་ཐོབ་ཐབས་ལུ་ ཕ་སན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ སློབ་དཔོན་དབང་པོ་
སྐྱོན་ཅན་བརྩིས་ཏེ་ བན་སྐད་དང་ ཡང་ན་ འབྲུ་ཡིག་མཁས་མཆོག་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་
ཁྱད་རིག་དང་ ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ཤེས་ཡོན་གྱི་གནས་རིམ་ག་ར་ནང་ སྤྱི་བདར་བྱིན་ནི། དེ་ལུགས་
གྱི་སྤྱི་བདར་ནང་ དབང་པོའི་སྐྱོན་གྱི་གོ་བ་བན་སྟོན་དང་ བན་བརྒྱད་དང་ ཤེས་ཡོན་ དེ་ལས་
ཐབས་རིག་གི་དོན་ལུ་འོས་འཆམས་ཅན་གྱི་འཕེལ་སྐྱེད་དང་ བཟོ་གཞི་ ཐབས་ཤེས་ དེ་ལས་
སྤྲིག་བཀོད་གཞན་དང་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནིའི་རྒྱ་ཆ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཚུ་
ཚུད་དགོ།

- ལ. ཅ་སྐྱ་ཀླུ་ལབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ སྤྱིར་བཏང་གཙུག་ལག་ཤེས་ཡོན་དང་ ལག་ ཅུལ་སྤྱིར་བཏང་ ཉལེན་ཤེས་ཡོན་ དེ་ལས་ ཆེ་གཅིག་ལྟ་བུ་ནི་ཚུ་ ཕྱགས་རིས་མེད་པར་ གཞན་ དང་འདྲ་མཉམ་སྤྱོད་ཐོབ་ཚུགས་པ་དེས་གཏན་བཟོ་དགོ། འདི་འི་དོན་ལུ་ ཅ་སྐྱ་ཀླུ་ལབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ ཚད་ལྡན་གྱི་སྤྱོད་གནས་སྤྱོད་ཡོད་པ་དེས་གཏན་བཟོ་དགོ།

རྩ་ཚན་ ༡༥ པ།

གསེབ་

ཅ་སྐྱ་ཀླུ་ལབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ དབང་པོ་འི་སྐྱོན་ལུ་བརྟེན་ཕྱགས་རིས་མེད་པར་ གནས་ཚད་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་གསེབ་པའི་ཀླུ་སྤྱོད་ཐོབ་དབང་ཡོད་པ་དོས་འཛིན་འབད་དགོ། ཅ་སྐྱ་ཀླུ་ལབ་ ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ གསེབ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ཉམས་གསེབ་བཅུས་ཏེ་ གསེབ་པའི་ཞབས་ཏྲིག་ ཚུ་ སོ་མོ་འི་དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་ཐོབ་ཚུགས་པ་དེས་གཏན་བཟོ་དགོ། དམིགས་བསལ་ལུ་ ཅ་སྐྱ་ ཀླུ་ལབ་ཚུ་གིས་

(ཀ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ འདོད་སྤྱོད་དང་ སྤྱི་ཀླུ་ དེ་ལས་ མི་སྒྲོབས་དང་འབྲེལ་བའི་མི་མང་ གསེབ་པའི་ལས་སྤྱི་ཚུ་བཅུས་ཏེ་ འཕྲོད་བསྐྱེན་ལས་སྤྱི་ཚུ་ མི་ངོ་གཞན་ལུ་ཐོབ་ལམ་ཡོད་མི་ཐོབ་ ཚད་དང་ སྤྱི་ཚུ་ དེ་ལས་ གནས་ཚད་གཅིག་མཚུངས་སྤྱོད་ཐོབ་ལམ་ཡོད་པ་བཟོ་དགོ།

(ཁ) འོས་འཚམས་ཅན་གྱི་སྤྱི་གོང་ལས་དོས་འཛིན་འབད་ནི་ ཡང་ན་ ཐབས་ལམ་བསྐྱིག་ནི་ དང་ དབང་པོ་འི་སྐྱོན་འབྲེལ་མར་ཕབ་ཡང་ན་སྤྱོད་འགོག་གི་ཞབས་ཏྲིག་བཅུས་ནི་ཚུ་བཅུས་ཏེ་ དམིགས་བསལ་དབང་པོ་འི་སྐྱོན་ལུ་བརྟེན་ ཨ་ལོ་དང་ ལོ་ན་ཆུན་ཤོས་ཚུ་བཅུས་ཏེ་ དབང་པོ་ སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་དགོ་པའི་གསེབ་པའི་ཞབས་ཏྲིག་ཚུ་བྱིན་དགོ།

(ག) གསེབ་པའི་ཞབས་ཏྲིག་ཚུ་ཡང་ཐག་ཉེ་ཐོག་ རྒྱང་གསེབ་བཅུས་ཏེ་ རང་སོ་འི་མི་སྤེ་ཚུ་ནང་བྱིན་དགོ།

(ང) གསེབ་པའི་བྱང་རིག་ཚུ་གིས་ རང་མོས་དང་ བརྟེན་སྤྱོད་ཐོབ་པའི་གནད་བའི་ཐོག་ལས་ མི་ངོ་ གཞན་དང་སྤྱི་ཚུ་ ཚད་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་གཅེས་སྤྱོད་འབད་དགོ། དེ་བཟུམ་སྤྱོད་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ གྱི་ འགྲོ་བ་མི་འདི་དབང་ཆ་དང་ ཆེ་མཐོང་ རང་སྤྱོད་ དེ་ལས་དགོས་མཁོ་ཐད་ལར་ སྤྱིར་བཏང་

དང་ མི་མང་དང་ སྐར་གྱི་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་བཟང་སྲོད་གནས་ཚད་བསྐྱིག་ཐོག་ལས་ གོ་བ་བར་
སྲོད་འབད་དགོ།

(ཅ) རྒྱལ་ཡོངས་ཁྲིམས་གྱི་གནད་བསྐྱོད་པའི་ཉེན་བཅོལ་ཞབས་ཏྲག་ དཔེར་ན་ གསོ་
བའི་ཉེན་བཅོལ་དང་ ཆོ་སྤྲོད་ཉེན་བཅོལ་ཚུ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ཕྱོགས་རིས་
མེད་པར་ རྒྱུ་མཚན་ནམ་དག་གི་སྐོ་ལས་འཐོབ་ཚུགས་པ་བཟོ་དགོ།

(ཆ) དབང་པོའི་སྐྱོན་ལུ་བརྟེན་ འཕྲོད་བསྟེན་ ཡང་ན་ གསོ་བའི་ཞབས་ཏྲག་ ཡང་ན་
བཟའ་འཐུང་ཚུའི་ ཕྱོགས་རིས་ཅན་གྱི་བཀག་ཆ་སྤྲོད་འགོག་འབད་ནི།

རྩ་ཚུན་ ༡༤ པ། འཛོན་ཐང་དང་ཉམས་གསོ།

༡. རྩ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ རོ་མཉམ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་བཅུས་ཏེ་ མང་མཐའི་
རང་དབང་དང་ གཞུགས་དང་ བསམ་སྒྲེ་ མི་སྡེ་ དེ་ལས་ ལག་རྩལ་གྱི་ཕྱོགས་སྒྲུབ་ཡོངས་
ཚུགས་དང་ མི་ཆེ་ནང་ གྲལ་ཚུད་དང་གྲལ་གཏོགས་ཡོངས་ཚུགས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ དོན་སྤྲོད་
ཅན་དང་ འོས་འཚམས་གྱི་ཐབས་ལམ་སྟོན་དགོ། འདིའི་དོན་ལུ་ རྩ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ ཆ་
ཚང་གི་འཛོན་ཐང་དང་ཉམས་གསོའི་ཞབས་ཏྲག་ དམིགས་བསལ་ལུ་ གསོ་བ་དང་ ལཱ་གཡོག་
ཤེས་ཡོན་ དེ་ལས་ མི་སྡེའི་ཞབས་ཏྲག་ཚུ་གཤམ་འཁོད་ལྟར་བརྩམ་དགོ།

(ཀ) མི་ངོའི་དགོས་མཁོ་དང་ ཕྱོགས་སྒྲུབ་ཚུའི་ཆོས་ཚན་སྤྲོ་མང་གི་བརྟག་ཞིབ་ལུ་གཞིར་
བཞག་ཐོག་ལས་ དུས་རིམ་སྤྱི་གོང་ལས་འགོ་བརྩུགས་ནི།

(ཁ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ མི་སྡེ་ག་ར་ནང་ དང་འདྲོད་ཅན་གྱི་གྲལ་ཚུད་དང་གྲལ་གཏོགས་
གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚུ་ཡང་ཐག་ཉེ་ཐོག་ གྲོང་གསེབ་བཅུས་ཏེ་ རང་སོའི་མི་སྡེ་ཚུ་ནང་བྱེད་དགོ།

༢. རྩ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ འཛོན་ཐང་དང་ཉམས་གསོ་ནང་ལཱ་འབད་མི་ བྱད་རིག་དང་ལས་
བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ སྤྱོད་བརྒྱུ་བརྩམ་ནི་འགོ་བརྩུགས་དང་འཕྲོ་མཐུད་ཚུ་ཡར་བྱག་གཏང་དགོ།

3. ཕ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ལུ་བཟོ་བའི་ ཕན་ཆས་དང་འཕྲུལ་རིག་ཚུ་འཛོན་
ཐངས་དང་ཉམས་གསོ་ལུ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ལས་ དེ་ཚུ་འི་ ཐོབ་ལམ་དང་ ཞེས་བྱ་ དེ་ལས་
སྟོན་ཐངས་ཚུ་ཡར་ཤལ་གཏང་དགོ།

ཙམ་ཙམ་ ༡༧ པ།

ལཱ་དང་གཡོག་།

1. ཕ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ རང་མོས་གྱི་དང་འདྲོད་ ཡང་ན་ རིས་ལེན་ཡོད་པའི་ལཱ་གཡོག་ ཡང་
ན་ ཚཛེད་དང་གོ་ཡངས་གྱི་ལཱ་གི་མཐའ་འཁོར་དང་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་གིས་ཐོབ་ཚུགས་པའི་
ལཱ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ འཚོ་བ་སྐྱོད་ནི་བཅིས་ཏེ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་འི་ལཱ་གི་ཐོབ་དབང་འདི་ གཞན་
མི་དོད་འབྲམ་མཉམ་སྡེ་རིས་འཛིན་འབད་དགོ། ཕ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ ལཱ་འབད་བའི་བསྐྱང་
དབང་པོ་ལུ་སྐྱོན་ཕོག་མི་བཅིས་ཏེ་ ལཱ་གི་ཐོབ་དབང་ཐོབ་ནི་འདི་ གཤམ་འཁོད་བཅིས་ཏེ་ ཁྲིམས་
གྱི་ཐོག་ལས་ ཡར་ཤལ་དང་ཉེན་སྲུང་འབད་དགོ།

(ཀ) གཡོག་བཟུགས་དང་ གྲྭ་ཁར་ལེན་ནི་ ལཱ་གཡོག་ ལཱ་གཡོག་འཕྲོ་མཐུད་ གཡོག་གི་
གོང་འཕེལ་ དེ་ལས་ གནས་ཚུགས་དང་ ལཱ་གི་དབྱེ་བ་ཡོངས་ཚུགས་དང་ ཉེན་སྲུང་དང་
ལཱ་གཡོག་གནས་སྐྱངས་སྤྱི་དགོན་ཆ་རྒྱུན་ཚུ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ལུ་བརྟེན་ རྩོགས་རིས་
འབད་ནི་མེད།

(ཁ) གོ་སྐབས་ཤོ་མཚུངས་དང་ ལཱ་གི་བྱ་ཆོས་འབྲམ་མཉམ་དང་བསྐྱུན་པའི་གྲྭ་འཐུས་འབྲམ་
མཉམ་ བསྐྱུན་འཛེར་ལས་ཉེན་སྐྱོབ་ དེ་ལས་ དཀའ་འཛྲིག་བསལ་ཐབས་བཅིས་
ཏེ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་འི་ བྱང་བདེན་དང་འབྲམ་མཉམ་ལཱ་པའི་ལཱ་གི་ཐོབ་དབང་འདི་
གཞན་དང་འབྲམ་མཉམ་སྡེ་ཉེན་སྐྱོབ་འབད་ནི།

(ག) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ ལས་མི་དང་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཚོགས་པའི་ཐོབ་དབང་འདི་ གཞན་
དང་འབྲམ་མཉམ་སྡེ་སྟོན་ནི་ཡོད་པ་རིས་གཏན་བཟོ་ནི།

དགག་ཆ།

འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་འདི་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་འི་ཐོབ་དབང་གི་མཐུན་སྟོན་གྱི་ཅུ་ཚན་ ༡༧ པའི་
དོན་མཚན་ ༡ པའི་ ༡ པའི་ དབང་ཕྱི་མི་འདུ། འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་གིས་མཐུན་སྟོན་འདི་
གཉེར་འཛིན་གནང་བདག་གཉེར་འབད་སྐབས་དགག་ཆ་དེ་བཀོད་དགོ།

- (ང་) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ སྤྱིར་བཏང་འཕྲུལ་རིག་དང་ ལག་རྩལ་ལམ་སྐྱོན་གྱི་ལས་སྒྲ་
གཡོག་གཞུས་ཞབས་ཏོག་ ལག་རྩལ་ དེ་ལས་ འཕྲོ་མཐུད་སྦྱོང་བཟུང་ཚུ་ དོན་སྤྱོད་
ཅན་སྤེ་ཐོབ་ཚུགས་པ་བཟོ་ནི།
- (ཅ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ ལཱ་གཡོག་གི་གོ་སྐབས་དང་གོང་འཕེལ་ དེ་ལས་ ལཱ་གཡོག་
འཛུལ་ནི་དང་ ཐོབ་ནི་ སྦྱོང་ནི་ དེ་ལས་ ལོག་འཛུལ་ཚུ་ཡར་ཕྱག་གཏང་ནི།
- (ཆ) རང་གཡོག་དང་ ཚོང་ལཱ་ མཉམ་ལས་གོང་འཕེལ་དང་ རང་གི་ཚོང་འགོ་བཙུགས་ནི་འི་
གོ་སྐབས་ཡར་ཕྱག་གཏང་ནི།
- (ཇ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ མི་མང་ལས་སྤེ་ནང་ལཱ་བྱིན་ནི།
- (ཉ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ སྐྱེར་སྤེ་ནང་ རོས་ལེན་ཅན་གྱི་དང་ལེན་ལས་སྒྲ་དང་ སེམས་
འགུལ་མཐུན་ཆེན་ དེ་ལས་ ཐབས་ལམ་གཞན་བཟུང་ཏེ་ འོས་འཚམས་ཅན་གྱི་སྤྱིད་
བྱས་དང་ ཐབས་ལམ་ཐོག་ ལཱ་གཡོག་བྱིན་ནི།
- (ཏ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་གི་ གོ་ཡངས་གྱི་ལཱ་གཡོག་གི་ཚོང་ལས་ནང་ ལཱ་གི་ཉམས་སྦྱོང་ཐོབ་
ནི་དེ་ཡར་ཕྱག་གཏང་ནི།
- (ཐ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ ལག་རྩལ་དང་ཁྱད་རིག་གི་འཛོན་ཐང་དང་ ལཱ་གཡོག་རང་
བཞག་ དེ་ལས་ ལཱ་ནང་ལོག་འཛུལ་གྱི་ལས་སྒྲ་ཚུ་ ཡར་ཕྱག་གཏང་ནི།

༡. ཕ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ དཔུང་ཤུགས་ ཡང་ན་ དེས་པར་གྱི་ལས་མི་ལུ་
བརྟེན་ ཟ་བཅན་དང་བཅན་གཡོག་ལས་ གཞན་དང་འབྲེལ་མཉམ་གྱི་ཉེན་སྐྱོབ་ཡོད་པ་དེས་གཏན་བཟོ་
དགོ།

ཙམ་ཙམ་ ༡༡ པ།

འཇོ་བ་དང་མི་སྡེ་ཉེན་སྐྱོབ་ཀྱི་ལྷང་དེས་གནས་ཚད།

༡. ཕ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གི་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་དང་ དེ་ཚུ་ཉི་བཟའ་ཚང་ལུ་ ལྷང་དེས་ཀྱི་བཟའ་འཐུང་
དང་ ཁྱོན་ཆས་ སྤྲོད་བྱིས་ དེ་ལས་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་འཇོ་སྐྱོང་གི་གནས་སྤངས་ཡར་འཕེལ་གཏང་
ནི་བརྩིས་ཏེ་ ལྷང་དེས་གནས་ཚད་ཀྱི་འཇོ་བ་སྐྱོང་ནི་ཉི་ཐོབ་དབང་དེ་ལུ་རོས་འཛིན་འབད་དགོ།
དེ་ལས་ ཐོབ་དབང་འདི་ དབང་པོ་ཉེན་སྐྱོབ་ལུ་བརྟེན་ཕྱགས་རིས་མེད་པར་སྤྱོད་ནི་དེ་ རོས་འཛིན་འབད་
ཉེན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ འོས་འཚམས་ཅན་གྱི་ཐབས་ཤེས་སྟོན་དགོ།
༢. ཕ་ཕན་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ མི་སྡེ་ཉེན་སྐྱོབ་ཀྱི་ཐོབ་དབང་ཡོད་པ་དང་
ཐོབ་དབང་དེ་ དབང་པོ་ཉེན་སྐྱོབ་ལུ་བརྟེན་ ཕྱགས་རིས་མེད་པར་སྤྱོད་ནི་དེ་ རོས་འཛིན་འབད་
དེ་ གཤམ་འཁོད་བརྩིས་ཏེ་ ཐོབ་དབང་དེ་ཡར་བྱུག་དང་ ཉེན་སྐྱོང་འབད་ནི་དེ་དོན་ལས་ འོས་
འཚམས་ཅན་གྱི་ཐབས་ཤེས་བསྒྲིག་དགོ།
  - (ཀ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ རྒྱ་གཙང་གི་ཞབས་ཏྲུག་དང་ འོས་འཚམས་ཅན་དང་ སྤྱོད་
ཚུགས་པའི་ ཞབས་ཏྲུག་དང་ འཕྲུལ་ཆས་ དེ་ལས་ དབང་པོ་ཉེན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་
ཕན་འདེབས་གཞན་ཚུ་ འབྲེལ་མཉམ་སྤྱོད་ཐོབ་ཚུགས་པ་དེས་གཏན་བཟོ་དགོ།
  - (ཁ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ དམིགས་བསལ་ཨམ་སྤུ་དང་ བུམ་ དེ་ལས་ ལོ་ན་ཆུན་ཆས་ཚུ་
ལུ་ མི་སྡེ་ཉེན་སྐྱོབ་ལས་སྤྱོད་དང་ དབུལ་ཕོངས་མར་ཕབ་ལས་སྤྱོད་ དེས་གཏན་ཐོབ་
ཚུགས་པ་བཟོ་དགོ།
  - (ག) དབུལ་ཕོངས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཡོད་མི་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་དང་ ཁོང་རའི་བཟའ་ཚང་ཚུ་ལུ་
ལྷང་དེས་ཀྱི་སྤྱོད་བཟའ་ དང་ བསྐྱབ་སྟོན་ དབུལ་འབྲེལ་ཀྱབ་སྐྱོར་ དེ་ལས་ སྐྱབས་

དོན་གཅེས་སྐྱོད་བརྩིས་ཏེ་ རྒྱལ་ཁམས་ལས་ དབང་པོའི་སྐྱོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཟད་གོན་
ནང་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་ཚུགས་པ་དེས་གཏན་བཟེ་དགོ།

- (ང) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ མི་མང་སྟོན་ཁྱིམ་ལས་རིམ་ཐོབ་ཚུགས་པ་དེས་གཏན་བཟེ་ནི།
(ཅ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ དགོངས་ཁྱུའི་ཁེ་ཕན་དང་ ལས་རིམ་ཚུ་ ཐོབ་ཚུགས་པ་བཟེ་ནི།

ཙཱཙན་ ༡༩ པ།

སྤྱད་དོན་དང་མི་མང་ནང་གྲུལ་གཏོགས།

ཙཱཙན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ སྤྱད་དོན་གྱི་ཐོབ་དབང་དང་ གཞན་དང་འབྲེལ་མཉམ་
སྦྱོར་ནིའི་གོ་སྐབས་ཁས་ལེན་འབད་དེ་ གཤམ་འཁོད་ཚུ་འབད་ནི།

(ཀ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ ཐད་ཀར་ ཡང་ན་ རང་མོས་གདམ་ཁའི་ངོ་ཚབ་ཐོག་ལུ་ ཚོགས་རྒྱུན་
བསྐྱར་ནི་དང་ བཅག་འབྲུག་ལུ་མེད་པའི་བརྩིས་ཏེ་ གཤམ་འཁོད་ཚུའི་ལག་ལེན་ཐོག་ལས་ སྤྱད་དོན་
དང་མི་མང་ནང་ གཞན་དང་འབྲེལ་མཉམ་གྱི་ དོན་སྤྱོད་ཅན་དང་ ཡོངས་རྫོགས་གྱི་གྲུལ་གཏོགས་
དེས་གཏན་བཟེ་དགོ།

(i) ཚོགས་རྒྱུན་གྱི་བྱ་རིམ་དང་ མཐུན་རྐྱེན་ དེ་ལས་ ཙཱཙན་ཚུ་ འོས་འཚམས་ཅན་དང་ ཐོབ་
ཚུགས་པ་ དེ་ལས་ ཏ་གོ་ནི་དང་ སྤྱད་ནི་ འཇམ་རྟེན་ཡོད་པ་དེས་གཏན་བཟེ་དགོ།

(ii) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུའི་ བཅག་འབྲུག་དང་ མི་མང་འོས་འདེམས་སྐབས་ འཇིགས་སྤྱང་
མེད་པར་གསང་བའི་ཚོགས་རྒྱུན་བསྐྱར་ནི་དང་ བཅག་འབྲུག་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་ནི་
ཡིག་ཚང་དོན་སྤྱོད་ཅན་སྟེ་འཆང་ནི་ གཞུང་གི་གནས་རིམ་ག་ར་ནང་ མི་མང་ལས་སྒོ་
འབྲུག་ནིའི་ཐོབ་དབང་ཉེན་སྐྱོབ་འབད་ནི་དང་ འོས་འཚམས་དང་བསྐྱར་ ཕན་ཆས་དང་
འབྲུལ་རིག་གསར་པ་སྤྱད་ནིའི་ལྷན་ཐབས་འབད་ནི།

དགག་ཆ།

འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་འདི་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུའི་ཐོབ་དབང་གི་མཐུན་གྲོས་གྱི་ཙཱཙན་ ༡༩ པའི་
དོན་མཚམས་ ༼ཀ༽ པའི་ ༼ii༽ པའི་དབང་དུ་མི་འདུ། འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་གིས་ མཐུན་
གྲོས་འདི་ གཉེར་འཛིན་ནང་བདག་གཉེར་འབད་སྐབས་ དགག་ཆ་དེ་བཞིན་དགོ།

(iii) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ཚྲིགས་རྒྱུ་པ་སྟེ་ རང་མོས་ཀྱི་རང་འདོད་གསལ་སྟོན་འབད་ཚུགས་
ཐབས་ལུ་ཁས་ལེན་ཏེ་ འདི་དོན་ལུ་ དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ ཁོང་རའི་ལུ་བ་དང་
འཁྲུལ་ གདམ་ཁ་ཅན་གྱི་མི་ངོ་ཅིག་ལུ་ ཚྲིགས་རྒྱུ་བསྐྱར་བཅུག་ནི།

(ལ) མི་མངལས་དོན་ནང་ དོན་སྤྲོད་ཅན་དང་ ཡོངས་རྫོགས་ དེ་ལས་ གཞན་དང་འབྲེལ་མཉམ་སྟེ་
གྲལ་གཏོགས་འབད་ཚུགས་ནིའི་ མཐའ་ཁོར་ཡར་དག་གཏང་ནི་དང་ གཤམ་འཁོད་བརྩིས་ཏེ་
མི་མངལས་དོན་ནང་གྲལ་གཏོགས་ལུ་སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་བཅུག་ནི།

(i) རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ མི་མང་དང་སྤྱི་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ གཞུང་མིན་འདུས་ཚྲིགས་དང་ ལས་
ཚྲིགས་ དེ་ལས་ སྤྱི་དོན་ཚྲིགས་པའི་ བདག་སྐྱོང་དང་ ལས་སྒྲུ་ཅན་ གྲལ་གཏོགས་
འབད་ནི།

(ii) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ རྒྱལ་སྤྱི་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་ ལུང་ཕྱོགས་ དེ་ལས་ ས་གནས་ཀྱི་
གནས་ཤིང་ཚུ་ནང་ འདུས་ཚྲིགས་བཟོ་ནི་ ཡང་ན་ དེ་ནང་འཛུལ་ནི།

ཙམ་ཙམ་ ༣༠ པ།

ལམ་སྟོལ་དང་ སྤྱོད་སྤྱོད་ དལ་ཁོམ་ དེ་ལས་ རྩེད་རིགས་ནང་གྲལ་གཏོགས་།

༡. ཙམ་ཙམ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ གཞན་དང་འབྲེལ་མཉམ་སྟེ་ ལམ་སྟོལ་ཅན་གྱི་
མི་ཚེ་སྐྱོང་ནིའི་ཐོབ་དབང་ལུ་ངོས་འཛིན་འབད་དེ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་གིས་ གཤམ་འཁོད་ཚུ་
ཐོབ་ཚུགས་པ་དེས་གཏན་བཟོ་དགོ།

(ཀ) ལམ་སྟོལ་གྱི་རྒྱ་ཆ་ཚུ་ སྤྱོད་ཚུགས་པའི་སྤྱི་གཞི་བཀོད་ཐོག་ལུ་ཐོབ་སྤྱོད་ཡོད་པ།

(ཁ) རྒྱུང་མཐོང་གི་ལས་ཤིང་དང་ སྤྱོད་བརྟན་ འཁྲལ་སྟོན་ཁང་དང་ གཞན་ལམ་སྟོལ་གྱི་
ལས་སྒྲུ་ཚུ་ སྤྱོད་ཚུགས་པའི་སྤྱི་གཞི་བཀོད་ཐོག་ལུ་ཐོབ་སྤྱོད་ཡོད་པ།

(ག) འཁྲལ་སྟོན་ཁང་དང་ འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ སྤྱོད་བརྟན་ཁང་ དཔེ་མཛོད་ཁང་ དེ་ལས་ ལྷ་
བཤལ་ཞབས་ཏྲིག་འབྲེལ་བའི་ ལམ་སྟོལ་གྱི་འཁྲལ་སྟོན་དང་ ཞབས་ཏྲིག་ཚུ་འཛུལ་ཁོངས་

ཐོབ་སྤྱོད་ཡོད་པ་དང་ ག་དེ་དག་དག་ རྒྱལ་ཡོངས་ལུ་ཁག་ཆེ་བའི་ ལམ་སྟེན་གྱི་ དན་
རྟོན་དང་ ས་ཁོངས་ཚུ་འི་ ཐོབ་སྤྱོད་ཡོད་པ།

༡. ཅ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་ཚུ་ ཁོང་རའི་ གསར་བཟོ་དང་ རྒྱ་ཅལ་དང་སློ་
གྲོས་གྱི་ཕྱོགས་གྲུབ་ཚུ་ ཁོང་རའི་ཁེ་ཕན་རྒྱུང་མ་གཅིག་ལུ་མེན་པར་ མི་སྡེ་ཕྱག་རྒྱུར་གྱི་དོན་ལུ་
ཡར་འཕེལ་གཏང་ནི་འོ་གོ་སྐབས་གྱི་དོན་ལས་ འོས་འཚམས་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་བསྐྱེག་དགོ།
༢. ཅ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ལུ་གས་དང་འབྲེལ་ རྩོམ་རིག་རྒྱ་དངོས་ཐོབ་དབང་དང་
འབྲེལ་བའི་ཁྲིམས་ཚུ་གིས་ དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་ལུ་ ལམ་སྟེན་གྱི་རྒྱ་ཆ་སྤྱོད་ནི་འོ་གོ་ ཕྱོགས་རིས་
ཡང་ན་ རྒྱ་མཚན་མ་ལུན་པའི་བར་རྟོན་མེད་པ་བཟོ་ནི་འོ་གོ་ ཐབས་ཤེས་ཡོངས་རྫོགས་
བསྐྱེག་དགོ།
༣. དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་ཚུ་ལུ་ ཁོང་རའི་ བརྟམ་དང་ ཐོས་སྤྱོད་ལམ་སྟེན་བཅུ་ཉེ་ དམིགས་
བསལ་གྱི་ལམ་སྟེན་དང་ རྟམ་ཡིག་རྩོམ་གས་ལུ་རྒྱ་ཆ་སྤྱོད་དང་ངོས་འཛིན་གྱི་ཐོབ་ལམ་ཚུ་ གཞན་
དང་འབྲེལ་མཉམ་ཡོད་པ་བཟོ་དགོ།
༤. དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་ཚུ་ལུ་ རྩོམ་རྟོན་དང་ དལ་ཁོམ་ དེ་ལས་ རྩོད་རིགས་གྱི་ལས་སྤྱིའི་གནས་རིམ་
ག་ར་ནང་ གཞན་དང་འབྲེལ་མཉམ་གྱི་གྲལ་གཏོགས་ཡོད་པ་བཟོ་ནི་ལུ་དམིགས་ཏེ་ ཅ་ཕན་རྒྱལ་
ཁབ་ཚུ་གིས་ གཤམ་འཁོད་གྱི་ འོས་འཚམས་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་སྤྱོད་དགོ།
(ཀ) རྩོད་རིགས་གཙོ་གཞུང་ལས་སྤྱིའི་གནས་རིམ་ག་ར་ནང་ དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་ཚུ་འི་ཐད་ཀར་
གྱི་གྲལ་གཏོགས་ལུ་སློ་བསྐྱེལ་ཡར་དག་གཏང་ནི།
(ཁ) དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་ཚུ་ལུ་ དབང་པོ་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་ཡོད་པའི་རྩོད་རིགས་དང་སྤྱོད་ཅན་ཚུ་
འགོ་འབྲེན་དང་ བཅུ་མ་ནི་ དེ་ལས་ གྲལ་གཏོགས་གྱི་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་ངོས་གཏན་བཟོ་
ནི། འདྲི་དོན་ལུ་ གཞན་དང་འབྲེལ་མཉམ་གྱི་ཐོག་ལས་ འོས་འཚམས་ཅན་གྱི་ བཀོད་
རྒྱ་དང་ རྩོད་བརྟམ་ དེ་ལས་ ཐོན་ལུངས་ཚུ་འི་དགོངས་དོན་ལུ་སློ་བསྐྱེལ་འབད་ནི།

- (ག) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ ཅེད་རིགས་དང་སྤྱོད་ཉེན་ དེ་ལས་ ལྷ་བཤལ་གྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་
འགྱུ་ཚུགས་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་ནི།
- (ང) ཨ་ལོ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ གཞན་ཨ་ལོ་དང་འབྲེལ་མཉམ་སྤྱོད་ སྤྱོད་གྲུ་ལུ་ལུགས་
ཀྱི་ཅེད་རིགས་བཟུམ་ཏེ་ ཅེད་མོ་ཅེད་ནི་ སྤྱོད་ཉེན་ནི་ དལ་ཁོངས་ དེ་ལས་ ཅེད་རིགས་ཀྱི་
ལས་སྤྱི་ཚུ་འོ་ཐོབ་ལམ་ཡོད།
- (ཅ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ལུ་ སྤྱོད་ཉེན་དང་ ལྷ་བཤལ་ དལ་ཁོངས་ དེ་ལས་ ཅེད་རིགས་ཀྱི་
ལས་སྤྱི་ཞབས་ཏྲོག་དང་འབྲེལ་བའི་འདུས་ཚོགས་ཚུ་ལས་ ཞབས་ཏྲོག་ཐོབ་ཚུགས་པ་
ངེས་གཏན་བཟོ་ནི།

ཙམ་ཙམ་ ༡༡ པ།

གནས་ཐོ་དང་གནས་སྤྱད་བསྐྱེད་ལེན།

༡. ཙམ་ཙམ་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དེ་ཡོད་ཀྱི་མཐུན་གྲོས་དེ་བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་འོ་དོན་ལུ་ སྤྱི་བུས་
བཟུམ་ཏེ་བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་ལུ་ གནས་ཐོ་དང་ ཞིབ་འཇོལ་གྱི་གནས་སྤྱད་བཟུམ་ཏེ་ འོས་
འཛམས་ཅན་གྱི་བད་དོན་བསྐྱེད་ལེན་འབད་དགོ། བད་དོན་ཚུ་བསྐྱེད་ལེན་དང་ རྒྱུན་སྦྱོར་གི་བྱ་རིམ་
ཡང་གཤམ་འཁོད་ལྷན་ཏུ་ཨིན།
- (ཀ) དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་འི་ གསང་བ་ངེས་གཏན་དང་ རང་གསང་བཟུ་བཀྱར་ལུ་ གནས་
སྤྱད་ཉེན་སྐྱོབ་ཀྱི་ཁྲིམས་བཟུམ་ཏེ་ ཁྲིམས་མཐུན་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཉེན་སྲུང་ལུ་གནས་དགོ།
- (ཁ) གནས་ཐོ་བསྐྱེད་ལེན་དང་སྤྱོད་ཉེན་འོ་དོན་ལུ་ འགྲོ་བ་མའི་དབང་ཆ་དང་ གཞི་ཉེན་དལ་
དབང་ དེ་ལས་ བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་གཞི་ཙམ་ཚུ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་ངོས་ལེན་གྲུབ་པའི་ དཔེར་
ངོས་ལུ་གནས་དགོ།

༢. ཙམ་ཙམ་འདི་དང་འབྲེལ་བསྐྱེད་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བད་དོན་ཚུ་ འོས་འཛམས་ཅན་གྱི་གཅིག་
བསྐྱེམས་འབད་དེ་ དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་འདི་ ཙམ་ཙམ་ཀྱལ་ཁབ་ཚུ་འི་ འགན་ཁུར་བསྐྱར་སྤྱོད་ཀྱི་

བརྟག་ཞིབ་ཀྱི་དོན་ལུ་དང་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་ ཁོང་རའི་ཐོབ་དབང་སྤྱད་ནིའི་ནང་ བར་རྒྱུན་
ངོས་འཛིན་དང་ དེ་ཚུ་བསལ་ནིའི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོ།

3. ཚ་སན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ གནས་ཐོ་ཚུའི་གོ་བ་བདུ་སྤྱད་ཀྱི་འགན་ཁུར་འབག་དགོ་པའི་ཁར་ དེ་
ཚུ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་དང་ གཞན་མི་ངོ་ཚུ་གིས་ ཐོབ་ཚུགས་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ།

ཙཱ་ཆན་ 39 པ།

རྒྱལ་སྤྱིའི་མཉམ་འབྲེལ།

1. དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་འདིའི་དགོས་དོན་དང་དམིགས་དོན་ཚུ་གྲུབ་ནིའི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་འབད་བཟོན་
ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཚ་སན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་སྤྱིའི་མཉམ་འབྲེལ་དང་ དེའི་
ཡར་དྲག་ཁག་ཆེན་ཨིན་པ་ངོས་འཛིན་འབད་དེ་ འདིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཁབ་ཚུའི་བར་ན་ འོས་
འཆམས་ཅན་གྱི་ རྒྱལ་སྤྱི་དང་ ལུང་ཕྱོགས་འདུས་ཆོགས་ མི་སྤེའི་ལས་ཆོགས་ དེ་ལས་
དམིགས་བསལ་ལུ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་འདུས་ཆོགས་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་མཐུན་འབྲེལ་ཐོག་
ལས་ འོས་འཆམས་ཅན་དང་ དོན་སྤྲོན་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་སྟོན་དགོ། དེ་ལུགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་
ནང་ཚུད་དགོ་པ་ཚུ་ཡང་:

(ཀ) རྒྱལ་སྤྱིའི་གོང་འཕེལ་ལས་སྒྲུབ་ཕྱིས་ཏེ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་མཉམ་འབྲེལ་དེ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་
ཚུ་ལུ་ཡང་ དམིགས་ཏེ་ དེ་ཐོབ་ཚུགས་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་ནི།

(ཁ) བདུ་དོན་དང་ ཉམས་སྤྱོད་ སྤྱོད་བདུ་ཀྱི་ལས་རིམ་ དེ་ལས་ ལག་ལེན་རབ་ཚུའི་བཟེ་
སོར་དང་བགོ་བཤའ་ཐོག་ལས་བཟུམ་ཏེ་ ཕྱོགས་གྲུབ་ཡར་འཕེལ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་དང་
ལྷན་ཐབས་འབད་ནི།

(ག) ཚན་རིག་དང་ འཕྲུལ་རིག་ཤེས་བྱའི་ ཞིབ་འཆོལ་དང་ དེ་ཚུ་ཐོབ་ཚུགས་ནིའི་དོན་ལུ་
མཉམ་འབྲེལ་ལྷན་ཐབས་འབད་ནི།

(ང) ཐོབ་དོན་གྱི་ སན་འཕུལ་ཚུ་ཐོབ་ཚུགས་པ་དང་ བགོ་བཤའ་ཚུ་ལྷན་ཐབས་དང་ འཕུལ་
 རིག་སློ་སོར་གྱི་ཐོག་ལས་ འོས་འཚམས་ཀྱི་འཕུལ་རིག་དང་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་སན་
 འདེབས་སྤྱོད་ནི།

༡. ཚ་ཚན་འདིའི་དགོངས་དོན་ཚུ་ དཔོན་མཐུན་གྲོས་ནང་འཁོད་པའི་ འགན་ཁུར་འགྲུབ་ནིའི་
 འགན་ཁུར་ལུ་ ཟུགས་ལྷུང་མེད།

ཚ་ཚན་ ༣༣ པ། རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་བསྐྱར་སྤྱོད་དང་ལྷ་རྟོག་།

༡. ཚ་སན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ རང་སོའི་གོ་སློག་གི་ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་ དཔོན་མཐུན་གྲོས་
 བསྐྱར་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་ལུ་ གཞུང་གི་ནང་འཁོད་ གཅིག་ ཡང་ན་ འདི་ལས་ལྷག་པའི་ རོཾ་བ་རོས་
 འཛིན་འབད་དེ་ སྤེ་ཚན་སོ་སོར་དང་ གནས་རིམ་སོ་སོར་ནང་ འབྲེལ་པོད་དང་ལེན་ལྷན་ཐབས་
 ཀྱི་དོན་ལུ་ གཞུང་གི་ནང་འཁོད་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་རིག་གཞི་བཙུགས་ ཡང་ན་ རོས་
 འཛིན་ལུ་ དེ་བསྐྱར་གྱི་བརྩི་འཛིག་འབད་དགོ།

༡. ཚ་སན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ རང་སོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་དོན་དང་ བདག་སྤྱོད་ལམ་ལུགས་དང་
 འབྲེལ་ ཚ་སན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་འཁོད་ གཅིག་ ཡང་ན་ འདི་ལས་ལྷག་པའི་ རང་དབང་ཅན་
 གྱི་ཐབས་རིག་བརྩིས་ཏེ་ གཞི་བཀོད་ཅིག་ རྒྱུན་སྦྱོར་ ཡང་ན་ མཐའ་བཙན་ རོས་འཛིན་ དེ་
 ལས་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ དཔོན་གྱི་མཐུན་གྲོས་དེ་ རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་ཡར་འགྲུག་དང་ ཉེན་
 སྦྱོབ་ དེ་ལས་ ལྷ་རྟོག་འབད་དགོ། དེ་ལུགས་ཀྱི་ཐབས་རིག་ཅིག་ རོས་འཛིན་ ཡང་ན་ གཞི་
 བཙུགས་འབད་སྐབས་ ཚ་སན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ འགོ་བ་མའི་དབང་ཆ་ཉེན་སྦྱོབ་དང་ ཡར་འགྲུག་
 གི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་གཙུག་སྤེ་གི་གནས་རིམ་དང་ བྱ་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་གཞི་ཚ་ཚུ་ལུ་གཞི་
 བཞག་དགོ།

3. མི་སྤེའི་ལས་ཚོགས་ དམིགས་བསལ་ལུ་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་དང་ དེ་ཚུའི་ངོ་ཚབ་འདུས་ཚོགས་ ཚུ་གིས་ ལྷ་རྟོག་གི་བྱ་རིམ་ནང་ བཅའ་མར་གཏོགས་ཏེ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པར་གྲལ་གཏོགས་ འབད་དགོ།

ཙམ་ཙམ་ 3༤ པ། དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་ཐོབ་དབང་ཚོགས་ཚུང་།

1. འདི་ལས་མར་བཀོད་ཡོད་པའི་བྱ་སྐོ་ཚུ་འགྲུབ་ཐབས་ལུ་ ད་ལས་པར་ ཚོགས་ཚུང་ཟེར་བཟོད་ ཡོད་པའི་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་ཐོབ་དབང་ཚོགས་ཚུང་ཅིག་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།
2. ད་ཡོད་ཀྱི་མཐུན་གྲོས་འདི་ བྱབ་དབང་གི་ཆ་གནས་གྲུབ་པའི་དུས་ལུ་ ཚོགས་ཚུང་ནང་མཁུ་ མཆོག་བཙུག་ཉིས་དགོ། དེ་ལས་རྒྱབ་སྐྱོན་ ཡང་ན་ མཚན་རྟགས་བཀོད་མི་འཐུས་མི་ ལ་སྐོང་ དུག་ཅུ་རེ་ལྷ་ཡོད་ཆེ་ ཚོགས་ཚུང་ནང་ འཐུས་མི་དུག་གི་ཡར་སང་འགྱུ་སྟེ་ འཐུས་མིའི་གྲངས་ལ་ མཐོ་ཤོས་ བཙུ་བརྒྱད་ལུ་སྟོད་དགོ།
3. ཚོགས་ཚུང་གི་འཐུས་མི་ཚུ་ རྒྱུང་གི་འཛིན་ཚད་ཐོག་ལུ་ཕྱག་ལུ་ནི་དང་ ད་ཡོད་མཐུན་གྲོས་ འདི་ནང་འཁོད་པའི་གཞི་ཁྲུངས་ནང་ གཏན་འཇགས་ཆེ་མཐོའི་ཀྱན་སྦྱོད་དང་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ འཛིན་ཐང་དང་ རྩོགས་གྲུབ་ཡོད་མི་དགོ། འདེམས་རྒྱུ་ལུ་ཐོན་པའི་སྐབས་ ཙམ་ཙམ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་ གིས་ ད་ཡོད་མཐུན་གྲོས་ཀྱི་ཙམ་ཙམ་ ༤ པའི་དོན་མཆོམས་ 3 པ་ནང་འཁོད་པའི་དགོངས་དོན་ ཚུ་ལུ་ དེ་བརྟུན་གྱི་བཙུ་འཛིན་འབད་དགོ།
4. ཚོགས་ཚུང་གི་འཐུས་མི་ཚུ་ཡང་ ཙམ་ཙམ་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ བཙག་འཐུ་འབད་དགོཔ་དང་ དེ་ ཡང་ ས་ཆའི་སྤྱི་སྟོམས་ཀྱི་ངོ་ཚབ་དང་ འཛོ་བའི་གནས་སྟངས་དང་ ཁྱིམས་ལུགས་གཙོ་བོ་སོ་ སོར་ཡོད་པའི་ངོ་ཚབ་ སོ་མོའི་ཆད་སྟོམས་ དེ་ལས་ མཁུ་མཆོག་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུའི་གྲལ་ གཏོགས་ལུ་བཙུ་འཛིན་འབད་དགོ།

༥. ཚུགས་ཆུང་གི་འཕུས་མི་ཚུ་ཡང་ ཅ་ཕན་ཀླུལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ ཅ་ཕན་ཀླུལ་ཁབ་གོས་ཚུགས་ཀྱི་
ཞལ་འཛོམས་ཚུ་ནང་ རང་སོའི་འདེམས་ངོ་ཟུབ་པའི་མི་ཁྲུངས་ཀྱི་གྲས་ལས་ གསང་བའི་ཚུགས་
ཀྱན་བསྐྱར་ཐོག་བཅག་འཕུ་འབད་དགོ། འདི་བཟུམ་མའི་ཞལ་འཛོམས་ནང་ འཕུས་མིའི་ཚུགས་
གངས་འདི་ ཅ་ཕན་ཀླུལ་ཁབ་ཡོངས་བསྟོམས་ཀྱི་གསུམ་དཔྱ་གཉིས་དགོཔ་དང་ ཚུགས་ཀྱན་
བསྐྱར་ཡོད་པའི་ཅ་ཕན་ཀླུལ་ཁབ་ཀྱི་ངོ་ཚབ་ ཚུགས་ཀྱན་མཐོ་ཤོས་ ཡང་ན་ མང་མོས་ཡོངས་
རྫོགས་ཀྱི་ཚུགས་ཀྱན་ཐོབ་མི་དེ་ བཅག་འཕུ་གྲུབ་ཨིན།

༦. འགོ་ཐོག་བཅག་འཕུ་འདི་ དཔོན་མཐུན་གོས་བྱབ་དབང་གི་ཆ་གནས་ཟུབ་པའི་ཆོས་གངས་ལས་
ལྷོ་དྲུག་མ་བཀལ་བར་ འགོ་འབྲེན་འཐབ་དགོ། བཅག་འཕུ་རེའི་ཆོས་གངས་ལས་ ཉུང་མཐའ་
ལྷོ་དྲུག་གི་ཉེ་མ་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་ཡོངས་བྱབ་དྲུང་ཆེན་གྱིས་ ཅ་ཕན་ཀླུལ་ཁབ་ཚུ་ལུ་
ལྷོ་དྲུག་གིས་ཀྱི་ནང་འཁོད་ འདེམས་ངོ་བཏོན་དགོ་པའི་ཡི་གུ་གཏང་དགོ། དེའི་རྗེས་སུ་ ཡོངས་
བྱབ་དྲུང་ཆེན་གྱིས་ འདེམས་ངོ་ཟུབ་མི་ཚུ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་གོ་རིམ་ནང་ རང་སོའི་ཅ་ཕན་ཀླུལ་ཁབ་
བདེ་སྟོན་པའི་ཐོ་འདི་ དཔོན་མཐུན་གོས་ཀྱི་ཅ་ཕན་ཀླུལ་ཁབ་ཚུ་ལུ་ལུལ་དགོ།

༧. ཚུགས་ཆུང་གི་འཕུས་མི་ཚུ་ཡང་ ལོ་ངོ་བཞིའི་གནས་ཡུན་གྱི་དོན་ལས་ བཅག་འཕུ་འབད་དགོཔ་
དང་ ཐངས་གཅིག་ལོག་བཅག་འཕུ་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་ནིའི་ཐོབ་ལམ་ཡོད། ཨིན་རུང་
བཅག་འཕུ་དང་པའི་ནང་ བཅག་འཕུ་གྲུབ་པའི་ འཕུས་མི་དྲུག་གི་གནས་ཡུན་དེ་ ལོ་ངོ་གཉིས་
ཆངས་དང་རྫོགས་ནི་དང་ བཅག་འཕུ་དང་པ་མཇུག་བསྐྱུ་བའི་འདི་འཕྲོ་ལས་ འཕུས་མི་དྲུག་གི་
མིང་ཚུ་ ཅ་ཆན་འདིའི་དོན་མཆམས་ ༥ པ་ནང་འཁོད་པའི་ ཞལ་འཛོམས་ཁྲི་འཛོན་གྱིས་གདམ་
ཁ་ཀྱབ་དགོ།

༨. ཚུགས་ཆུང་གི་འཕུས་མི་ལ་སྒོའ་དྲུག་གི་བཅག་འཕུ་འདི་ དུས་ཐོག་གི་བཅག་འཕུའི་སྐབས་ ཅ་
ཆན་འདིའི་འབྲེལ་ཡོད་དགོངས་དོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ འགོ་འབྲེན་འཐབ་དགོ།

༩. གཤམ་སྤྱི་ཚུགས་ཆུང་གི་འཕུས་མི་ཅིག་ དགོངས་མ་ཞུ་བ་ ཡང་ན་ འཆི་རྟེན་བྱུང་བ་ གཞན་
གཞན་དོན་གང་རུང་ལས་བརྟེན་ ཁོ་འམ་མོ་གིས་ འགན་ཁུང་ཚུ་འབག་མ་ཚུགས་པ་སྤྱི་ གསལ་

བསྐྱགས་འབད་ཆེ་ འཇུས་མི་དེ་འདེམས་ངོ་བོ་ཉམ་མི་ཕུ་ཕན་ཀྱུལ་ཁབ་གིས་ ཕ་ཚན་འདི་
འབྲེལ་ཡོད་དགོངས་དོན་ཚུ་འཛུགས་ལ་ལྟར་ ཞེས་ཚད་དང་དགོས་མཁོ་ཚང་མི་མཁས་མཆོག་
གཞན་མི་གཅིག་ ལྷག་ལུས་ཀྱི་གནས་ལུན་ནང་ཕྱག་ལུ་མི་དོན་ལུ་ འདེམས་ངོ་བོ་ཉམ་དགོ།

༡༠. ཆོགས་ཚུང་གིས་ ཆོགས་ཚུང་གི་བྱ་བའི་གནད་སྤྱོད་བཅུམ་དགོ།

༡༡. འཇམ་གླིང་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཡོངས་ཁབ་དྲུང་ཆེན་གྱིས་ དཔོན་མཐུན་གྲོས་ཀྱི་འོག་ལུ་ དོན་སྤྲོད་ཅན་
གྱི་བྱ་སྤྱོད་འགྲུབ་མི་དོན་ལས་ ཆོགས་ཚུང་ལུ་ དགོས་མཁོ་འཛུགས་བྱེད་པ་དང་ མཐུན་ཆེན་ཚུ་
སྤྱོད་དེ་ འགོ་ཐོག་ཞལ་འཇོམས་འཆོགས་དགོ།

༡༢. དཔོན་མཐུན་གྲོས་འདི་འོག་ལུ་གཞི་བཅུགས་འབད་ཡོད་པའི་ཆོགས་ཚུང་གི་འཇུས་མི་ཚུ་ལུ་
འཇམ་གླིང་སྤྱི་ཆོགས་སྤྱིར་བཏང་ཆོགས་འདུ་གིས་གནང་བའི་ཐོག་ལུ་ འཇམ་གླིང་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་
ཐོན་ཁུངས་ལས་ ཆོགས་འདུ་གི་ཐག་གཅད་ཆོག་པའི་འགན་ཆོག་དང་གནས་ཆོག་ དེ་ལས་
ཆོགས་ཚུང་གི་འགན་ཁུངས་ལུ་བཅུ་འཇོག་དང་འབྲེལ་ འཐོབ་ལམ་སྤྱོད་དགོ།

༡༣. ཆོགས་ཚུང་གི་འཇུས་མི་ཚུ་ལུ་ འཇམ་གླིང་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་བཀག་ཆ་དང་ཁེ་དབང་མཐུན་གྲོས་ཀྱི་
འབྲེལ་ཡོད་དོན་ཚན་ཚུ་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ འཇམ་གླིང་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚབ་མཁས་མཆོག་གི་
མཐུན་ཆེན་དང་ བཀག་ཆ་ དེ་ལས་ཁེ་ཕན་ཚུ་འཐོབ་ལམ་ཡོད།

ཕ་ཚན་ ༣༥ པ། ཕ་ཕན་ཀྱུལ་ཁབ་ཚུ་འཛུགས་ལུ།

༡. ཕ་ཕན་ཀྱུལ་ཁབ་འོག་གིས་ དཔོན་མཐུན་གྲོས་འདི་འོག་ལུ་འགན་ཁུངས་ཚུ་འགྲུབ་མི་དང་ དེ་
བསྐྱུན་གྱི་འབད་འཕྲོའི་ཆ་ཚང་གི་སྤྲོད་ལུ་ཅིག་ དཔོན་ཀྱི་མཐུན་གྲོས་ཁབ་དབང་གི་ཆ་གནས་གྲུབ་
པའི་ཤུལ་ལུ་ ལོ་ངོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་འཁོད་ འཇམ་གླིང་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཡོངས་ཁབ་དྲུང་ཆེན་བརྒྱུད་དེ་
ཆོགས་ཚུང་ལུ་ཕུལ་དགོ།

༡. དེའི་ཐོས་སུ་ ཕ་སྐུ་ལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་མའི་སྐྱེ་ལུ་ཚུ་ ཉུང་ཤོས་ལོ་ངོ་བཞི་རེ་དང་ ལྷག་པར་དུ་ ཚེགས་ཚུང་གི་ནམ་ར་འབད་རུང་ སྐྱེ་ལུ་དགོ་པའི་ལུ་བ་ལྟོད་ཆེ་ དེ་བཞིན་ཕུལ་དགོ།
༢. ཚེགས་ཚུང་གིས་ སྐྱེ་ལུ་འཛུགས་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་སྟོན་ གོས་ཐག་གཅད་དགོ།
༣. ཕ་སྐུ་ལ་ཁབ་ཅིག་གིས་ ཆ་ཆང་གི་འགོ་ཐོག་སྐྱེ་ལུ་ཅིག་ཚེགས་ཚུང་ལུ་ཕུལ་བ་ཅིན་ རྒྱལ་མའི་སྐྱེ་ལུ་ཚུ་ནང་ ཉེ་མ་འཁོད་པའི་བདེ་དོན་ཚུ་ཚུད་ནི་མེད། ཚེགས་ཚུང་ལུ་ཕུལ་ནིའི་སྐྱེ་ལུ་དེ་ག་སྒྲིག་འབད་སྐབས་ ཕ་སྐུ་ལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དེ་ཡོད་ཀྱི་མཐུན་གྲོས་འདིའི་ཕ་ཆུ་ ༤ པའི་དོན་མཚམས་ ༣ པ་ལུ་དེ་བསྟུན་གྱི་བཟུ་འཛུགས་འབད་དེ་ གོ་ཡངས་དང་ དྲངས་གསལ་གྱི་བྱ་རིམ་ཐོག་ལས་བཟོ་ནི་ལུ་བཟུ་འཛུགས་བསྐྱེད་དགོ།
༤. སྐྱེ་ལུ་ཚུ་ནང་ དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་འདིའི་འོག་གི་འགན་ཁུར་འགྲུབ་པའི་སྐབས་ གཞོད་པའི་ ཆ་ཁྱེན་དང་གཞོད་ལེན་ཚུ་བཀོད་ཆོག།

ཕ་ཆུ་ ༣༤ པ། སྐྱེ་ལུ་བཟུ་འཛུགས།

༡. སྐྱེ་ལུ་རེ་ལུ་ ཚེགས་ཚུང་གིས་བཟུ་འཛུགས་འབད་དེ་ དེ་ལུགས་གྱི་འོས་འཚམས་ཅན་གྱི་གོས་འཆར་དང་ སྤྱིར་བཏང་གོས་འདེབས་ཚུ་བཀོད་དེ་ འབྲེལ་ཡོད་ཕ་སྐུ་ལ་ཁབ་ལུ་གཏང་དགོ། ཕ་སྐུ་ལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ རང་སོའི་གདམ་ཁ་གི་བདེ་དོན་དང་བཅས་ ཚེགས་ཚུང་ལུ་ལེན་གསལ་གཏང་ཆོག། དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་གྱི་བསྟུར་སྟོན་ནང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ ཕ་སྐུ་ལ་ཁབ་ཚུ་ལུ་ ཚེགས་ཚུང་གིས་སྟན་ཐབས་བདེ་དོན་གྱི་ལུ་བ་གཏང་ཆོག།
༢. གལ་སྲིད་ཕ་སྐུ་ལ་ཁབ་ཅིག་གིས་ སྐྱེ་ལུ་ཕུལ་ནིའི་ཐད་ཁར་ ཉ་ཅང་གིས་ཆད་ལུས་པ་ཅིན་ ཚེགས་ཚུང་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ཕ་སྐུ་ལ་ཁབ་ལུ་ ཕ་སྐུ་ལ་ཁབ་དེ་ནང་ དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་གྱི་བསྟུར་སྟོན་བཟླ་དཔྱད་འབད་ནིའི་བདེ་སྐྱེལ་བྱེད་ཆོག་ནི་དང་ གལ་སྲིད་བདེ་སྐྱེལ་བྱེད་པའི་ རྒྱལ་ལས་ གླེང་གསུམ་གྱི་ནང་འཁོད་ འབྲེལ་ཡོད་སྐྱེ་ལུ་འདི་ཕུལ་མ་ཚུགས་པ་ཅིན་ ཚེགས་

ཆུང་ལུ་ཡོད་པའི་ཁྲངས་ལུན་གྱི་བད་དོན་སྟོན་ལུ་ བརྟག་དཔུང་འབད་ཆོག། ཆོགས་ཆུང་གིས་ དེ་
ལུགས་གྱི་བརྟག་དཔུང་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་ནིའི་དོན་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་ཅུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ལུ་
མགོན་བད་མེན་དགོ།

3. འཛམ་གླིང་གྱི་ཆོགས་གྱི་ཡོངས་ཁབ་རྩུང་ཆེན་གྱིས་ ལྷན་ཁུ་ཚུ་ ཅུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ག་ར་ལུ་ཐོབ་
ཚུགས་པ་བཟོ་དགོ།
4. ཅུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཆུང་གིས་ རང་སོའི་ལྷན་ཁུ་ཚུ་ རང་སོའི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་མི་སྡེ་ནང་ཐོབ་ཚུགས་པ་
བཟོ་དགོཔ་དང་ ལྷན་ཁུ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ གྲོས་འཆར་དང་ སྤྱིར་བཏང་གྲོས་འདེབས་བཀོད་
ཚུགས་པ་བཟོ་དགོ།
5. ཆོགས་ཆུང་གི་འོས་འཚམས་བཟུ་འཛིན་དང་འབྲེལ་ དམིགས་བསལ་ལས་སྡེ་དང་ འཛམ་གླིང་
གྱི་ཆོགས་འོག་གི་མ་དངུལ་དང་ལས་རིམ་ དེ་ལས་ དབང་ཚད་ཅན་གྱི་ལས་ཆོགས་གཞན་ལུ་
དེ་ཚུའི་ལུ་བ་དང་འབྲེལ་ ལྷན་ཁུ་ནང་གི་འཕུལ་རིག་བཀའ་སློབ་ ཡང་ན་ རྒྱབ་སྐྱོར་ དེ་ལས་ལུ་
བ་དང་འབྲེལ་བའི་ ཆོགས་ཆུང་གི་ཞིབ་རྟོག་ཡང་ན་ གྲོས་འདེབས་གང་རུང་སྤྱོད་དགོ།

ཅུ་ཚན་ 3ཡ པ།

ཅུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཆུང་དང་ཆོགས་ཆུང་གི་བར་ན་མཉམ་འབྲེལ།

1. ཅུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་རེ་གིས་ ཆོགས་ཆུང་དང་མཉམ་འབྲེལ་འབད་དེ་ ཆོགས་ཆུང་གི་འཕུས་མི་ཚུ་ལུ་
རང་སོའི་འགན་ཁུར་འགྲུབ་ཐབས་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་དགོ།
2. ཅུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་དང་མཐུན་འབྲེལ་ནང་ ཆོགས་ཆུང་གིས་ དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་འདི་བསྟར་སྤྱོད་
འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་མཉམ་འབྲེལ་བཟུམ་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་གྱི་འཛོན་ཚད་ཡར་མེད་འབད་
ནིའི་ ཐབས་ལམ་དང་ཐབས་ཤེས་ཚུ་ལུ་ དེ་བསྟུན་གྱི་བཟུ་འཛིན་འབད་དགོ།

ཙུ་ཚཱ་ ༣༥ པ།

ཚོགས་ཚུང་དང་ གཞན་ལས་ཚོགས་བར་ནི་མཐུན་འབྲེལ།

དཔོན་མཐུན་གྲོས་དེ་ འོན་མྱེན་ཅན་སྤེ་བསྟར་སྤྱོད་འབད་ཚུགས་ཐབས་དང་ དཔོན་མཐུན་གྲོས་ནང་
གཞུགས་འཁོད་བརྩིས་ཏེ་ ཚུད་པའི་གཞི་ཁྲུངས་ཚུ་ནང་ རྒྱལ་སྤྱིའི་མཉམ་འབྲེལ་ལུ་ དང་འདྲོད་བསྐྱེད་
བརྩུག་དགོ།

(ཀ) དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་སྡེ་དང་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཚུ་གིས་ རང་སེའི་འགན་ཁུར་
ནང་ཚུད་མི་དང་འབྲེལ་ དཔོན་མཐུན་གྲོས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཚུའི་བསྟར་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་ལུ་ རོ་ཆབ་
འབད་ནིའི་ཐོབ་ལམ་ཡོད། ཚོགས་ཚུང་གིས་ དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་སྡེ་ ཡང་ན་ དབང་ཚད་
ཅན་གྱི་ལས་ཚོགས་ཚུ་ མཁས་མཆོག་བསྐབ་སྟོན་གྱི་དོན་ལུ་ རང་སེའི་འགན་ཁུར་ནང་ཚུད་
མི་དང་འབྲེལ་ དཔོན་མཐུན་གྲོས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཚུའི་བསྟར་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་ལུ་ འོས་འཚམས་
ཀྱི་བརྩི་འཛིན་ཡོད་ཆེ་ མཐོན་ཁུ་འབད་ཆོག། ཚོགས་ཚུང་གིས་ དམིགས་བསལ་ལས་སྡེ་དང་
གཞན་འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཆ་ཤས་ཚུ་ ཁོང་རའི་ལས་སྟན་ནང་ཚུད་པའི་ མཐུན་གྲོས་དང་
འབྲེལ་བའི་ བསྟར་སྤྱོད་ཀྱི་སྟན་ཁུའི་དོན་ལུ་ མཐོན་བརྩ་འབད་ཆོག།

(ཁ) ཚོགས་ཚུང་གིས་འགན་ཁུར་འབག་པའི་སྐབས་ སྟན་ཁུའི་ལས་སྟན་དང་ གྲོས་འཆར་ དེ་ལས་
གྲོས་འདེབས་ ནང་ སྤྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་ཅེས་གཏན་བཟོ་ནི་དང་ བྱ་སྤྱོད་འཐབ་པའི་སྐབས་ འདྲ་
ཤུལ་ལྟ་བུ་དང་ལྟ་བུ་ལོག་བཀག་ནིའི་དོན་ལས་ འོས་འཚམས་དང་བསྟུན་ རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་བ་མིའི་
དབང་ཆ་གི་ཆིངས་ཡིག་ལུ་བརྟེན་གཞི་བརྩུགས་འབད་ཡོད་པའི་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཚོགས་ཚུ་དང་
གྲོས་བསྟུན་འབད་དགོ།

ཙུ་ཚཱ་ ༣༦ པ།

ཚོགས་ཚུང་གི་སྟན་ཁུ།

ཚོགས་ཚུང་གིས་ ལོ་གཉིས་ནང་ཆར་རེ་ ཁོང་རའི་ལས་སྟན་འོ་སྟོར་ལས་ སྤྱིར་བཏང་ཚོགས་འདུ་དང་ མི་
སྤྱི་དང་ལས་སྟོན་ཚོགས་སྤེལ་སྟན་ཁུ་ཕུལ་དགོཔ་དང་ དེ་ནང་ ཙུ་མན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་ལས་འབྱོར་བའི་སྟན་

ཁྱེད་དང་ བདེ་དོན་ཚུའི་བརྟག་ཞིབ་ལས་བརྟེན་པའི་ གྲོས་འཆར་དང་ སྤྱིར་བཏང་གི་གྲོས་འདེབས་ཚུ་ཡང་
ཕུལ་ཆོག། ཅ་པན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་ལས་བསམ་བཞེད་བཅུས་ཏེ་ དེ་ལུགས་ཀྱི་གྲོས་འཆར་དང་ སྤྱིར་བཏང་
གི་གྲོས་འདེབས་ཚུ་ ཚོགས་རྒྱུ་གི་སྤྱོད་ཐུངས་སུ་ཚུད་དགོ།

ཙཱ་ཆཱ་ ༤༠ པ། ཅ་པན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུའི་གྲོས་ཚོགས།

1. ཅ་པན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་བསྟར་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཅ་པན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུའི་གྲོས་
ཚོགས་དེ་ ཅུས་ཐོག་ལུ་འཛོགས་དགོ།
2. འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ ཡོངས་ཁྱབ་བྱུང་ཆེན་གྱིས་ དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་དེ་ཁྱབ་དབང་གི་ཆ་
གནས་གྲུབ་སྟེ་ ལྷོ་དྲུག་མ་བཟུལ་བའི་ ཏེ་མ་ ཅ་པན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུའི་གྲོས་ཚོགས་འགོ་འདྲན་
འཐབ་དགོ། དེའི་ལུ་མའི་ཞལ་འཛོམས་ཚུ་ ཡོངས་ཁྱབ་བྱུང་ཆེན་གྱིས་ འོ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་
ཆར་རེ་ ཡང་ན་ ཅ་པན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚད་དང་འབྲེལ་འཛོགས་དགོ།

ཙཱ་ཆཱ་ ༤༡ པ། གཉེར་འཛིན།

འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཡོངས་ཁྱབ་བྱུང་ཆེན་འདི་ དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་ཀྱི་དོན་འཛིན་གྲུབ་པའི་གཉེར་
འཛིན་པ་ཨིན།

ཙཱ་ཆཱ་ ༤༢ པ། མཚན་རྟགས།

དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་འདི་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༧ ལྷོ་ ༣ པའི་ཆེས་ ༣༠ ཚུན་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཕྱེ་བ་
ཁྲིའུ་ཡོག་ལུ་ ཅ་པན་རྒྱལ་ཁབ་གར་དང་ ལུང་ཕྱོགས་མཉམ་བཟླུམས་འདུས་ཚོགས་ཚུ་ལུ་མཚན་རྟགས་
ཀྱི་དོན་ལུ་ གོ་ཡངས་སྟེ་བཞག་དགོ།

ཙ་ཚན་ ༤༩ པ། གནང་བ་གསལ་བཟྩོད།

དཔྱད་མཐུན་གྲོས་དེ་ལུ་ མཚན་རྟགས་བཀོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་རྒྱབ་སྐྱོན་འབད་དགོཔ་དང་ མཚན་རྟགས་བཀོད་མི་ལུང་ཕྱོགས་མཉམ་བསྐྱེམས་འདུས་ཚ྆གས་ཀྱིས་ གཞུང་འབྲེལ་དུ་གཏན་འཁེལ་བཟོ་དགོ། མཐུན་གྲོས་དེ་ མཚན་རྟགས་མ་བཀོད་མི་རྒྱལ་ཁབ་ ཡང་ན་ ལུང་ཕྱོགས་མཉམ་བསྐྱེམས་འདུས་ཚ྆གས་ཚུ་ལུ་ རོས་སྒྲིབ་ཚུལ་མཐུན་གྱི་དོན་ལས་ གོ་ཡངས་སྤེལ་བཞག་དགོ།

ཙ་ཚན་ ༥༠ པ། ལུང་ཕྱོགས་མཉམ་བསྐྱེམས་འདུས་ཚ྆གས།

༡. “ལུང་ཕྱོགས་མཉམ་བསྐྱེམས་འདུས་ཚ྆གས་” ཟེར་མི་འདི་ དཔྱད་མཐུན་གྲོས་ཀྱི་ཁྱབ་དབང་འོག་ ལུ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་དང་འབྲེལ་ ཙ་ཙན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་ལས་རོས་ལེན་ཡོད་པའི་ རང་བཅོན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གིས་ ས་ཁོངས་གཅིག་ནང་ རོས་འཛིན་འབད་བའི་འདུས་ཚ྆གས་ལུ་གོ། དེ་ལུགས་ཀྱི་འདུས་ཚ྆གས་ཚུ་གིས་ ཁོང་རའི་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་གཏན་འཁེལ་ཡིག་ཆ་ ཡང་ན་ རོས་སྒྲིབ་ནང་ མཐུན་གྲོས་ཀྱི་ཁྱབ་དབང་འོག་ལུ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ འཛིན་ཐང་གི་ཁྱབ་ཆ་དང་འཁོད་དགོ། དེའི་ཤུལ་ལས་ འཛིན་ཐང་གི་ཁྱབ་ཆ་དེ་ནང་ བསྐྱར་བཅོས་སྒྲིབ་ཡོད་ཆེ་གཉེར་འཛིན་པ་ལུ་བརྟེན་སྤྱོད་དགོ།
༢. དཔྱད་མཐུན་གྲོས་འདི་ནང་ “ཙ་ཙན་རྒྱལ་ཁབ་” ཟེར་བཟྩོད་ཡོད་མི་ཚུ་ འདུས་ཚ྆གས་ཚུའི་ འཛིན་ཐང་གི་ནང་འཁོད་ འདུས་ཚ྆གས་ལུ་ཡང་སྒྲིབ་འཇུག་ཡོད།
༣. དཔྱད་མཐུན་གྲོས་ཀྱི་ ཙ་ཙན་ ༤༥ པའི་ དོན་མཚམས་ ༡ པ་དང་ ཙ་ཙན་ ༤༧ པའི་ དོན་མཚམས་ ༡ པ་དང་ ༣ པའི་དགོས་དོན་ལུ་ ལུང་ཕྱོགས་མཉམ་བསྐྱེམས་འདུས་ཚ྆གས་ཀྱིས་ བདག་གཉེར་འབད་བའི་ཡིག་ཆས་ཚུ་ཕྱིས་ནི་མེད།
༤. ལུང་ཕྱོགས་མཉམ་བསྐྱེམས་འདུས་ཚ྆གས་ཀྱིས་ ཁོང་རའི་ འཛིན་ཐང་གི་ནང་འཁོད་ལུ་ ཙ་ཙན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུའི་གྲོས་ཚ྆གས་ནང་ ཚ྆གས་རྒྱུ་གྱི་གྲངས་ཁ་འདི་ མཐུན་གྲོས་ འདི་ལུ་ཙ་ཙན་རྒྱལ་

ཁབ་ཀྱི་གྲངས་ཁ་འདྲན་འདྲ་ཡོད་པའི་ ཁོང་རའི་ཚོགས་རྒྱ་བཙུགས་ནིའི་ ཐོབ་དབང་སྤྱད་ཆོག།
 དེ་ལྟགས་ཀྱི་འདུས་ཚོགས་ཀྱི་ ཁོང་རའི་འཕུས་མི་རྒྱལ་ཁབ་གང་རུང་གིས་ ཚོགས་རྒྱ་བཙུགས་
 ནིའི་ཐོབ་དབང་སྤྱད་པ་ཅིན་ འདུས་ཚོགས་ལུ་ ཚོགས་རྒྱ་བཙུགས་ནིའི་ཐོབ་དབང་མེད།

རྩ་ཚུན་ ༤༥ པ། བྱ་དབང་གི་ཆ་གནས།

- དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་འདི་ ཡིག་འཛིན་བདག་གཉེར་ ཉི་ཤུ་པའི་ཞུ་བ་བཙུགས་པའི་ཤུལ་མར་
 ཉིན་མ་སྤུ་ཅུ་ལུ་ བྱ་དབང་གི་ཆ་གནས་གྲུབ་ཡིན།
- དེ་ལྟགས་ཀྱི་ ཡིག་འཛིན་ ཉི་ཤུ་པའི་ཞུ་བ་བཙུགས་པའི་ཤུལ་མར་ རྒྱ་སྒྲོན་ ཡང་ན་ གཞུང་
 འབྲེལ་དུ་གཏན་འཁེལ་ ཡང་ན་ མཐུན་གྲོས་འདི་ལུ་ རོས་སྤྱོད་འབད་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ ཡང་
 ན་ ལུང་ཕྱོགས་མཉམ་བསྐྱེམས་འདུས་ཚོགས་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ལུ་ མཐུན་གྲོས་འདི་ རྒྱལ་ཁབ་
 དང་འདུས་ཚོགས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་ཡིག་འཛིན་ཚུ་ བདག་གཉེར་འབད་བའི་རྩིས་སུ་ ཉིན་གྲངས་
 བཙུ་སྤུ་ལང་པའི་ཆེ་ བྱ་དབང་གི་ཆ་གནས་གྲུབ་དགོ།

རྩ་ཚུན་ ༤༦ པ། དགག་ཆ།

- དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་ཀྱི་ དམིགས་དོན་དང་དགོས་དོན་མ་མཐུན་མི་དགག་ཆ་ཚུ་ རོས་ལེན་མེད།
- ནམ་རང་འབད་རུང་ དགག་ཆ་མཉེན་འབད་ཆོག།

རྩ་ཚུན་ ༤༧ པ། འཕྲི་སྒྲོན།

- རྩ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་གང་རུང་གིས་ དེ་ཡོད་མཐུན་གྲོས་ལུ་ འཕྲི་སྒྲོན་གྱི་གྲོས་འཆར་ཕུལ་ཆོག་ནི་དང་
 དེ་ཡང་ འཛམ་གླིང་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཡོངས་ཁབ་དྲུང་ཆེན་ལུ་ཕུལ་དགོ། ཡོངས་ཁབ་དྲུང་ཆེན་གྱིས་

གྲོས་འཆར་བཙུགས་པའི་འཕྲི་སྟོན་འདི་ཙུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་ལུ་ དེ་གུ་ བཙུ་འཛུགས་དང་ གྲོས་
 ཐག་གཅན་ནི་དེ་གོས་དོན་ལུ་ ཙུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་དི་གྲོས་ཚེགས་འོས་འབབ་ཡོད་དམ་མེད་
 གྱི་དོན་ལུ་ བད་སྟོད་འབད་དགོ། དེ་ལུགས་གྱི་བད་སྟོད་དེ་ ལྷོ་ཁོ་གི་ནང་འཁོད་ ཙུ་ཕན་
 རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་བསྟོམས་ལས་ གསུམ་དཔྱ་གཅིག་གི་གྲོས་ཚེགས་དགོ་པའི་ངོས་ལེན་བཀོད་ཆོ་
 ཡོངས་ཁབ་དྲུང་ཆེན་གྱིས་ འཛམ་གླིང་གྱི་ཚེགས་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག་ལས་ གྲོས་ཚེགས་འགོ་འདྲེན་
 འཐབ་དགོ། རྒྱན་བསྐྱར་ཡོད་པའི་ཙུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་གསུམ་དཔྱ་གཉིས་གྱིས་ཚེགས་རྒྱན་གྱི་ཆ་
 འཛུགས་ཁབ་པའི་འཕྲི་སྟོན་གང་རུང་ཚུ་ ཡོངས་ཁབ་དྲུང་ཆེན་གྱིས་ འཛམ་གླིང་གྱི་ཚེགས་གྱི་སྤྱིར་
 བཏང་ཚེགས་འདུ་ལུ་ གནང་བ་གྲོལ་ནི་དོན་ལུ་ཕུལ་ཏེ་ དེ་བཞིན་ ཙུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་གྱི་
 ངོས་ལེན་གྱི་དོན་ལས་གཏང་དགོ།

༢. ཙུ་ཚན་འདི་དོན་མཚམས་ ༡ པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ཆ་འཛུགས་ཁབ་མི་འཕྲི་སྟོན་འདི་ ཆ་འཛུགས་
 ཁབ་པའི་སྐབས་ཡོད་པའི་ ཙུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་བསྟོམས་ལས་ གསུམ་དཔྱ་གཉིས་གྱིས་
 ངོས་ལེན་བདག་གཉེར་འབད་བའི་ཉིན་མ་ལས་ ཉིན་གངས་བཙུ་གསུམ་ལང་པའི་ཆོ་ ཁབ་དབང་
 གི་ཆ་གནས་ཁབ་དགོ། དེ་ལས་ ཙུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་ལུ་ རང་སོའི་ངོས་ལེན་བདག་གཉེར་
 འབད་བའི་ཉིན་མ་ལས་འགོ་བཟུང་སྟེ་ ཉིན་གངས་ བཙུ་གསུམ་ལང་པའི་ཆོ་ ཁབ་དབང་གི་
 ཆ་གནས་ཁབ་དགོ། འཕྲི་སྟོན་དེ་ ངོས་ལེན་འབད་མི་ཙུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་ལུ་རྒྱང་མ་གཅིག་ ཆ་
 གནས་ཡོད།

༣. ཙུ་ཚན་ ༣༥ པ་དང་ ༣༦ པ་ ༣༧ པ་དེ་ལས་ ༤༠ པ་ལུ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནད་
 དོན་ཅིག་ ཙུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་དི་གྲོས་ཚེགས་ནང་མོས་མཐུན་ཐོག་ལས་ གྲོས་ཐག་གཅན་ཆོ་
 འཕྲི་སྟོན་དེ་ཆ་འཛུགས་ཁབ་པའི་སྐབས་ཡོད་པའི་ ཙུ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་བསྟོམས་ལས་ གསུམ་
 དཔྱ་གཉིས་གྱིས་ངོས་ལེན་བདག་གཉེར་འབད་བའི་ཉིན་མ་ལས་ ཉིན་གངས་བཙུ་གསུམ་ལང་པའི་
 ཆོ་ ཁབ་དབང་གི་ཆ་གནས་ཁབ་དགོ།

ཙ་ཚན་ ༤༩ པ།

ཕྱིར་བཏོན།

ཙ་པན་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གིས་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཡོངས་ཁྲབ་དྲུང་ཆེན་ལུ་ ཡིག་ཐོག་ལུ་ཕུལ་ཏེ་ བང་
ལས་ཕྱིར་བཏོན་འབད་ཆོག། དེ་ལུགས་ཀྱི་ཕྱིར་བཏོན་འདི་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཡོངས་ཁྲབ་དྲུང་ཆེན་
ལུ་ བན་བསྐྱལ་འབད་བའི་ཉིན་མ་ལས་ ཡོ་གཅིག་གི་རྒྱབ་ལས་གནད་དུ་སྤྲིན་དགོ།

ཙ་ཚན་ ༥༠ པ།

འབྲེལ་མཐུན་ཅན་གྱི་སྤྲིག་བཀོད།

ད་ཡོད་མཐུན་གྲོས་ཀྱི་ཆོག་དོན་ཚུ་ འབྲེལ་མཐུན་ཅན་གྱི་སྤྲིག་བཀོད་ཐོག་ལུ་ཐོབ་ཚུགས་པ་བཟོ་དགོ།

ཙ་ཚན་ ༥༠ པ།

ཆོག་དོན་ཁྲུངས་དག།

ད་ཡོད་མཐུན་གྲོས་འདིའི་ ཨ་རབ་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་ རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ཡིག་ ཨིང་སྐད་ བེ་རེན་ཆི་ ལུ་
སྤྲིང་སྐད་ཡིག་ དེ་ལས་ ཨིས་པེ་ནིལ་གི་སྐད་ཡིག་གི་ཆོག་དོན་ཚུ་ཡང་ འབྲན་འབྲ་སྤྱོད་ ཁྲུངས་དག་ཨིན།
དཔལ་པོ་འཛམ་ས་ཐོག་ལུ་ རང་སོའི་གཞུང་གིས་ཚུལ་མཐུན་སྤྱོད་དབང་ཆ་སྤྱོད་པའི་ རང་དབང་གི་ དབང་
ཆ་ད་ཡོད་པའི་ངོ་ཚབ་ཚུ་གིས་ ད་ཡོད་མཐུན་གྲོས་འདི་གུ་ མཚན་རྟགས་བཀོད་ཡོད་པ་ཨིན།

དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུའི་ཐོབ་དབང་གི་མཐུན་གྲོས།

**CONVENTION ON THE RIGHTS OF PERSONS
WITH DISABILITIES**

Content

Preamble	1
Article 1	5
Purpose	5
Article 2	6
Definitions	6
Article 3	7
General principles	7
Article 4	8
General obligations	8
Article 5	11
Equality and non-discrimination	11
Article 6	11
Women with disabilities	11
Article 7	12
Children with disabilities	12
Article 8	12
Awareness-raising	12
Article 9	14
Accessibility	14
Article 10	16
Right to life	16
Article 11	16
Situations of risk and humanitarian emergencies	16
Article 12	16
Equal recognition before the law	16

Article 13	17
Access to justice	17
Article 14	18
Liberty and security of person	18
Article 15	19
Freedom from torture or cruel, inhuman or degrading treatment or punishment	19
Article 16	19
Freedom from exploitation, violence and abuse	19
Article 17	20
Protecting the integrity of the person	20
Article 18	21
Liberty of movement and nationality	21
Article 19	22
Living independently and being included in the community	22
Article 20	23
Personal mobility	23
Article 21	23
Freedom of expression and opinion, and access to information	23
Article 22	24
Respect for privacy	24
Article 23	25
Respect for home and the family	25
Article 24	27
Education	27

Article 25	29
Health	29
Article 26	31
Habilitation and rehabilitation	31
Article 27	32
Work and employment	32
Article 28	34
Adequate standard of living and social protection	34
Article 29	35
Participation in political and public life	35
Article 30	37
Participation in cultural life, recreation, leisure and sport	37
Article 31	39
Statistics and data collection	39
Article 32	40
International cooperation	40
Article 33	41
National implementation and monitoring	41
Article 34	42
Committee on the Rights of Persons with Disabilities	42
Article 35	45
Reports by States Parties	45
Article 36	46
Consideration of reports	46
Article 37	47
Cooperation between States Parties and the Committee	47

Article 38	47
Relationship of the Committee with other bodies	47
Article 39	48
Report of the Committee	48
Article 40	48
Conference of States Parties	48
Article 41	49
Depositary	49
Article 42	49
Signature	49
Article 43	49
Consent to be bound	49
Article 44	50
Regional integration organizations	50
Article 45	51
Entry into force	51
Article 46	51
Reservations	51
Article 47	51
Amendments	51
Article 48	53
Denunciation	53
Article 49	53
Accessible format	53
Article 50	53
Authentic texts	53

Preamble

The States Parties to the present Convention,

- (a) Recalling the principles proclaimed in the Charter of the United Nations which recognize the inherent dignity and worth and the equal and inalienable rights of all members of the human family as the foundation of freedom, justice and peace in the world,
- (b) Recognizing that the United Nations, in the Universal Declaration of Human Rights and in the International Covenants on Human Rights, has proclaimed and agreed that everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth therein, without distinction of any kind,
- (c) Reaffirming the universality, indivisibility, interdependence and interrelatedness of all human rights and fundamental freedoms and the need for persons with disabilities to be guaranteed their full enjoyment without discrimination,
- (d) Recalling the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, the International Covenant on Civil and Political Rights, the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, the Convention on the Rights of the Child, and the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families,

- (e) Recognizing that disability is an evolving concept and that disability results from the interaction between persons with impairments and attitudinal and environmental barriers that hinders their full and effective participation in society on an equal basis with others,
- (f) Recognizing the importance of the principles and policy guidelines contained in the World Programme of Action concerning Disabled Persons and in the Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities in influencing the promotion, formulation and evaluation of the policies, plans, programmes and actions at the national, regional and international levels to further equalize opportunities for persons with disabilities,
- (g) Emphasizing the importance of mainstreaming disability issues as an integral part of relevant strategies of sustainable development,
- (h) Recognizing also that discrimination against any person on the basis of disability is a violation of the inherent dignity and worth of the human person,
- (i) Recognizing further the diversity of persons with disabilities,
- (j) Recognizing the need to promote and protect the human rights of all persons with disabilities, including those who require more intensive support,
- (k) Concerned that, despite these various instruments and undertakings, persons with disabilities continue to face barriers in their participation

as equal members of society and violations of their human rights in all parts of the world,

- (l) Recognizing the importance of international cooperation for improving the living conditions of persons with disabilities in every country, particularly in developing countries,
- (m) Recognizing the valued existing and potential contributions made by persons with disabilities to the overall well-being and diversity of their communities, and that the promotion of the full enjoyment by persons with disabilities of their human rights and fundamental freedoms and of full participation by persons with disabilities will result in their enhanced sense of belonging and in significant advances in the human, social and economic development of society and the eradication of poverty,
- (n) Recognizing the importance for persons with disabilities of their individual autonomy and independence, including the freedom to make their own choices,
- (o) Considering that persons with disabilities should have the opportunity to be actively involved in decision-making processes about policies and programmes, including those directly concerning them,
- (p) Concerned about the difficult conditions faced by persons with disabilities who are subject to multiple or aggravated forms of discrimination on the basis of race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national, ethnic, indigenous or social origin, property, birth, age or other status,

- (q) Recognizing that women and girls with disabilities are often at greater risk, both within and outside the home, of violence, injury or abuse, neglect or negligent treatment, maltreatment or exploitation,
- (r) Recognizing that children with disabilities should have full enjoyment of all human rights and fundamental freedoms on an equal basis with other children, and recalling obligations to that end undertaken by States Parties to the Convention on the Rights of the Child,
- (s) Emphasizing the need to incorporate a gender perspective in all efforts to promote the full enjoyment of human rights and fundamental freedoms by persons with disabilities,
- (t) Highlighting the fact that the majority of persons with disabilities live in conditions of poverty, and in this regard recognizing the critical need to address the negative impact of poverty on persons with disabilities,
- (u) Bearing in mind that conditions of peace and security based on full respect for the purposes and principles contained in the Charter of the United Nations and observance of applicable human rights instruments are indispensable for the full protection of persons with disabilities, in particular during armed conflicts and foreign occupation,
- (v) Recognizing the importance of accessibility to the physical, social, economic and cultural environment, to health and education and to information and communication, in enabling persons with disabilities to fully enjoy all human rights and fundamental freedoms,

- (w) Realizing that the individual, having duties to other individuals and to the community to which he or she belongs, is under a responsibility to strive for the promotion and observance of the rights recognized in the International Bill of Human Rights,
- (x) Convinced that the family is the natural and fundamental group unit of society and is entitled to protection by society and the State, and that persons with disabilities and their family members should receive the necessary protection and assistance to enable families to contribute towards the full and equal enjoyment of the rights of persons with disabilities,
- (y) Convinced that a comprehensive and integral international convention to promote and protect the rights and dignity of persons with disabilities will make a significant contribution to redressing the profound social disadvantage of persons with disabilities and promote their participation in the civil, political, economic, social and cultural spheres with equal opportunities, in both developing and developed countries,

Have agreed as follows:

Article 1

Purpose

The purpose of the present Convention is to promote, protect and ensure the full and equal enjoyment of all human rights and fundamental freedoms by all persons with disabilities, and to promote respect for their inherent dignity.

Persons with disabilities include those who have long-term physical, mental, intellectual or sensory impairments which in interaction with various barriers may hinder their full and effective participation in society on an equal basis with others.

Article 2

Definitions

For the purposes of the present Convention:

“Communication” includes languages, display of text, Braille, tactile communication, large print, accessible multimedia as well as written, audio, plain-language, human-reader and augmentative and alternative modes, means and formats of communication, including accessible information and communication technology;

“Language” includes spoken and signed languages and other forms of non-spoken languages;

“Discrimination on the basis of disability” means any distinction, exclusion or restriction on the basis of disability which has the purpose or effect of impairing or nullifying the recognition, enjoyment or exercise, on an equal basis with others, of all human rights and fundamental freedoms in the political, economic, social, cultural, civil or any other field. It includes all forms of discrimination, including denial of reasonable accommodation;

“Reasonable accommodation” means necessary and appropriate modification and adjustments not imposing a disproportionate or undue burden, where

needed in a particular case, to ensure to persons with disabilities the enjoyment or exercise on an equal basis with others of all human rights and fundamental freedoms;

“Universal design” means the design of products, environments, programmes and services to be usable by all people, to the greatest extent possible, without the need for adaptation or specialized design. “Universal design” shall not exclude assistive devices for particular groups of persons with disabilities where this is needed.

Article 3

General principles

The principles of the present Convention shall be:

- (a) Respect for inherent dignity, individual autonomy including the freedom to make one’s own choices, and independence of persons;
- (b) Non-discrimination;
- (c) Full and effective participation and inclusion in society;
- (d) Respect for difference and acceptance of persons with disabilities as part of human diversity and humanity;
- (e) Equality of opportunity;
- (f) Accessibility;
- (g) Equality between men and women;

- (h) Respect for the evolving capacities of children with disabilities and respect for the right of children with disabilities to preserve their identities.

Article 4

General obligations

1. States Parties undertake to ensure and promote the full realization of all human rights and fundamental freedoms for all persons with disabilities without discrimination of any kind on the basis of disability. To this end, States Parties undertake:
  - (a) To adopt all appropriate legislative, administrative and other measures for the implementation of the rights recognized in the present Convention;
  - (b) To take all appropriate measures, including legislation, to modify or abolish existing laws, regulations, customs and practices that constitute discrimination against persons with disabilities;
  - (c) To take into account the protection and promotion of the human rights of persons with disabilities in all policies and programmes;
  - (d) To refrain from engaging in any act or practice that is inconsistent with the present Convention and to ensure that public authorities and institutions act in conformity with the present Convention;
  - (e) To take all appropriate measures to eliminate discrimination on the basis of disability by any person, organization or private enterprise;

- (f) To undertake or promote research and development of universally designed goods, services, equipment and facilities, as defined in article 2 of the present Convention, which should require the minimum possible adaptation and the least cost to meet the specific needs of a person with disabilities, to promote their availability and use, and to promote universal design in the development of standards and guidelines;
- (g) To undertake or promote research and development of, and to promote the availability and use of new technologies, including information and communications technologies, mobility aids, devices and assistive technologies, suitable for persons with disabilities, giving priority to technologies at an affordable cost;
- (h) To provide accessible information to persons with disabilities about mobility aids, devices and assistive technologies, including new technologies, as well as other forms of assistance, support services and facilities;
- (i) To promote the training of professionals and staff working with persons with disabilities in the rights recognized in the present Convention so as to better provide the assistance and services guaranteed by those rights.

2. With regard to economic, social and cultural rights, each State Party undertakes to take measures to the maximum of its available resources

and, where needed, within the framework of international cooperation, with a view to achieving progressively the full realization of these rights, without prejudice to those obligations contained in the present Convention that are immediately applicable according to international law.

3. In the development and implementation of legislation and policies to implement the present Convention, and in other decision-making processes concerning issues relating to persons with disabilities, States Parties shall closely consult with and actively involve persons with disabilities, including children with disabilities, through their representative organizations.
4. Nothing in the present Convention shall affect any provisions which are more conducive to the realization of the rights of persons with disabilities and which may be contained in the law of a State Party or international law in force for that State. There shall be no restriction upon or derogation from any of the human rights and fundamental freedoms recognized or existing in any State Party to the present Convention pursuant to law, conventions, regulation or custom on the pretext that the present Convention does not recognize such rights or freedoms or that it recognizes them to a lesser extent.
5. The provisions of the present Convention shall extend to all parts of federal States without any limitations or exceptions.

Article 5

Equality and non-discrimination

1. States Parties recognize that all persons are equal before and under the law and are entitled without any discrimination to the equal protection and equal benefit of the law.
2. States Parties shall prohibit all discrimination on the basis of disability and guarantee to persons with disabilities equal and effective legal protection against discrimination on all grounds.
3. In order to promote equality and eliminate discrimination, States Parties shall take all appropriate steps to ensure that reasonable accommodation is provided.
4. Specific measures which are necessary to accelerate or achieve de facto equality of persons with disabilities shall not be considered discrimination under the terms of the present Convention.

Article 6

Women with disabilities

1. States Parties recognize that women and girls with disabilities are subject to multiple discrimination, and in this regard shall take measures to ensure the full and equal enjoyment by them of all human rights and fundamental freedoms.
2. States Parties shall take all appropriate measures to ensure the full development, advancement and empowerment of women, for the

purpose of guaranteeing them the exercise and enjoyment of the human rights and fundamental freedoms set out in the present Convention.

Article 7

Children with disabilities

1. States Parties shall take all necessary measures to ensure the full enjoyment by children with disabilities of all human rights and fundamental freedoms on an equal basis with other children.
2. In all actions concerning children with disabilities, the best interests of the child shall be a primary consideration.
3. States Parties shall ensure that children with disabilities have the right to express their views freely on all matters affecting them, their views being given due weight in accordance with their age and maturity, on an equal basis with other children, and to be provided with disability and age-appropriate assistance to realize that right.

Article 8

Awareness-raising

1. States Parties undertake to adopt immediate, effective and appropriate measures:
  - (a) To raise awareness throughout society, including at the family level, regarding persons with disabilities, and to foster respect for the rights and dignity of persons with disabilities;

- (b) To combat stereotypes, prejudices and harmful practices relating to persons with disabilities, including those based on sex and age, in all areas of life;
- (c) To promote awareness of the capabilities and contributions of persons with disabilities.

2. Measures to this end include:

- (a) Initiating and maintaining effective public awareness campaigns designed:
  - (i) To nurture receptiveness to the rights of persons with disabilities;
  - (ii) To promote positive perceptions and greater social awareness towards persons with disabilities;
  - (iii) To promote recognition of the skills, merits and abilities of persons with disabilities, and of their contributions to the workplace and the labour market;
- (b) Fostering at all levels of the education system, including in all children from an early age, an attitude of respect for the rights of persons with disabilities;
- (c) Encouraging all organs of the media to portray persons with disabilities in a manner consistent with the purpose of the present Convention;

- (d) Promoting awareness-training programmes regarding persons with disabilities and the rights of persons with disabilities.

Article 9

Accessibility

1. To enable persons with disabilities to live independently and participate fully in all aspects of life, States Parties shall take appropriate measures to ensure to persons with disabilities access, on an equal basis with others, to the physical environment, to transportation, to information and communications, including information and communications technologies and systems, and to other facilities and services open or provided to the public, both in urban and in rural areas. These measures, which shall include the identification and elimination of obstacles and barriers to accessibility, shall apply to, inter alia:
  - (a) Buildings, roads, transportation and other indoor and outdoor facilities, including schools, housing, medical facilities and workplaces;
  - (b) Information, communications and other services, including electronic services and emergency services.
2. States Parties shall also take appropriate measures:
  - (a) To develop, promulgate and monitor the implementation of minimum standards and guidelines for the accessibility of facilities and services open or provided to the public;

- (b) To ensure that private entities that offer facilities and services which are open or provided to the public take into account all aspects of accessibility for persons with disabilities;
- (c) To provide training for stakeholders on accessibility issues facing persons with disabilities;
- (d) To provide in buildings and other facilities open to the public signage in Braille and in easy to read and understand forms;
- (e) To provide forms of live assistance and intermediaries, including guides, readers and professional sign language interpreters, to facilitate accessibility to buildings and other facilities open to the public;
- (f) To promote other appropriate forms of assistance and support to persons with disabilities to ensure their access to information;
- (g) To promote access for persons with disabilities to new information and communications technologies and systems, including the Internet;
- (h) To promote the design, development, production and distribution of accessible information and communications technologies and systems at an early stage, so that these technologies and systems become accessible at minimum cost.

Article 10

Right to life

States Parties reaffirm that every human being has the inherent right to life and shall take all necessary measures to ensure its effective enjoyment by persons with disabilities on an equal basis with others.

Article 11

Situations of risk and humanitarian emergencies

States Parties shall take, in accordance with their obligations under international law, including international humanitarian law and international human rights law, all necessary measures to ensure the protection and safety of persons with disabilities in situations of risk, including situations of armed conflict, humanitarian emergencies and the occurrence of natural disasters.

Article 12

Equal recognition before the law

1. States Parties reaffirm that persons with disabilities have the right to recognition everywhere as persons before the law.
2. States Parties shall recognize that persons with disabilities enjoy legal capacity on an equal basis with others in all aspects of life.
3. States Parties shall take appropriate measures to provide access by persons with disabilities to the support they may require in exercising their legal capacity.

4. States Parties shall ensure that all measures that relate to the exercise of legal capacity provide for appropriate and effective safeguards to prevent abuse in accordance with international human rights law. Such safeguards shall ensure that measures relating to the exercise of legal capacity respect the rights, will and preferences of the person, are free of conflict of interest and undue influence, are proportional and tailored to the person's circumstances, apply for the shortest time possible and are subject to regular review by a competent, independent and impartial authority or judicial body. The safeguards shall be proportional to the degree to which such measures affect the person's rights and interests.
5. Subject to the provisions of this article, States Parties shall take all appropriate and effective measures to ensure the equal right of persons with disabilities to own or inherit property, to control their own financial affairs and to have equal access to bank loans, mortgages and other forms of financial credit, and shall ensure that persons with disabilities are not arbitrarily deprived of their property.

Article 13

Access to justice

1. States Parties shall ensure effective access to justice for persons with disabilities on an equal basis with others, including through the provision of procedural and age-appropriate accommodations, in order to facilitate their effective role as direct and indirect participants, including as witnesses, in all legal proceedings, including at investigative and other preliminary stages.

2. In order to help to ensure effective access to justice for persons with disabilities, States Parties shall promote appropriate training for those working in the field of administration of justice, including police and prison staff.

Article 14

Liberty and security of person

1. States Parties shall ensure that persons with disabilities, on an equal basis with others:
  - (a) Enjoy the right to liberty and security of person;
  - (b) Are not deprived of their liberty unlawfully or arbitrarily, and that any deprivation of liberty is in conformity with the law, and that the existence of a disability shall in no case justify a deprivation of liberty.
2. States Parties shall ensure that if persons with disabilities are deprived of their liberty through any process, they are, on an equal basis with others, entitled to guarantees in accordance with international human rights law and shall be treated in compliance with the objectives and principles of the present Convention, including by provision of reasonable accommodation.

Article 15

Freedom from torture or cruel, inhuman or degrading treatment or punishment

1. No one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. In particular, no one shall be subjected without his or her free consent to medical or scientific experimentation.
2. States Parties shall take all effective legislative, administrative, judicial or other measures to prevent persons with disabilities, on an equal basis with others, from being subjected to torture or cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

Article 16

Freedom from exploitation, violence and abuse

1. States Parties shall take all appropriate legislative, administrative, social, educational and other measures to protect persons with disabilities, both within and outside the home, from all forms of exploitation, violence and abuse, including their gender-based aspects.
2. States Parties shall also take all appropriate measures to prevent all forms of exploitation, violence and abuse by ensuring, inter alia, appropriate forms of gender- and age-sensitive assistance and support for persons with disabilities and their families and caregivers, including through the provision of information and education on how to avoid, recognize and report instances of exploitation, violence and abuse. States Parties shall ensure that protection services are age-, gender- and disability-sensitive.

3. In order to prevent the occurrence of all forms of exploitation, violence and abuse, States Parties shall ensure that all facilities and programmes designed to serve persons with disabilities are effectively monitored by independent authorities.
4. States Parties shall take all appropriate measures to promote the physical, cognitive and psychological recovery, rehabilitation and social reintegration of persons with disabilities who become victims of any form of exploitation, violence or abuse, including through the provision of protection services. Such recovery and reintegration shall take place in an environment that fosters the health, welfare, self-respect, dignity and autonomy of the person and takes into account gender- and age-specific needs.
5. States Parties shall put in place effective legislation and policies, including women- and child-focused legislation and policies, to ensure that instances of exploitation, violence and abuse against persons with disabilities are identified, investigated and, where appropriate, prosecuted.

Article 17

Protecting the integrity of the person

Every person with disabilities has a right to respect for his or her physical and mental integrity on an equal basis with others.

Article 18

Liberty of movement and nationality

1. States Parties shall recognize the rights of persons with disabilities to liberty of movement, to freedom to choose their residence and to a nationality, on an equal basis with others, including by ensuring that persons with disabilities:
  - (a) Have the right to acquire and change a nationality and are not deprived of their nationality arbitrarily or on the basis of disability;
  - (b) Are not deprived, on the basis of disability, of their ability to obtain, possess and utilize documentation of their nationality or other documentation of identification, or to utilize relevant processes such as immigration proceedings, that may be needed to facilitate exercise of the right to liberty of movement;
  - (c) Are free to leave any country, including their own;
  - (d) Are not deprived, arbitrarily or on the basis of disability, of the right to enter their own country.
2. Children with disabilities shall be registered immediately after birth and shall have the right from birth to a name, the right to acquire a nationality and, as far as possible, the right to know and be cared for by their parents.

Reservation:

“The Royal Government of Bhutan shall not be bound by paragraph 1 (a) and paragraph 2 of Article 18 of the Convention on Rights of

Persons with Disabilities. The Royal Government of Bhutan shall deposit the Convention in the depository with the reservation.”

Article 19

Living independently and being included in the community

States Parties to the present Convention recognize the equal right of all persons with disabilities to live in the community, with choices equal to others, and shall take effective and appropriate measures to facilitate full enjoyment by persons with disabilities of this right and their full inclusion and participation in the community, including by ensuring that:

- (a) Persons with disabilities have the opportunity to choose their place of residence and where and with whom they live on an equal basis with others and are not obliged to live in a particular living arrangement;
- (b) Persons with disabilities have access to a range of in-home, residential and other community support services, including personal assistance necessary to support living and inclusion in the community, and to prevent isolation or segregation from the community;
- (c) Community services and facilities for the general population are available on an equal basis to persons with disabilities and are responsive to their needs.

Article 20

Personal mobility

States Parties shall take effective measures to ensure personal mobility with the greatest possible independence for persons with disabilities, including by:

- (a) Facilitating the personal mobility of persons with disabilities in the manner and at the time of their choice, and at affordable cost;
- (b) Facilitating access by persons with disabilities to quality mobility aids, devices, assistive technologies and forms of live assistance and intermediaries, including by making them available at affordable cost;
- (c) Providing training in mobility skills to persons with disabilities and to specialist staff working with persons with disabilities;
- (d) Encouraging entities that produce mobility aids, devices and assistive technologies to take into account all aspects of mobility for persons with disabilities.

Article 21

Freedom of expression and opinion, and access to information

States Parties shall take all appropriate measures to ensure that persons with disabilities can exercise the right to freedom of expression and opinion, including the freedom to seek, receive and impart information and ideas on an equal basis with others and through all forms of communication of their choice, as defined in article 2 of the present Convention, including by:

- (a) Providing information intended for the general public to persons with disabilities in accessible formats and technologies appropriate to different kinds of disabilities in a timely manner and without additional cost;
- (b) Accepting and facilitating the use of sign languages, Braille, augmentative and alternative communication, and all other accessible means, modes and formats of communication of their choice by persons with disabilities in official interactions;
- (c) Urging private entities that provide services to the general public, including through the Internet, to provide information and services in accessible and usable formats for persons with disabilities;
- (d) Encouraging the mass media, including providers of information through the Internet, to make their services accessible to persons with disabilities;
- (e) Recognizing and promoting the use of sign languages.

Article 22

Respect for privacy

1. No person with disabilities, regardless of place of residence or living arrangements, shall be subjected to arbitrary or unlawful interference with his or her privacy, family, home or correspondence or other types of communication or to unlawful attacks on his or her honour and

reputation. Persons with disabilities have the right to the protection of the law against such interference or attacks.

2. States Parties shall protect the privacy of personal, health and rehabilitation information of persons with disabilities on an equal basis with others.

Article 23

Respect for home and the family

1. States Parties shall take effective and appropriate measures to eliminate discrimination against persons with disabilities in all matters relating to marriage, family, parenthood and relationships, on an equal basis with others, so as to ensure that:
  - (a) The right of all persons with disabilities who are of marriageable age to marry and to found a family on the basis of free and full consent of the intending spouses is recognized;
  - (b) The rights of persons with disabilities to decide freely and responsibly on the number and spacing of their children and to have access to age-appropriate information, reproductive and family planning education are recognized, and the means necessary to enable them to exercise these rights are provided;
  - (c) Persons with disabilities, including children, retain their fertility on an equal basis with others.

Reservation:

“The Royal Government of Bhutan shall not be bound by paragraph 1 (b) and (c) of Article 23 of the Convention on Rights of Persons with Disabilities. The Royal Government of Bhutan shall deposit the Convention in the depositary with the reservation.”

2. States Parties shall ensure the rights and responsibilities of persons with disabilities, with regard to guardianship, wardship, trusteeship, adoption of children or similar institutions, where these concepts exist in national legislation; in all cases the best interests of the child shall be paramount. States Parties shall render appropriate assistance to persons with disabilities in the performance of their child-rearing responsibilities.
3. States Parties shall ensure that children with disabilities have equal rights with respect to family life. With a view to realizing these rights, and to prevent concealment, abandonment, neglect and segregation of children with disabilities, States Parties shall undertake to provide early and comprehensive information, services and support to children with disabilities and their families.
4. States Parties shall ensure that a child shall not be separated from his or her parents against their will, except when competent authorities subject to judicial review determine, in accordance with applicable law and procedures, that such separation is necessary for the best interests of the child. In no case shall a child be separated from parents on the basis of a disability of either the child or one or both of the parents.

5. States Parties shall, where the immediate family is unable to care for a child with disabilities, undertake every effort to provide alternative care within the wider family, and failing that, within the community in a family setting.

Article 24

Education

1. States Parties recognize the right of persons with disabilities to education. With a view to realizing this right without discrimination and on the basis of equal opportunity, States Parties shall ensure an inclusive education system at all levels and lifelong learning directed to:
  - (a) The full development of human potential and sense of dignity and self-worth, and the strengthening of respect for human rights, fundamental freedoms and human diversity;
  - (b) The development by persons with disabilities of their personality, talents and creativity, as well as their mental and physical abilities, to their fullest potential;
  - (c) Enabling persons with disabilities to participate effectively in a free society.
2. In realizing this right, States Parties shall ensure that:
  - (a) Persons with disabilities are not excluded from the general education system on the basis of disability, and that children with disabilities are not excluded from free and compulsory primary education, or from secondary education, on the basis of disability;

- (b) Persons with disabilities can access an inclusive, quality and free primary education and secondary education on an equal basis with others in the communities in which they live;
  - (c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;
  - (d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;
  - (e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.
3. States Parties shall enable persons with disabilities to learn life and social development skills to facilitate their full and equal participation in education and as members of the community. To this end, States Parties shall take appropriate measures, including:
- (a) Facilitating the learning of Braille, alternative script, augmentative and alternative modes, means and formats of communication and orientation and mobility skills, and facilitating peer support and mentoring;
  - (b) Facilitating the learning of sign language and the promotion of the linguistic identity of the deaf community;
  - (c) Ensuring that the education of persons, and in particular children, who are blind, deaf or deafblind, is delivered in the most

appropriate languages and modes and means of communication for the individual, and in environments which maximize academic and social development.

4. In order to help ensure the realization of this right, States Parties shall take appropriate measures to employ teachers, including teachers with disabilities, who are qualified in sign language and/or Braille, and to train professionals and staff who work at all levels of education. Such training shall incorporate disability awareness and the use of appropriate augmentative and alternative modes, means and formats of communication, educational techniques and materials to support persons with disabilities.
5. States Parties shall ensure that persons with disabilities are able to access general tertiary education, vocational training, adult education and lifelong learning without discrimination and on an equal basis with others. To this end, States Parties shall ensure that reasonable accommodation is provided to persons with disabilities.

Article 25

Health

States Parties recognize that persons with disabilities have the right to the enjoyment of the highest attainable standard of health without discrimination on the basis of disability. States Parties shall take all appropriate measures to ensure access for persons with disabilities to health services that are gender-

sensitive, including health-related rehabilitation. In particular, States Parties shall:

- (a) Provide persons with disabilities with the same range, quality and standard of free or affordable health care and programmes as provided to other persons, including in the area of sexual and reproductive health and population-based public health programmes;
- (b) Provide those health services needed by persons with disabilities specifically because of their disabilities, including early identification and intervention as appropriate, and services designed to minimize and prevent further disabilities, including among children and older persons;
- (c) Provide these health services as close as possible to people's own communities, including in rural areas;
- (d) Require health professionals to provide care of the same quality to persons with disabilities as to others, including on the basis of free and informed consent by, inter alia, raising awareness of the human rights, dignity, autonomy and needs of persons with disabilities through training and the promulgation of ethical standards for public and private health care;
- (e) Prohibit discrimination against persons with disabilities in the provision of health insurance, and life insurance where such insurance is permitted by national law, which shall be provided in a fair and reasonable manner;
- (f) Prevent discriminatory denial of health care or health services or food and fluids on the basis of disability.

Article 26

Habilitation and rehabilitation

1. States Parties shall take effective and appropriate measures, including through peer support, to enable persons with disabilities to attain and maintain maximum independence, full physical, mental, social and vocational ability, and full inclusion and participation in all aspects of life. To that end, States Parties shall organize, strengthen and extend comprehensive habilitation and rehabilitation services and programmes, particularly in the areas of health, employment, education and social services, in such a way that these services and programmes:
  - (a) Begin at the earliest possible stage, and are based on the multidisciplinary assessment of individual needs and strengths;
  - (b) Support participation and inclusion in the community and all aspects of society, are voluntary, and are available to persons with disabilities as close as possible to their own communities, including in rural areas.
2. States Parties shall promote the development of initial and continuing training for professionals and staff working in habilitation and rehabilitation services.
3. States Parties shall promote the availability, knowledge and use of assistive devices and technologies, designed for persons with disabilities, as they relate to habilitation and rehabilitation.

Article 27

Work and employment

1. States Parties recognize the right of persons with disabilities to work, on an equal basis with others; this includes the right to the opportunity to gain a living by work freely chosen or accepted in a labour market and work environment that is open, inclusive and accessible to persons with disabilities. States Parties shall safeguard and promote the realization of the right to work, including for those who acquire a disability during the course of employment, by taking appropriate steps, including through legislation, to, *inter alia*:
  - (a) Prohibit discrimination on the basis of disability with regard to all matters concerning all forms of employment, including conditions of recruitment, hiring and employment, continuance of employment, career advancement and safe and healthy working conditions;
  - (b) Protect the rights of persons with disabilities, on an equal basis with others, to just and favourable conditions of work, including equal opportunities and equal remuneration for work of equal value, safe and healthy working conditions, including protection from harassment, and the redress of grievances;
  - (c) Ensure that persons with disabilities are able to exercise their labour and trade union rights on an equal basis with others;

Reservation:

“The Royal Government of Bhutan shall not be bound by paragraph 1 (c) of Article 27 of the Convention on Rights of Persons with Disabilities. The Royal Government of Bhutan shall deposit the Convention in the depositary with the reservation.”

- (d) Enable persons with disabilities to have effective access to general technical and vocational guidance programmes, placement services and vocational and continuing training;
- (e) Promote employment opportunities and career advancement for persons with disabilities in the labour market, as well as assistance in finding, obtaining, maintaining and returning to employment;
- (f) Promote opportunities for self-employment, entrepreneurship, the development of cooperatives and starting one’s own business;
- (g) Employ persons with disabilities in the public sector;
- (h) Promote the employment of persons with disabilities in the private sector through appropriate policies and measures, which may include affirmative action programmes, incentives and other measures;
- (i) Ensure that reasonable accommodation is provided to persons with disabilities in the workplace;

- (j) Promote the acquisition by persons with disabilities of work experience in the open labour market;
  - (k) Promote vocational and professional rehabilitation, job retention and return-to-work programmes for persons with disabilities.
2. States Parties shall ensure that persons with disabilities are not held in slavery or in servitude, and are protected, on an equal basis with others, from forced or compulsory labour.

Article 28

Adequate standard of living and social protection

1. States Parties recognize the right of persons with disabilities to an adequate standard of living for themselves and their families, including adequate food, clothing and housing, and to the continuous improvement of living conditions, and shall take appropriate steps to safeguard and promote the realization of this right without discrimination on the basis of disability.
2. States Parties recognize the right of persons with disabilities to social protection and to the enjoyment of that right without discrimination on the basis of disability, and shall take appropriate steps to safeguard and promote the realization of this right, including measures:
- (a) To ensure equal access by persons with disabilities to clean water services, and to ensure access to appropriate and affordable services, devices and other assistance for disability-related needs;

- (b) To ensure access by persons with disabilities, in particular women and girls with disabilities and older persons with disabilities, to social protection programmes and poverty reduction programmes;
- (c) To ensure access by persons with disabilities and their families living in situations of poverty to assistance from the State with disabilityrelated expenses, including adequate training, counselling, financial assistance and respite care;
- (d) To ensure access by persons with disabilities to public housing programmes;
- (e) To ensure equal access by persons with disabilities to retirement benefits and programmes.

Article 29

Participation in political and public life

States Parties shall guarantee to persons with disabilities political rights and the opportunity to enjoy them on an equal basis with others, and shall undertake:

- (a) To ensure that persons with disabilities can effectively and fully participate in political and public life on an equal basis with others, directly or through freely chosen representatives, including the right and opportunity for persons with disabilities to vote and be elected, inter alia, by:
  - (i) Ensuring that voting procedures, facilities and materials are appropriate, accessible and easy to understand and use;

- (ii) Protecting the right of persons with disabilities to vote by secret ballot in elections and public referendums without intimidation, and to stand for elections, to effectively hold office and perform all public functions at all levels of government, facilitating the use of assistive and new technologies where appropriate;

Reservation:

“The Royal Government of Bhutan shall not be bound by section (a) (ii) of Article 29 of the Convention on Rights of Persons with Disabilities. The Royal Government of Bhutan shall deposit the Convention in the depositary with the reservation.”

- (iii) Guaranteeing the free expression of the will of persons with disabilities as electors and to this end, where necessary, at their request, allowing assistance in voting by a person of their own choice;
- (b) To promote actively an environment in which persons with disabilities can effectively and fully participate in the conduct of public affairs, without discrimination and on an equal basis with others, and encourage their participation in public affairs, including:
- (i) Participation in non-governmental organizations and associations concerned with the public and political life of the country, and in the activities and administration of political parties;
  - (ii) Forming and joining organizations of persons with disabilities to represent persons with disabilities at international, national, regional and local levels.

Article 30

Participation in cultural life, recreation, leisure and sport

1. States Parties recognize the right of persons with disabilities to take part on an equal basis with others in cultural life, and shall take all appropriate measures to ensure that persons with disabilities:
  - (a) Enjoy access to cultural materials in accessible formats;
  - (b) Enjoy access to television programmes, films, theatre and other cultural activities, in accessible formats;
  - (c) Enjoy access to places for cultural performances or services, such as theatres, museums, cinemas, libraries and tourism services, and, as far as possible, enjoy access to monuments and sites of national cultural importance.
2. States Parties shall take appropriate measures to enable persons with disabilities to have the opportunity to develop and utilize their creative, artistic and intellectual potential, not only for their own benefit, but also for the enrichment of society.
3. States Parties shall take all appropriate steps, in accordance with international law, to ensure that laws protecting intellectual property rights do not constitute an unreasonable or discriminatory barrier to access by persons with disabilities to cultural materials.

4. Persons with disabilities shall be entitled, on an equal basis with others, to recognition and support of their specific cultural and linguistic identity, including sign languages and deaf culture.
5. With a view to enabling persons with disabilities to participate on an equal basis with others in recreational, leisure and sporting activities, States Parties shall take appropriate measures:
  - (a) To encourage and promote the participation, to the fullest extent possible, of persons with disabilities in mainstream sporting activities at all levels;
  - (b) To ensure that persons with disabilities have an opportunity to organize, develop and participate in disability-specific sporting and recreational activities and, to this end, encourage the provision, on an equal basis with others, of appropriate instruction, training and resources;
  - (c) To ensure that persons with disabilities have access to sporting, recreational and tourism venues;
  - (d) To ensure that children with disabilities have equal access with other children to participation in play, recreation and leisure and sporting activities, including those activities in the school system;
  - (e) To ensure that persons with disabilities have access to services from those involved in the organization of recreational, tourism, leisure and sporting activities.

Article 31

Statistics and data collection

1. States Parties undertake to collect appropriate information, including statistical and research data, to enable them to formulate and implement policies to give effect to the present Convention. The process of collecting and maintaining this information shall:
  - (a) Comply with legally established safeguards, including legislation on data protection, to ensure confidentiality and respect for the privacy of persons with disabilities;
  - (b) Comply with internationally accepted norms to protect human rights and fundamental freedoms and ethical principles in the collection and use of statistics.
2. The information collected in accordance with this article shall be disaggregated, as appropriate, and used to help assess the implementation of States Parties' obligations under the present Convention and to identify and address the barriers faced by persons with disabilities in exercising their rights.
3. States Parties shall assume responsibility for the dissemination of these statistics and ensure their accessibility to persons with disabilities and others.

Article 32

International cooperation

1. States Parties recognize the importance of international cooperation and its promotion, in support of national efforts for the realization of the purpose and objectives of the present Convention, and will undertake appropriate and effective measures in this regard, between and among States and, as appropriate, in partnership with relevant international and regional organizations and civil society, in particular organizations of persons with disabilities. Such measures could include, inter alia:
  - (a) Ensuring that international cooperation, including international development programmes, is inclusive of and accessible to persons with disabilities;
  - (b) Facilitating and supporting capacity-building, including through the exchange and sharing of information, experiences, training programmes and best practices;
  - (c) Facilitating cooperation in research and access to scientific and technical knowledge;
  - (d) Providing, as appropriate, technical and economic assistance, including by facilitating access to and sharing of accessible and assistive technologies, and through the transfer of technologies.
2. The provisions of this article are without prejudice to the obligations of each State Party to fulfil its obligations under the present Convention.

Article 33

National implementation and monitoring

1. States Parties, in accordance with their system of organization, shall designate one or more focal points within government for matters relating to the implementation of the present Convention, and shall give due consideration to the establishment or designation of a coordination mechanism within government to facilitate related action in different sectors and at different levels.
2. States Parties shall, in accordance with their legal and administrative systems, maintain, strengthen, designate or establish within the State Party, a framework, including one or more independent mechanisms, as appropriate, to promote, protect and monitor implementation of the present Convention. When designating or establishing such a mechanism, States Parties shall take into account the principles relating to the status and functioning of national institutions for protection and promotion of human rights.
3. Civil society, in particular persons with disabilities and their representative organizations, shall be involved and participate fully in the monitoring process.

Article 34

Committee on the Rights of Persons with Disabilities

1. There shall be established a Committee on the Rights of Persons with Disabilities (hereafter referred to as “the Committee”), which shall carry out the functions hereinafter provided.
2. The Committee shall consist, at the time of entry into force of the present Convention, of twelve experts. After an additional sixty ratifications or accessions to the Convention, the membership of the Committee shall increase by six members, attaining a maximum number of eighteen members.
3. The members of the Committee shall serve in their personal capacity and shall be of high moral standing and recognized competence and experience in the field covered by the present Convention. When nominating their candidates, States Parties are invited to give due consideration to the provision set out in article 4, paragraph 3, of the present Convention.
4. The members of the Committee shall be elected by States Parties, consideration being given to equitable geographical distribution, representation of the different forms of civilization and of the principal legal systems, balanced gender representation and participation of experts with disabilities.
5. The members of the Committee shall be elected by secret ballot from a list of persons nominated by the States Parties from among their nationals

at meetings of the Conference of States Parties. At those meetings, for which two thirds of States Parties shall constitute a quorum, the persons elected to the Committee shall be those who obtain the largest number of votes and an absolute majority of the votes of the representatives of States Parties present and voting.

6. The initial election shall be held no later than six months after the date of entry into force of the present Convention. At least four months before the date of each election, the Secretary-General of the United Nations shall address a letter to the States Parties inviting them to submit the nominations within two months. The Secretary-General shall subsequently prepare a list in alphabetical order of all persons thus nominated, indicating the State Parties which have nominated them, and shall submit it to the States Parties to the present Convention.
7. The members of the Committee shall be elected for a term of four years. They shall be eligible for re-election once. However, the term of six of the members elected at the first election shall expire at the end of two years; immediately after the first election, the names of these six members shall be chosen by lot by the chairperson of the meeting referred to in paragraph 5 of this article.
8. The election of the six additional members of the Committee shall be held on the occasion of regular elections, in accordance with the relevant provisions of this article.

9. If a member of the Committee dies or resigns or declares that for any other cause she or he can no longer perform her or his duties, the State Party which nominated the member shall appoint another expert possessing the qualifications and meeting the requirements set out in the relevant provisions of this article, to serve for the remainder of the term.
10. The Committee shall establish its own rules of procedure.
11. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary staff and facilities for the effective performance of the functions of the Committee under the present Convention, and shall convene its initial meeting.
12. With the approval of the General Assembly of the United Nations, the members of the Committee established under the present Convention shall receive emoluments from United Nations resources on such terms and conditions as the Assembly may decide, having regard to the importance of the Committee's responsibilities.
13. The members of the Committee shall be entitled to the facilities, privileges and immunities of experts on mission for the United Nations as laid down in the relevant sections of the Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations.

Article 35

Reports by States Parties

1. Each State Party shall submit to the Committee, through the Secretary General of the United Nations, a comprehensive report on measures taken to give effect to its obligations under the present Convention and on the progress made in that regard, within two years after the entry into force of the present Convention for the State Party concerned.
2. Thereafter, States Parties shall submit subsequent reports at least every four years and further whenever the Committee so requests.
3. The Committee shall decide any guidelines applicable to the content of the reports.
4. A State Party which has submitted a comprehensive initial report to the Committee need not, in its subsequent reports, repeat information previously provided. When preparing reports to the Committee, States Parties are invited to consider doing so in an open and transparent process and to give due consideration to the provision set out in article 4, paragraph 3, of the present Convention.
5. Reports may indicate factors and difficulties affecting the degree of fulfilment of obligations under the present Convention.

Article 36

Consideration of reports

1. Each report shall be considered by the Committee, which shall make such suggestions and general recommendations on the report as it may consider appropriate and shall forward these to the State Party concerned. The State Party may respond with any information it chooses to the Committee. The Committee may request further information from States Parties relevant to the implementation of the present Convention.
2. If a State Party is significantly overdue in the submission of a report, the Committee may notify the State Party concerned of the need to examine the implementation of the present Convention in that State Party, on the basis of reliable information available to the Committee, if the relevant report is not submitted within three months following the notification. The Committee shall invite the State Party concerned to participate in such examination. Should the State Party respond by submitting the relevant report, the provisions of paragraph 1 of this article will apply.
3. The Secretary-General of the United Nations shall make available the reports to all States Parties.
4. States Parties shall make their reports widely available to the public in their own countries and facilitate access to the suggestions and general recommendations relating to these reports.
5. The Committee shall transmit, as it may consider appropriate, to the specialized agencies, funds and programmes of the United Nations, and

other competent bodies, reports from States Parties in order to address a request or indication of a need for technical advice or assistance contained therein, along with the Committee's observations and recommendations, if any, on these requests or indications.

Article 37

Cooperation between States Parties and the Committee

1. Each State Party shall cooperate with the Committee and assist its members in the fulfilment of their mandate.
2. In its relationship with States Parties, the Committee shall give due consideration to ways and means of enhancing national capacities for the implementation of the present Convention, including through international cooperation.

Article 38

Relationship of the Committee with other bodies

In order to foster the effective implementation of the present Convention and to encourage international cooperation in the field covered by the present Convention:

- (a) The specialized agencies and other United Nations organs shall be entitled to be represented at the consideration of the implementation of such provisions of the present Convention as fall within the scope of their mandate. The Committee may invite the specialized agencies and other competent bodies as it may consider appropriate to provide

expert advice on the implementation of the Convention in areas falling within the scope of their respective mandates. The Committee may invite specialized agencies and other United Nations organs to submit reports on the implementation of the Convention in areas falling within the scope of their activities;

- (b) The Committee, as it discharges its mandate, shall consult, as appropriate, other relevant bodies instituted by international human rights treaties, with a view to ensuring the consistency of their respective reporting guidelines, suggestions and general recommendations, and avoiding duplication and overlap in the performance of their functions.

Article 39

Report of the Committee

The Committee shall report every two years to the General Assembly and to the Economic and Social Council on its activities, and may make suggestions and general recommendations based on the examination of reports and information received from the States Parties. Such suggestions and general recommendations shall be included in the report of the Committee together with comments, if any, from States Parties.

Article 40

Conference of States Parties

1. The States Parties shall meet regularly in a Conference of States Parties in order to consider any matter with regard to the implementation of the present Convention.

2. No later than six months after the entry into force of the present Convention, the Conference of States Parties shall be convened by the Secretary-General of the United Nations. The subsequent meetings shall be convened by the Secretary-General biennially or upon the decision of the Conference of States Parties.

Article 41

Depositary

The Secretary-General of the United Nations shall be the depositary of the present Convention.

Article 42

Signature

The present Convention shall be open for signature by all States and by regional integration organizations at United Nations Headquarters in New York as of 30 March 2007.

Article 43

Consent to be bound

The present Convention shall be subject to ratification by signatory States and to formal confirmation by signatory regional integration organizations. It shall be open for accession by any State or regional integration organization which has not signed the Convention.

Article 44

Regional integration organizations

1. “Regional integration organization” shall mean an organization constituted by sovereign States of a given region, to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by the present Convention. Such organizations shall declare, in their instruments of formal confirmation or accession, the extent of their competence with respect to matters governed by the present Convention. Subsequently, they shall inform the depositary of any substantial modification in the extent of their competence.
2. References to “States Parties” in the present Convention shall apply to such organizations within the limits of their competence.
3. For the purposes of article 45, paragraph 1, and article 47, paragraphs 2 and 3, of the present Convention, any instrument deposited by a regional integration organization shall not be counted.
4. Regional integration organizations, in matters within their competence, may exercise their right to vote in the Conference of States Parties, with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to the present Convention. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right, and vice versa.

Article 45

Entry into force

1. The present Convention shall enter into force on the thirtieth day after the deposit of the twentieth instrument of ratification or accession.
2. For each State or regional integration organization ratifying, formally confirming or acceding to the present Convention after the deposit of the twentieth such instrument, the Convention shall enter into force on the thirtieth day after the deposit of its own such instrument.

Article 46

Reservations

1. Reservations incompatible with the object and purpose of the present Convention shall not be permitted.
2. Reservations may be withdrawn at any time.

Article 47

Amendments

1. Any State Party may propose an amendment to the present Convention and submit it to the Secretary-General of the United Nations. The Secretary General shall communicate any proposed amendments to States Parties, with a request to be notified whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and deciding upon the proposals. In the event that, within four months from the date

of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of two thirds of the States Parties present and voting shall be submitted by the Secretary-General to the General Assembly of the United Nations for approval and thereafter to all States Parties for acceptance.

2. An amendment adopted and approved in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force on the thirtieth day after the number of instruments of acceptance deposited reaches two thirds of the number of States Parties at the date of adoption of the amendment. Thereafter, the amendment shall enter into force for any State Party on the thirtieth day following the deposit of its own instrument of acceptance. An amendment shall be binding only on those States Parties which have accepted it.
3. If so, decided by the Conference of States Parties by consensus, an amendment adopted and approved in accordance with paragraph 1 of this article which relates exclusively to articles 34, 38, 39 and 40 shall enter into force for all States Parties on the thirtieth day after the number of instruments of acceptance deposited reaches two thirds of the number of States Parties at the date of adoption of the amendment.

Article 48
Denunciation

A State Party may denounce the present Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations. The denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

Article 49
Accessible format

The text of the present Convention shall be made available in accessible formats.

Article 50
Authentic texts

The Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts of the present Convention shall be equally authentic.

IN WITNESS THEREOF the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Convention.